

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JULY 28

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIII Nr. 29 (5583)

2012. gada 28. jūlijs – 3. augusts

Latvieši pasaulē

Valsts prezidents atzinīgi novērtē ārzemju latviešu līdzšinējo devumu un nākotnes lomu Latvijas izaugsme

18. jūlijā Rīgas pili Pasauls brīvo latviešu apvienības (PBLA) valdes priekšsēdis Jānis Kukainis tikās ar Valsts prezidentu Andri Bērziņu, lai pārrunātu PBLA līdz šim paveiktos darbus latviešu diasporas interešu aizstāvēšanai ārvalstīs un diasporas iespējas nākotnes sadarbībā ar Latvijas valsti. Jānis Kukainis sarunā ar Valsts prezidentu atzinīgi novērtēja dubultpilsonības statusa atjaunošanu Latvijas Pilsonības likumā, vēlēšanu iecirkņu skaita palielināšanu ārvalstīs, portatīvās LR pasu atjaunošanas stacijas darbību ASV un citās latviešu mītnes zemēs šajā un aizvadītajā vasarā un vēlēšanu sistēmas pakāpenisko reformu Latvijā. PBLA valdes priekšsēdis izteica Valsts prezidentam ideju par starptautiskas konferences jeb „smadzeņu foruma” sarīkošanu 2013. gadā Rīgā Vispārējo Dziesmu un deju svētku laikā, uz šo forumu aicinot ārzemēs dzīvojošos jaunās un vidējās paaudzes uzņēmējus, kam ir saikne ar Latviju. Šāda konference būtu rīkojama sadar-

bībā ar Ārvalstu investoru padomi, ārvalstu tirdzniecības un rūpniecības kamerām, kā arī ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, lai panāktu konkrētus risinājumus jaunu investīciju projektu piesaistīšanā Latvijai.

Jānis Kukainis arī informēja Valsts prezidentu par PBLA un Latvijas Okupācijas muzeja biedrības kopīgo ieceri pasludināt 2013. gadu par Okupācijas muzeja gadu un nodomu aicināt Valsts prezidentu uzņemties Okupācijas muzeja gada goda patrona pienākumus un šajā kapacitātē piedalīties Okupācijas muzeja 20 gadadienas svinībās 2013. gada 1. jūlijā.

Valsts prezidents Andris Bērziņš pateicās PBLA priekšsēdim par paveikto un novēlēja arī turpmāk īstenot konkrētus, reālus plānus, lai veicinātu ārzemēs dzīvojošo latviešu saikni ar Latviju, jo tas šobrīd mūsu valstij ir ārkārtīgi nepieciešams.

Jānis Andersons,
PBLA pārstāvība

Foto: Valsts prezidenta kanceleja

No kreisās: PBLA valdes priekšsēdis Jānis Kukainis, Valsts prezidents Andris Bērziņš, Valsts prezidenta ārlietu padomnieks Mārgers Krams, Valsts prezidenta preses padomniece Līga Krapāne, LR Ārlietu ministrijas īpašu uzdevumu vēstnieks sadarbībai ar tautiešiem ārzemēs Rolands Lappuķe un PBLA pārstāvības Latvijā vadītājs Jānis Andersons

Rīdzinieki saņem Pasauls koņu olimpiadas karogu

Pasaules koņu olimpiadas rīkotāji Sinsinati pilsētā Ohaijo olimpiadas karogu 20 000 dziedātāju, diriģentu un klausītāju klātienē simboliski nodeva rīdziniekiem. Nākamā koņu olimpiada notiks 2014. gada jūlijā Rīgā, kad tā būs arī Eiropas kultūras galvaspilsēta.

vijas kultūras akadēmijas koris „Sōla” ieguva trīs zelta medaļas!

Pasaules koņu olimpiadas beigu koncertā organizācijas *Interkultural* prezidents Ginters Tičs (*Günter Titsch*) teica: „Uz Latviju nav jāved koņi, jāmaca dziedāt un rīkot svētkus, jo to visu tur

Latvijas kultūras ministre Žaneta Jauzeme Grende aicināja visus, kuŗi bija Sinsinati, „pilsētā, kas dzied”, braukt 2014. gadā „uz zemi, kas dzied” – Latvijā.

Diāna Čivle, Pasauls koņu olimpiadas vadītāja Rīgā 2014. gadā, atzinīgi novērtēja koņu olimpiadas rīcības komitejas darbu Sinsinati. Viņa pastāstīja, ka uz Rīgu pieteikušies braukt jau 22 koņi – no Venecuēlas, Kolumbijas, Austrijas, Čehijas, Rumānijas, kā arī četri koņi no ASV.

Latvijas goda konsula Kārļa Šteinmaņa mājās 13. jūlijā notika pieņemšana. Tajā piedalījās Latvijas kultūras ministre Žaneta Jauzeme-Grende, Latvijas vēstnieks ASV Andrejs Pildegovičs, Pasauls koņu olimpiadas vadītāja Rīgā 2014. gadā Diāna Čivle, Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs un citi delegāti no Rīgas. Vokālais ansamblis *Latvian Voices* nodziedāja trīs dziesmas, sajūsminot visus 60 viesus. Rīdzinieki aicināja viņus 2014. gada jūlijā ierasties Latvijas galvaspilsētā. Ardieuvi Sinsinati, uz redzēšanos Rīgā!

Anda Šteinmane

Lūdz pieteikt ALAs Atzinības raksta kandidātus

Katru gadu ALA piešķir Atzinības rakstus organizācijām un atsevišķām personām par viņu izciliem sasniegumiem ASV latviešiem svarīgā sabiedriskā vai radošā darbā (mākslā, mūzikā, literatūrā, vēsturē, zinātnē utt.) ALAs apbalvojumi tradicionāli tiek pasniegti Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojumā novembrī, godalgoto personu vārdus iepriekš neizpaužot.

1. Kandidātus var pieteikt organizācijas, draudzes, ikviens individuāls ALAs biedrs.

2. Kandidātu pieteikumu iesūtīšanas termiņš – **2012. gada 25. augusts.**

3. Pieteiktajam kandidātam jābūt ar 10 gadu sabiedriskās darbības pieredzi.

4. Kandidātus piesakot, lūdzu aprakstīt viņu darbību, panākumus un to nozīmi latviešu sabiedrībā.

Atzinības rakstus piešķir par sekmīgu sabiedriskās dzīves vadišanu, jaunu sarīkojumu veido-

šanu, radošu darbu latviskās kultūras uzturēšanā, saglabāšanā un jaunradē, latviešiem svarīgu palīdzības darbu, latviskās kultūras, izglītības un vēstures popularizēšanu cittauniešiem.

5. Lūdzu norādīt arī tās personas pilnu vārdu, adresi, e-pasta adresi, tālruna numuru, kuŗa būs atbildīga par Latvijas valsts dibināšanas atceres svinīgā akta rīkošanu.

6. ALAs Atzinības rakstu var saņemt tikai reizi mūžā, tāpēc, izvēloties kandidātu, lūdzu iepriekš izskatīt godalgu saņēmēju sarakstus vietnē: www.alausa.org Kultūras nozares nodalījumā.

Kandidātu pieteikumus lūdzu sūtīt elektroniski ALAs Kultūras nozares vadītājai Ivetai V. Felzenbergai: ivetavf@yahoo.com vai pa pastu: 31318, 36th Ave SW, Federal Way, WA 98023, vai arī ALAs biroja vadītājam Raitam Eglītim: alainfo@alausa.org

ALAs Kultūras nozares vadītāja
I. V. Felzenberga

Foto: reklamāmas foto

Vokālā grupa *Latvian Voices*

Sinsinati Pasauls koņu olimpiadas beigu koncertā piedalījās arī vokālais ansamblis *Latvian Voices*, kas sacensībās ieguva zelta medaļu un čempiona nosaukumu. Lat-

labi prot. Koņu olimpiadā Rīgā ikviens piedzīvos prieku un fantastiskas emocijas, līdz šim neredzētu krāsainību un visas pasaules dziedātāju dažādību.”

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtīt materiālus izmantojot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora

Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,

e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1

Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us

ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

ABONĒJIET LAIKRAKSTU **LAIKS**

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$45,-
6 mēnešiem US \$78,-
1 gadam US \$136,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$225,-
6 mēnešiem US \$120,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanadā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Latvijā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Citur pasaulē 1 gadam US \$295,-
pusgadam US \$155,-

Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$25,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kura laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienojiet čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT - abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adresu maiņas veic 3-4 nedēļu laikā.

LAIKU varat pasūtīt arī Rīgas redakcijā

Lietojiet www.laiks.us

LASĪTĀJU BALSIS

**Pateicība
par sporta balvas
nodibināšanu**

Redakcijai atsūtīja vēstuli Laika lasītājs Valdis Keris. Viņš raksta:

Es vēlos sniegt vairāk informācijas par 15. ALA un 59. ASV latviešu meistarsacīkstes piešķirtajām balvām. Mārtiņa Stulpiņa balvu piešķir kungu basketbola un Leo Veisa piemiņas balvu - kungu volejbola sportiskākai vienībai. Leo Veisa piemiņas balva ir jauna balva, ko dāvājuši Losandželosas vienības „Rīga” bijušie sportisti. Leo Veiss bijis sporta kluba dibinātājs un ilggadējs spēlētājs. Aizgājis mūžībā 2009. gadā. Es šo balvu ierosināju ALAs sēdē Čikāgā 2012. gada februārī.

Par atbalstu šīs balvas nodibināšanā vēlos pateikties šādām personām: Airai Veisai ar dēlu, Marutai Langai, Modrim Tidemanim, Arnim Tolkam, Tamārai Rūsei, Kārlim Dankeram un Dainai Ābelei

Paldies!

Valdis Keris,

ALAs sporta nozares vadītājs
Rietumkrastā

Lai taptu zināms

Ar lielu interesi lasīju Gundara Āboliņa rakstu par Amerikas atklāšanu (Laiks Nr. 26, 2012. gada 7.-13. jūlijs). Tajā, starp citu, minēts, ka neviens nevarējis pateikt, kāpēc un kā Čikāgas centra namā (Tas ir Chicago Tribune nams Mičiganas ielās) ir iemūrēts akmens gabals no Rīgas Pulvertorņa. Akmeni no Pulvertorņa bija atvedis kāds Čikāgā iecelojis latvietis un to pasniedza Čikāgas Latviešu organizāciju apvienībai (ČLOA), lai pievienotu citiem akmeņiem, kas vesti gan no tālām zemēm, kā Itālijas, Ēģiptes un Krievijas, gan no prezidenta Linkolna Springsfildas mājas vietas, lai tos iemūrētu Chicago Tribunes nama arējā sienā pie galvenās ieejas. Pulvertorņa akmens pasniegšana, ja pareizi atminos, notika 1950. gadu vidū. Ceremonija bija paredzēta priekšpusdienā. Tā kā visiem tā bija pilna darba diena, un es tai laikā studēju un biju arī ČLOA sekretārs, varēju piedalīties ceremonijā un pasniegt akmeni. Nu jau akmens tur ir vairāk nekā 50 gadus! Šo rakstu pēc atmiņas. Iespējams, ka ČLOA arhīvos ir vairāk ziņu par šo mūsu Pulvertorņa

akmeni. Bet vismaz Gundars Āboliņš un lasītāji zinās, kā akmens tur nokļuva.

Sigurds Krolls

**Precīzējums par
Sietlas tautasdeju
kopu „Trejdeksnītis”**

„Trejdeksnītis” dibināts 1962. gadā, pirmā tautasdeju kopas vadītāja bija Irēne Beleičika. No 1976. līdz 1986. gadam ansambli vadīja Inese Graudiņa, pēc tam īsu laiku Mārtiņš Rubenis. Vilnis Birnbaums pārņēma vadību 1986. gadā un 1990. gadā pirmo reizi aizveda „Trejdeksnīti” uz Dziesmu svētkiem Latvijā. „Trejdeksnītis” piedalījās arī Vispārējos dziesmu un deju svētkos Latvijā 1993. gadā un bija pirmā ārzemju latviešu tautasdeju kopa, kurai bija koncerts Nacionālā teātrī. No 1993. gada līdz 2008. gadam ansambli vadīja Inese Raistere. Viņa ar dzīvesbiedru Ēriku Raisteru vēl arvien dejo „Trejdeksnīti”. Tagad jau četrus gadus vadītāja ir Katrine Janga (Kathrine Young).

„Trejdeksnītim” īpaši labi veicies ar latvisko deju jaunradi; kopai vairākkārt piešķirtas godalgas par choreografiju.

I.V.

**Ugunsnelaime
Koloradospringos**

Jūlijā sākumā Koloradospringu pilsēta Kolorado pavalstī atgādina kara lauku - visur uguns un dūmi. Ilgāku laiku lietus nebija lijis, meži ārkārtīgi sausi un, iespējams, pietika kādam neuzmanīgam un neapdomīgam gājējam iemest krūmos cigareti, lai viss uzliesmotu. Gaisa temperatūra sasniedz 90 Farenheita gradu, dūmi apgrūrina elpošanu. Līdz pamatiem nodegušas 346 privātmājas, pilnīgi izpostīti 18 000 akru mežu un krūmāju. Par laimi latvieši nav cietuši. Notika daļēja iedzīvotāju evakuācija. Bijām jau sagatavojušies un automašīnā ielikuši vērtīgākās mantas. Reizēm aizbraucām uz iepirkšanās centru, lai varētu vieglāk elpot. Uz Koloradospringiem atbrauca pat prezidents Baraks Obama.

Reinis Upsons

**LATVIJA -
2012**

Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīgu

ar FINNAIR un citām lidfirmām no Ņujorkas,
Čikāgas un citām ASV pilsētām

* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus internetā
* Latvijas "Extravaganza Tour"

VYTIS TOURS

40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

Web site: www.vytistours.com

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU

tiešie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga

AIREX - AVE SOL TRAVEL

A. JANSONS

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

201-944-1273

Runājam angļiski:

1-866-944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com

Riga Ven Travel Inc.

CEĻOJUMI AR KUGI!

Dažādi lēti un izdevīgi piedāvājumi!

Zvaniet, pirms meklējat internetā vai citur

Inese Zaķis

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

E-pasts: RigaVen@aol.com

Foto: Reinis Upsons

Samnera Velsa (*Sumner Welles*) loma Latvijas okupācijas neatzišanas politikā un viņa godināšana Rīgā

Publiskā telpa, vai tā būtu iela, parks, laukums (tāpat kā monēta, pastmarka un naudaszīme), ir sava veida skola, kas ik dienu atgādina sabiedrībai notikumus un cilvēkus, kuņi veidojuši tās liktenus un apziņu. Ielu nosaukumi vai pieminekļi ir saite ar pagātni; tas ir pamats, uz kā mēs stāvam, un attaisnojums mūsu eksistencei. Ne vienmēr pietiek uzņēmības izlasīt skaidrojošu grāmatu par vēsturi, taču, gaŗām ejot, pamanot pieminekli vai pacelot acis uz ielas nosaukumu, mums kā īsā lekcijā tiek atgādināts, kas mēs esam un kā iepriekšējās paaudzes un labvēļi ir izkaŗojuši mums brīvību, pie reizes atgādinot pienākumu to sargāt.

Šis bija iemesls, kāpēc Okupācijas mūzeja Vēstures komisija nolēma iepazīstināt Latvijas iedzīvotājus ar kādu aizliegtu un aizmirstu notikumu un ar cilvēku, kas uzturēja dzīvu mūsu saiti ar nolaupīto brīvību un neatkarību. Pieminot un godinot šo cilvēku, mēs patiesībā nomaksājam vairāk nekā septiņdesmit gadu vecu parādu Latvijas, pareizāk sakot, visu Baltijas tautu tiesiskās eksistences sargam.

1940. gada 23. jūlijā tā laika Amerikas ārlietu ministra vietnieks (*Under Secretary of State*) Samners Velss nosodīja Padomju Savienības vardarbīgo iebrukumu Baltijas valstīs un

deklarēja Amerikas ārpolitikas nostāju, kas neatzina okupācijas leģitimitāti ne *de iure*, ne *de facto*. Šī politika turpinājās piecdesmit vienu gadu, un tai pievienojās gandrīz katra rietumu valsts un demokrātiska valsts. Pusgadsimtu tiesisko

teritoriju. Drīz pēc neatzišanas deklarācijas Samneram Velssam nācās šo nostāju aizstāvēt pret PSRS vēstnieka Vašingtonā Omanska iebildumiem. Velss noraidīja Omanska argumentu pret ASV neatzišanas politiku, paskaidrojot, ka Amerikas val-

desmit divas reizes Velssam nācās atkārtot Omanskim Amerikas politiku – Baltijas okupācijas neatzišanu. Pārzinādams Latvijas un PSRS diplomātisko attiecību vēsturi, viņš atvairīja katru argumentu par okupācijas atzīšanu, aizrādot, ka tie ir pretrunā ar iepriekšējiem PSRS līgumiem un principiem. Amerika noraidīja arī Maskavas pretenzijas pēc Amerikā deponētā Latvijas zelta un Latvijas tirdzniecības flotes.

Latvijas vēstnieks Alfrēds Bilmanis iesaistīja Latvijas mazo tirdzniecības floti karā pret nacistisko Vāciju, nodotot floti ASV Jūrniecības komisijai, kuŗas vadībā Latvijas kuņi zem Latvijas karoga brauca Rietumu sabiedroto uzdevumā. Pēc pirmā zaudējuma kuņi tika apbruņoti. Tā bija vienīgā leģitimā Latvijas valstiskā piedalīšanās Otrā pasaules karā.

Velssam nācās atvairīt spiedienu arī no rietumu sabiedroto puses. Lielbritānijas ārlietu ministrs Īdens un vēstnieks Vašingtonā lords Halifakss, gan atzīdami savu cinisko rīcību pret Baltijas valstīm, tomēr bija gatavi pieņemt Padomju puses prasības. Velsa neapstrīdamais arguments bija: "Atzīstot brutālo Krievijas iekāŗojumu Baltijā, mēs atteiktos no būtiskām morālām pozīcijām, kas ir mūsu spēks. Kur tad paliktu mūsu pārmēti Hitleram, ka viņš

apspiez holandiešus, beļģus un citas brīvas tautas?" 1941. gada februārī Velss atkāŗtoja, ka ārpolitikai "jaunā [pēckaŗa] pasaulē jāveido jauni principiāli pamati", noraidot aprēķina un izdevīguma politiku.

Samnera Velsa stingrā stāja diplomātijā ievadīja Latvijas un pārējo Baltijas valstu leģitimo eksistenci, kas netika pārtraukta līdz pat 1991. gadam, kad Latvija atkal stāvēja "uz savām kājām".

Lai īstenotu Velsa piemiņas iedzīvināšanu, bija jāpārvar zināmi šķēršļi. Latvijas galvaspilsētā "trūka" ielas vai laukumu, kur sabiedrības apziņā jau nebūtu nostiprinājušās senākas saistības. Bija arī daži politiski iebildumi. Risinājums radās līdz ar ASV jaunās vēstniecības ēkas būvniecību. Ar Rīgas domes, ASV Valsts departamenta, Latvijas Ārlietu ministrijas un Okupācijas mūzeja atbalstu un piekrišanu jaunās vēstniecības adrese tagad ir Samnera Velsa iela!

Notikuma nozīmi izcēla ASV ārlietu ministres Hilarijas Klintones piedalīšanās ielas jaunā nosaukuma atklāšanā.

Tagad ikviens gaŗāmgājējs, paceļot acis, saņem īsu skaidrojumu: bija okupācija, to ASV neatzina par leģitīmu, Latvijas tiesību "sargs" Amerikā bija Samners Velss.

Paulis Lazda

No kr: Andris Ameriks, pārstāv Rīgas domi, ASV vēstniece DžūdiĶa Garbere, Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa, ASV ārlietu ministre Hilarija Klīntone, Okupācijas mūzeja Vēstures komisijas priekšsēdis Paulis Lazda un Latvijas ārlietu ministrs Edgars RinkēviĶs

Latviju brīvajā pasaulē pārstāvēja tās diplomāti. "Padomju" Latvija tātad bija atzīta nevis par tiesisku PSRS sastāvdaļu, bet gan par vardarbīgi okupētu

dība "principā neredz atšķirību starp Krievijas uzkundzēšanos Baltijas tautām un mazo Eiropas kaimiņu okupāciju, ko savulaik bija īstenojusi Vācija". Vēl div-

Vēstures mirkļi

Dziesmu svētkos pirms 50 gadiem

Lasot par nule aizvadītajiem Dziesmu svētkiem Milvokos, nāk prātā mirkļi no maniem un deĶotāju piedzīvojumiem Dziesmu svētkos Toronto, Kanadā, 1961. gadā.

Losandželosas latviešu tautas deĶu kopa „Pērkonītis” piedalījās vēsturiskajos Dziesmu svētkos Kanadā 1961. gadā, kad pirmo reizi Dziesmu svētku programmai pievienoja Tautas deĶu sarīkojumu.

Mums, deĶotājiem no Rietumkrasta, vajadzēja būt šī notikumam lieciniekiem! Nu bija ko palauzīt galvu, kā to izdarīt. Bija jāskaita nauda, tiem, kas strādāja, jāplāno atvaļinājumi. Jauniešiem, kas studēja un kam bija nepieciešams papildu darbs vasarā studiju turpināšanai, bija ļoti jāpārdomā. Bet jaunībā, lai sasniegtu savus mērķus, var gāzt kalnus! Tā nu „Pērkonīša” astoņi pāri plūs rezervisti, no kuŗiem daži jau aizsaulē, devās ceļā uz Toronto: Gatis Ābele, Mirdza Ābele, Jānis Bērziņš (miris), Vineta Ozoliņa Bomis, Edgars Gernatovskis (miris), Helēna Nukša Hofmane (mirusi), Laimons Kalniņš, priekšnieks (miris), Juris Krīnte (miris), Māra Krisberga, Mirdza Lapeņnieks, Aija Lejiņa Karlsona, Aivars Lejiņš (miris), Ojārs Lejiņš, Silvija Pilmane, Andris Svīkulis Stanton, Ilze Svīkule (mirusi), Jānis Skadulis (miris), Aldis Timšs, Irēne Daugule

Smiltiņa. Daži brauca ar savām mašīnām, kas bija pilnas deĶotājiem. Dažas mašīnas ceļā salūza, tās bija jālabo. Dažas bez likstām nokļuva Toronto. Daži braucēji bija nomaldījušies, bet, pateicoties Toronto laipnajai policijai, tomēr laikā nokļuva arēnā uz mēģinājumu. Tie, kas mūsu braucēju mašīnas redzēja, nevarēja noticēt, ka ar tādām (*veci folksvāģi*) viņi tikuši gandrīz pāri kontinentam – no Losandželosas līdz Toronto Kanadā. Lielu uzmanību guva Jāņa Skaduļa *chevrolet*, kas bija nokrāsots sarkanbalti sarkanā krāsā.

Mēs ar Dzintaru, manu vīru, braucām ar vilcienu. Čikāgā bija jāpārsēžas. Un te nu bija lieli brīnumi. Visa mana seja sapampst, acis bez apstājas asaro. Biju izmisumā. Kas notiks Toronto? Izrādās, bija piemeties siena drudzis, par ko es neko nezināju, jo nekad nebiju ar to sastapusies. Pirmais, ko darīju, iebraukusi Toronto, meklēju ārstu. Viņš man neko daudz nevarēja palīdzēt. Toronto valdīja nežēlīgs karstums un mitrums, mums, iebraucējiem no Kalifornijas, gluži nepieņemams. Atpakaļ nevar braukt, jāiztur! Tas bija ļoti priecīgs notikums, jo varēja satikt deĶotājus no Kanadas un ASV, aprunāties, paskatīties, kā tautasdeĶas deĶo Ņujorkā, Čikāgā, Indianapolē, Toronto. Skatītāji mūs uzņēma ar siltiem, dažbrīd pat skaļiem

svēicieniem. Ciemakukuli aizvedām un deĶojām „Munsturi”. To nācās deĶot uz paceltas platformas. Kā tas parasti pienākas, mūs apgaismoja ar lielo proĶektoru gaismu. Sviedri nu pilēja no matu galiem līdz kāju pirkstiem. Mūsu tautastērpi viscaur bija slapji, kā ūdeni izmērcēti. Tik tiešām, par tērpiem bijām ļoti noraizējušies. Mans siena drudzis „sadarbojās” ar sviedriem, un bija vienalga, no kuŗienes šķidrums pilēja. Tomēr mēs bijām priecīgi, smaidījām un teicām paldies par vienreizīgu piedzīvojumu. AtgrieĶoties mājup uz Kaliforniju, vēl bija jāatvadās no Kanadas smaidīgajiem robezsargiem un jāsašveicinās ar ASV muitniekiem, kas pārbaudīja mūsu deĶotāju bagāžu. Atraduši tajā daudzus rupjmaizes kukulus, viņi samulsuši braucējiem jautāja: „Vai tad jums Kalifornijā tik slikti dzīves apstākļi, ka jāved rupjmaize no Toronto?” Nu bija jāskaidro, ka tā ir latviešu iemīļotā rupjmaize, ko viņi nopirkuši latviešu beĶerejā Toronto.

Piezīme. Losandželosas latviešu tautas deĶu kopa „Pērkonītis” dibināta 1958. gadā, savu darbību tā izbeidza 2008. gadā.

Lapenieku Mirdza, tautas deĶu iestudētāja un tautisko uzvedumu mākslinieciskā vadītāja

VAI VĒLATIES SLUDINĀJUMU KRĀSĀS?

Pastāstiet mums par sevi un savu nodarbošanos!

LAIKA lappusēs varat apsveikt savus draugus un kollēģas!

Laikraksts *Laiks* (pielikums *JAUNO LAIKS*) piedāvā

jums iespēju ievietot KRĀSAINU sludinājumu

2012. gada 1. septembra numurā.

Visi krāsainie sludinājumi tiks ievietoti īpašā lappusē,

un sludinājuma cena būs par 30% augstāka.

Laipni lūdzam KRĀSAINO,

pilnīgi gatavo („Camera Ready”) sludinājumu

līdz 24. augustam nosūtīt tieši uz Rīgas redakciju.

Par tehniskiem jautājumiem rakstīt Solvitai – redakcija@laiks.us

Vispār. info: Diāna Simmons Rudzīte: 596 Middlesex Ave., Metuchen,

NJ 08840, USA. tālr.: 732-549-0445, e-pasts: LaiksDSR@aol.com.

Tekstu toni: raitis rakstnieku cēliens

Juris Kronbergs

Šai rakstnieku cēlienā XIII Vispārējos latviešu Dziesmu svētkos dzeja sabalsojās ar mūziku, viena otru papildinot un viena no otras neatkarīgi pastāstot savu stāstu.

mūzikas fragmentu ilustrēt nolasīto dzeju, ko viņš, būdams daudziem talantiem apveltīts mākslinieks, veica eleganti, ar nevainojamu teksta izjūtu.

Šā Rakstnieku cēliena spilgtā

iezīme bija elegants vieglums un sirsnība, kam toni uzdeva Sarma Muižniece Liepiņa. Rūpīgi lasījusi savu kolēģu dzejas, pētījusi un iepazīsusi viņu personības, Sarma prata ikvienu

Man nekad nav laika rakstīt dzeju

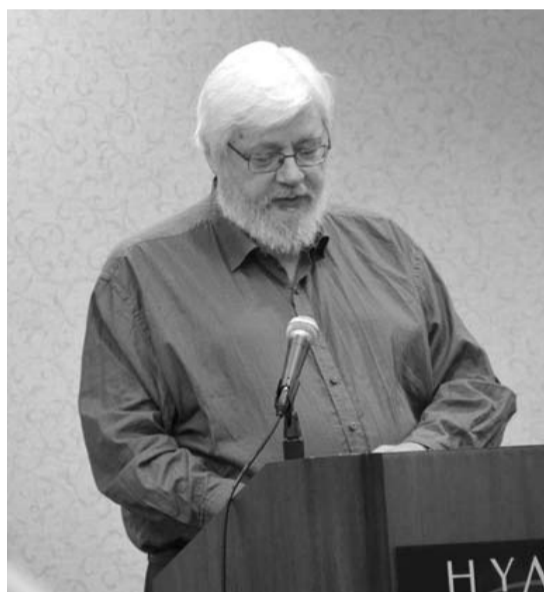
*man nekad nav laika rakstīt dzeju
dažreiz strādāju metro
dažreiz esmu diplomāts
dažreiz lasu priekšlasījumus dažādās zemēs
dažreiz tulkoju
dažreiz pārku pārtiku
vai šķirstu grāmatas dažādu zemju grāmatnīcās
dažreiz gatavoju pusdienas
dažreiz skatos televīziju
dažreiz izeju pastaigāties
vai iedzeru vīnu vai alu vai šņabi kopā ar
dažādu zemju kolēģiem
vai vienatnē kādā lidostā vai lidmašīnā
dzejoļus rakstīt man nekad nav laika
tie top tajā laikā kura nav
es atņemu miegam dažas stundas
es aizveru grāmatu kuru tulkoju
es vāru spageti al dente (tas vispār ir veselīgāk)
pieradinu bērnus pie tikpat kā jēlas gaļas
sagriežu salātus gurķi un tomātus ar miesnieka nazi
lai ietaupītu laiku
es rakstu metro un vilcienos un lidmašīnās
jo laika dzejoļus rakstīt man nekad nav
tādēļ dzejoļu rakstīšana man nav nekāds darbs
tikai veids kā izlikties
ka laiks īstenībā nemaz neeksistē
vai ka tas ir bet stāv uz vietas kad rakstu
tā vietā burti uz papīra vai datora ekrāna
plūst un aizplūst kā sekundes
un gluži kā laiks arī dzeja
ir gan lineāra gan cikliska
man vienmēr laiks rakstīt dzeju
tas viss ko daru*

Foto: Evarīts Bērziņš

Rakstnieku cēliena klausītāji

Cēliena vadītāja Sarma Muižniece Liepiņa uz tradicionālo literāro sarīkojumu bija uzaicinājusi pianistu Juri Žvikovu – mūziķi un mūzikas pedagogu no Rīgas, vairāku starptautisku konkursu laureātu, Lielās Mūzikas balvas ieguvēju. Starp citu – jau otro reizi latviešu dziesmu svētkos Amerikā Juris sevi apliecinājis arī par talantīgu aktieri, tēlojot Bangas lomu komēdijā *Hotel Paradiso*. Viņš arī Rakstnieku cēlienā kopā ar Paulu Berkoldu asprātīgi un veikli atveidoja Andas Berkoldas jaunās lugas varoņa tēlu. Jurim Žvikovam šai rakstnieku un dzejnieku sarīkojumā bija uzdevums ar paša izraudzītu

Dzeju lasa Juris Kronbergs

noraksturot tā, ka mums, klausītājiem, literāta personība kļuva tuva un dzejas rindas pavērs toņu daudzkrāsainībā. Pašas Sarmas dzeja šai reizē skanēja minimāli – viņa papildnam bija ļāvusi izpausties kolēģu jaunradei, un tas arī ir īpašs talants.

(Turpināts 6. lpp.)

LĀZAs 65 gadu jubilejas pusdienas Milvokos

Latviešu ārstu un zobārstu apvienība 7. jūlijā Dziesmu svētkos Milvokos jauki nosvinēja 65 gadu jubileju. Omulīgajā vācu *Mader's* restorānā netālu no svētku viesnīcas *Hyatt Regency* skaistā Hanzas stila zālē pulcējās latviešu ārsti, zobārsti, žēlsirdīgās māsas, viņu radi, draugi un labvēļi. Sarīkojuma vadītājs bija dr. Ēriks Niedrītis no Ņujorkas. Uzrunu teica LĀZAs priekšsēdis dr. Jānis Dimants no Mineapoles. Viņš pastāstīja par LĀZAs darbību un nākotnes plāniem un aicināja visus piedalīties Pasaules latviešu ārstu kongresā Rīgā 2013. gada septembrī. Dr. Jānis Dimants paziņoja, ka kandidēs uz Eiropas Parlamentu.

Dr. Ē. Niedrītis aicināja visus saietā dalībniekus nosaukt savu vārdu, profesiju, specialitāti un dzīvesvietu. Vairākums saietā mediķu bija pensionējušies. Ē. Niedrītis ziņoja, ka prof. Ilmāra Lazovska medicīnas fonds sekmīgi darbojas. No Kanadas bija ieradies Lazovsku ģimenes pārstāvis, Ilmāra Lazovska mazdēls Jānis Lazovskis. Viņš studē matemātiku Vaterlū (*Waterloo*) universitātē Kanādā un vasarā ir audzinātājs Gaņezērā. Jānis Lazovskis teica, ka sveicienus visiem sūta vecmāmiņa dr. Edīte Lazovska Rīgā un tēvs dr. Juris Lazovskis, kuŗa dar-

bavieta ir Ņufaundlendā, Kanādā.

Prof. Ilmāra Lazovska medicīnas fonda stipendiju komiteja izraudzījusi četrus jaunus un spējīgus Latvijas medicīnas studentus, kuŗiem Latvijas Ārstu biedrības namā 6. augustā pulksten četros tiks pasniegtas stipendijas. Ārstu saietā dalībnieki bija atsaucīgi un papildināja stipendiju fondu ar ievērojamiem ziedojumiem, nodrošinot tā turpmāko darbību.

Dr. Daina Dreimane no Teksasas pastāstīja par savu pētījumu projektu, salīdzinot Ziemeļamerikas un Latvijas latviešu veselību. Viņa bija sagatavojusi īpašu anketu ar jautājumiem un lūdza uz tiem atbildēt anonīmi. Atbildētāju skaitam jābūt pietiekami lielam, lai pētījums būtu statistiski pareizs. Dr. D. Dreimane Dziesmu svētku laikā savāca informāciju no sešdesmit latviešiem, tostarp jubilejas pusdienu dalībniekiem. Viņa lūdza latviešu organizācijas un draudzes izplatīt pētījumu anketas, lai atbildētāju skaits būtu lielāks. Viņas e-pasta adrese: ddreiman@fastmail.com Jautājumu saturs: vai ievēro diētu, kādas zāles lieto, slimības vēsture, fiziskā aktivitāte utt. Šis būs pirmais Ziemeļamerikas un Latvijas tautiešu veselības stāvokļa salīdzinājums. Personiskās sarunās

saieta dalībnieki puda satraukumu, ka jaunie mediķi Latvijā, tikko absolvējuši augstskolu, izlemj doties strādāt uz ārzemēm. Iemesls – zemais atalgojums, milzīga slodze un rezidentūras vietu trūkums.

Ārstu saietā dalībnieki jutās omulīgi un ar humoru dalījās

ēdienkarti, uz kuŗas vāka bija Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs un uzraksts *Welcome Latvian Physicians*.

Saieta dalībniekiem pusdienojot, viņus iepriecināja mecosoprāns Laila Šaliņa no Ņujorkas, visiem par lielu prieku dziedot alus dārzā piemērotas dziesmas.

Dr. Ēriks Niedrītis (pa kreisi) un dr. Jānis Dimants

savos piedzīvojumos, ārstējot gan vietējos latviešus, gan ar interesantiem karjēras stāstiem. Valdija draudzīga un dzīvespriecīga gaisotne. Lieki piebilst, ka vācu ēdieni ir ārkārtīgi gardi. Alu dzērām no lieliem vācu kausiem. *Mader's* galvenā saimniece bija sagatavojusi īpašu pusdienu

ēdienkarti, uz kuŗas vāka bija Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs un uzraksts *Welcome Latvian Physicians*. Saieta dalībniekiem pusdienojot, viņus iepriecināja mecosoprāns Laila Šaliņa no Ņujorkas, visiem par lielu prieku dziedot alus dārzā piemērotas dziesmas.

Lailas Šaliņas dziedāšanu varēja dzirdēt visā restorānā, un *Mader's* īpašnieki un darbinieki viņai pateicās par radošo omulību.

Saieta dalībnieki šķīrās smaidīgi un apmierināti. Daudzi atzina, ka LĀZAs jubilejas saiets bijis fantastisks piedzīvojums. Žēlsirdīgā māsa Astrīda Trautmane

strādā Mičigenā, viņa LĀZAs saietā piedalījās pirmo reizi un bija ļoti apmierināta. Viņa solīja mudināt citus medicīnas aprūpes profesionāļus nākotnē piedalīties LĀZAs saietos.

Pēc saietā notika LĀZAs valdes sēde, kuŗā piedalījās dr. Zaiga Filips (*Philips*) Alksne, dr. Daina Dreimane, dr. Jānis Dimants un dr. Ēriks Niedrītis.

LĀZAs 65 gadu jubileja tika jauki nosvinēta, valdīja liela omulība, visi bija apmierināti. Dziesmu svētkos Milvokos visas dienas bija jūtams tāds pats priecīgs, saulains gars. Visur redzēja latviešu smaidus – uz ielas, celtņos, viesnīcās, sarīkojumos. Patīkami bija redzēt tik daudz bērnu tautastērpos tautasdeju lieluzvedumā. Pārsteidza daudzie Gaņezera vasaras vidusskolas audzēkņi, kuŗi gan dziedāja, gan dejoja. Dziesmu svētki vēl dzīvos! Liels paldies Dziesmu svētku Rīcības komitejai par palīdzību LĀZAs jubilejas pusdienu rīkošanā, īpaši Ernestam Brusubārdim un Vincentam Dindzānam un citiem par neaizmirstamajiem svētkiem!

LĀZAs 65 gadu jubilejas sarīkojuma vadītājs, Prof. Ilmāra Lazovska medicīnas fonda vadītājs dr. **Ēriks Niedrītis**

Dziesmu un deju virpulī pie LAIMAS pulksteņa meklētie un satiktie

Komponista Jāņa Lūsēna dziesmu ar dzejnieces Māras Zālītes tekstu par „gaidīšanu pie laika” Milvoku viesnīcā *Hyatt Regency* sākām dungot pirmajā svētku rītā: priekštelpa atgādināja skudru pūzni, kuņģis katrs ko nesa, vēla vai cēla. Kāds cienījama izskata vīrs rāpoja pa grīdu, vadus šķetinādams. Pēc tam, kad viņš aizgāja, bija noticis brīnumi: mūsu acu priekšā slējās LAIMAS pulkstenis! Burvis, kā jau tas pasakās mēdz būt, bija pazudis. Šķita, viņu sameklēt tikpat lielas iespējas kā atrast adatu siena kaudzē. Tomēr katram brīnumdarim ir kāds darbu līdzinātājs, un viens grozījās netālu no laikrāža un drīz vien izpauda četru seju lielpulksteņa tapšanas vēsturi: „Pulksteni tikai pirms nedēļas savā pagrabā sameistaroja Gunvaldis Brenķis, tā bija viņa ideja: galvenajā viesnīcā, netālu no Dziesmu svētku informācijas centra, jāsatiekas gluži kā Rīgā – pie pulksteņa! Gunvaldis ir automehāniķis ar zelta rokām, spēj dabūt gatavu itin visu.”

Pavērojām pulksteni tuvplānā: tas rādīja gan Latvijas, gan Amerikas laiku! Turpmākajās dienās tikt pulkstenim tuvu klāt vairs nebija tik vienkārši: pie tā nemitīgi fotografējās, apmainījās ar vizītkartēm, pāri klusākos brīžos pat samutējās. Pulksteņmeistara noslēpuma atklājējs pačukstēja, ka brīnumdaris dzīvo jūdzes divdesmit uz rietumiem no Milvokiem kopā ar otru brīnumdari – gardu pīrāgu cepēju Sandru. Vīrs, ko bijām, tā teikt, bezvērušas aiz svārkus pogas un bez ceremonijām izprašājām, izrādījās pats Ēriks Krūmiņš, iepriekšējo lielsvētku Milvokos virsvadītājs un šo svētku goda priekšsēdis. Ar skubu centāmies izziņāt ko personiskāku, bet viņš bija lakonisks: „Gadiem ilgi kopā ar Latvijas Bērnu fondu rūpējos par Latvijas daudzdzīvīgu ģimenēm, savāktis gandrīz 2 000 000 dolāru, bet tas nebūt nav galamērķis.”

Ko tur daudz piebilst – burvjiem un viņa draugiem burvju vēriens...

Turpmākais, kas pieminēts šajā nelielajā vēstījumā, ir laika un mīlestības mistērijas saitēs savijas. Un darbība notika LAIMAS pulksteņa apkaimē.

Pirms tautastērpu demonstrējumiem kautru smaidu sejā pretim nāca daila meitene Laura, Vidzemes vidienes tautastērpa, lepni nesdama vainadziņu. Viņas gudrie un gādīgie vecāki Astrīda un Uģis, vara un bronzas rotas skandinādami, bija „ieradušies” no dziļiem Latvijas senlaikiem. Arī uz „mēles” viņi kāpa pirmie, Lienas Kaugares raksturoti un skatītāju aplausu sumināti. „Sentēvs” no maksts izvilkta duncīti un pārbaudīja, vai gana ass: pats viņš goda tērpā mežā nebija gājis, bet zvēra dīrāšanā un medijuma sadalīšanā bija gatavs piedalīties. Tautastērpi patika visiem, mazuli tupēja uz grīdas pavērtu muti. Uz „mēles” satikās Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Sēlijas ļaudis, vienai upei pāri nepārbriēnot. Laika upes vilņi čakli skalojās gar šodienas krastiem: uzzinājām, ka Laura dzimusi Siguldā, bet izaugusi čikāgiešu Astrīdas un Uģa Sprūdžu ģimenē, kuņģis pašu div-

ņu dēli jau stalti kungi. Kopā ar māmiņu, matemātikas profesori, psiholoģijas studente Laura skolas laikā gadu dzīvojusi Latvijā, ciemojusies arī Siguldā: „Skaista mūsu Sigulda, bet ūdens rudens pusē Gaujā gan auksts.”

Tirdziņā, latviskuma mistērijas apburto, satikām Šeriju Eniņu. Gādīgā piecu bērnu vecmāmiņa izmeklēja dāvanas saviem mīļumiem. Eniņu bērni: Karina, Andrejs un Kristīne bērniņas un jaunības gados mācījušies latviešu skolās un dejušas tautasdejas, ģimene kopumā piedzīvojusi vismaz divdesmit Dziesmu svētkus! Seniori Jānis un Šerija dziedāja kori arī šajos svētkos. Šerijas latviešu valoda plūst kā strautiņš, par tās prasmi viņa visupirms ir pateicīga vīra vecākiem, pie kuriem dzīvojusi Jāņa dienesta laikā Islandē. Abi laulātie draugi pastāstīja: Latvijā radi un draugi par viņu latviešu valodu pasmaidot – tā esot akurāt kā vecāudim. „Kāpēc gan lai mēs rāceni sauktu par vācisko kartupeli?” atjautāja Jānis ar joku dzirkstelīti acīs. Eniņu pāris uzticēja savu ģimenes stāstu: Jaunākā meita Kristīne apprecējusies ar latviešu zēnu, adoptētu amerikāņu ģimenē, piedzimušu jaunai latviešu meitenei. Znotu Džonu latvieši pievilkuši kā magnēts, un viņu jaunā ģimēnīte cieši apņēmusies: pašu bērniem mācīt visu latvisko, sākot ar valodiņu. Pats galvenais – dziesmu svētkos Hamiltonā Džons saticis savu latviešu māti! Šerija gaviļēja: „Pēc 40 gadiem dzimtu saites savijušās vienā kamolā, visi dzīvojam ļoti draudzīgi.”

Iepazīšanās balles laikā, klausoties mūsu paskaļajā sarunā ar Valža Pavlovskā radiem un draugiem, apaļajam galdam piestāja Jānis Karps ar dzīvesbiedri Karenu no Hotspringiem, Arkanzasā. Prātojam, ko gan viņa atgādina, un tad atcerējāmies – viņai ļoti līdzīga ir aktrise Merila Strīpa. Jānis Karps lepni apgalvoja: „Kaut katra latviete būtu piedalījusies tik daudzos svētkos kā Karina, lai gan ir amerikāniete.” Jānis piedalās latviešu slēpotāju izbraukumos, ir *Laika* lasītājs. Karina teica, ka vienmēr izskatot laikrakstu un visus autorus pazīstot. Jānis Karps mums atnesa glāzi kokteiļa, piemētot: „Nojaušu, ka žurnālista darbs nebūt nav viegls.” No sirds nopriecājāmies, ka ir arī cilvēki, kuņģis par gramatikas kļūdu un neveikla stila izlabošanu nesola apmētāt ar olām un tomātiem, bet uzslavē. Jānis un Karina iejuka dejujošo jauniešu virpulī, un „Labvēlīgā tipa” Fredis turpināja: „Kas te īsti notiek, studentu festivāls vai? Bijām gatavojušies senioru saietam!” Pūli pazibēja Sanfrancisko latviešu Anša Pommera stāvs. „Literatūra nav naudas pelnīšanas pasākums, taču grāmata „Fisbachas viršos” gandrīz jau izpārdota,” viņš lepni pavēstīja.

Svētku beigās vēlreiz saskrienoties ar Karpu pāri pie Milvoku jaunā mākslas muzeja, Jānis teica, ka Karenas leksikā par mīļāko vārdu kļuvis „pietiek”, jo svētku emocionālie iespaidi pārsniedzot cilvēciskās uztveres robežas.

Rakstītā vārda apburto vēl aizvien kāri lasa grāmatas un

Rakstnieku rītā centās satikt autorus – Andri Ritmani, Ritu Gāli, Maiju Meirāni, Juri Kronbergu, Juri Zommeru, Valteru Nollendorfu, Andru Berkoldu. Viņu vārdi un domas lasītājus saista gadu desmitiem. Vārda meistarus pieteica Sarma Muižniece Liepiņa un katru asprātīgi raksturoja. Skaidri bija jūtams,

papildināt ar Juŗa Žvikova klavierekspromtiem un cienījamo autoru pulkam aicināja piedieboties Jēkabpilī dzimušo jauno dzejnieku, Kultūras akadēmijas studentu Arvi Vigulu.

Patērzējam ar centīgo lasītāju Evaristu Bērziņu: „Vai interese par latviešu literatūru radās, mācoties latviešu sestdienas skolā?”

Mācības – Anita Mellepe no Siguldā un Biruta Nelsone (pa labi) no Lasvegasas cer satikties arī nākamgad Dziesmu svētkos Rīgā

Laimas pulkstenis

„Senlatvieši” Astrīda un Uģis Sprūdži ar meitu Lauru

ka Sarma ap rakstīto vārdu būrusies ne jau kā students pirms eksāmena, bet gadiem.

„Ko dariju iepriekšējā vakarā? Gatavojos šim rītam un caur durvīm klausījos spēlētājam *Ilgus*,” stāstīja allaž smaidīgā Sarma. Viņa izdomāja rakstnieku sarunas

„Nebūt ne, Amerikā latviešu skolā nesmu gājis ne stundu, tūlīt sāku strādāt fabrikā, uz būvēm, dienesta laikā pabiju Panamā. Ģimenē visi bijām lieli grāmatu tārpi, vecāki pirms gulētiešanas lasīja priekšā iemīļotās grāmatas. Tēvam patika eksotiski

vārdi, tādi tika mums, bērniem: Evarists, Karita, Lauris, Aleksandra. Valodas man allaž paveivās labāk nekā matemātika un fizika. Strādāju slimnīcu administrācijā. Ar radiem un draugiem sarakstos elektroniski, tāpat lasu latviešu laikrakstus un žurnālus.”

Tikko beidzām sarunu ar Evaristu, skatienu piesaistīja stalta četrnotne: māte – latviešu zeltene, bet vīrs, dēls un meita pārsteidza ar indiāniski melnīgnēnu skaistumu. Ģimenes galva Aleks Humejumptevs grāmatu stendos meklēja aprakstus par Kurzemes cietokšņa kaujām, tādu viņam mājās esot jau laba kaudze. Aleks vada Denveras „Virpuli”, viņa bērni ir dejojāji ar grāmatu.

Ar lielu interesi grāmatu vākus pētīja Guntis Ositis no Sanfrancisko. Kaŗa literatūra gan viņu neinteresēja, jo vēl spilgtā atmiņā kā, būdams mazs puīselis, bumbosanas laikā slēpies Saldus mājas pagalma bunkurā, kur dažreiz saldi aizmidzis. Lieli grāmatu draugi ir arī Elza un Gunārs Bērziņi no Filadelfijas. Viņu bērni Kārlis, Ādams, Dāvis un Elēna gadu gadiem dejušas Filadelfijas „Dzirkstele”. Vecāki lepojas, ka viņu loļojumi nav malā stāvētāji: Kārlis Bērziņš vada vecāko latviešu biedrību Amerikā – Filadelfijas Brīvo latvju biedrību, kas šogad rudenī svinēs 120. gada svētkus. Bērziņi zina un jūt – Dziesmu svētku fanfaras skan ne tikai dziedātājiem un dejojājiem, bet visiem, kuņģis savu laiku nežēlo latvietības godā celšanai!

Ar Inru un Ivaru Antēniem tikāmies pirms pāris gadiem Tobago. Inra Antēna dzied Čikāgas baznīcas kori, Ivaram mēģinājumu pulka vairāk. Neko darīt: dažkārt drusku vientuļas jūtas ne tikai mednieku un maksšķerņieku, bet arī aktīvo koristu sievas.

Par laimes atmiņu salu Dziesmu svētkus var dēvēt Gunta Emena, jo Indianapolisē svētku laikā viņa satika radniecīgu dvēseli, kāzas notika jau februārī, un, tagad katros Dziesmu svētkos svin iepazīšanās jubileju.

Pie LAIMAS pulksteņa viena no šī raksta autorēm, siguldiete Anita Mellepe satika veselū radu virteni: līdz šim neredzēto brālēnu Antonu Salaku no Milvoku priekšpilsētas, māsiņu Birutu Nelsonu no Lasvegasas, brālēnu dēlu Hariju Hanteru (*Hunter*) no Čikāgas, māsiņu Intu Lācīti no Milvokiem, bez kuŗas viņas jaunības gados neviens latviešu saiets un korporācijas sarīkojums nebija iedomājams. Visiem sarma sakritusi matos, bet sirdis – jaunas un latviskas. Pasaules vēji viņus šķīruši un atkal saveduši kopā. Iet klāt un izjautāt? Bet vai tad visas izjūtas var izteikt vārdos? Paldies lielajai mistērijai, cilvēku pulcinātājam – Dziesmu svētkiem!

Arī Dziesmu svētkos Hamiltonā būs iespēja sarunāt tikšanos pie LAIMAS laikrāža. Svētku ricības komitejas pārstāvji ziņo, ka pulkstenis, ko 2009. gada Dziesmu svētkiem darināja Ernests Magrics, pagaidām atrodas remontdarbnīcā, tiks atjaunots un laikus aizvests uz viesnīcu *Sheraton*, kur 2014. gadā atkal sabrauks latvieši no maliņu maliņām.

Anita Mellepe, Astra Moora

Dieva plaukostas zīmju tulkotāji

Dziesmu svētku izskaņas koncerta fanfaras bija apkļusušas, ikvienu apmeklētāju gaidīja nostalgiskā ceļasomu saņošana un šķiršanās no draugiem, radiem un gaisotnes, kāda valda vienīgi Dziesmu svētos. Kur svētdien, 8. jūlijā, viesnīcā *Hyatt Regency* ievilkāt garīgo elpu mājupceļam? Rikotāji bija padomājuši arī par to: svētrītā! Izvēlējamies pabūt kopā ar dievtuļiem un „Ilgiem”. Jau pēc dažām minūtēm pārliecinājāmies, ka neesam liecinieki parastam dievtuļu saietam, bet līdzdalībnieki Latvijas zemes un tautas patriotisma paraugstundai vārda vislabākajā nozīmē.

Ilze Kļaviņa, Maija Stumbre un Maija Zaeska bija atvedušas latviskas seģenes, galdautus un tautiskas vāzes, pārvēršot viesnīcas sanāksmju telpu par latvisku godīstabu! Tautastēpu skatei sagādātās paparžu lapas telpā radīja iespaidu, ka aizvadīta Jāņu nakts. Kaut kur pa ceļam uz viesnīcu Ilze bija salauzusi tādus kā apšu zarus un salikusi improvizētās grīdas vāzes. Latvijā neviens par tādu telpas rotājumu nebrīnītos, bet Milvokos tas viss izskatījās pavisam citādāk, aplikot sen zināmo patiesību, ka cilvēka roku un sirds gudrībai Juri pievērsa paša meita Ilze. Iesvētības mācībā viņa luterāņu mācītājam centusies uzdot ļoti svarīgus jautājumus, kādi viņu nodarbinājuši, bet garīdznieks atrunājis: „Jums par to nav jādomā!”

Dievtuļu daudzīnājuma laikā pat Ilga Reizniece ar savu mūzikālo svītu sēdēja neparasti klusu. Spuru Richarda, Kļaviņu Ilzes, Maijas Stumbres un Maijas Zaeskas teiktās atbalsojās ikviena dievtuļu katra klātesošā sirdi: atlika nožēlot, ka oikūmeniskais dievkalpojums notiek tajā pašā laikā, jo pilnā zāle liecināja: šeit labprāt piedalītos vēl lielāks interesentu pulks.

Protams, ikviena mazāk informēta cilvēka pamatjautājums dievtuļu kustībai ir: ar ko tad viņi atšķiras no kristiešiem? Vai ar

to, ka svētkos nēsā tautastēpu, neskuj bārdus un ūsas, vietā un vietā skandina tautasdziesmas, modernajām tehnoloģijām iet ar likumu? Protams, tas ir tikai joks, ceru, ka dievtuļi neapvainosies. Latvijas pirmās neatkarības laikā dievtuļu kustībā iesaistījās galvenokārt mācīti cilvēki. Latvijas literāte Nelda Celmiņa stāstīja, ka par dievtuļu kustības biedru izglītības trūkuma dēļ nav varējis kļūt viņas tēvs, kas visu mūžu Dievu meklējis tikai dabā un tās izpausmēs, ne baznīcā. Gaŗajos okupācijas gados dzimtenē piesliešanās dievtuļu ticībai un to rituālu kopšana nebija pat iedomājama, arī trimdas sabiedrībā dievtuļu ceļš nekad nav bijis rozēmkaisīts.

turi: ja gribi būt labs cilvēks, seko baznīcas baušļiem, ja gribi būt labs cilvēks un kalpot savai tēvu zemei – lasi dainas!

Dziesmu svētku izskaņas rītā dievtuļi mums parādīja, cik dziļi var un vajag analizēt ne tikai tautasdziesmas, bet arī citus no sirds rakstītos tekstus: Spuru Richards citēja Ārijas Elksnes, Imanta Ziedoņa un Ojāra Vācieša sirsniņos dzejoļus, kuŗus savulaik šaustījušas ortodoksālo nacionālistu pātagas gan Latvijā, gan mītnes zemēs. Savukārt Ilze Kļaviņa, augstas klases literatūras pazinēja, gluži kā audēja pa diedziņam izcilāja un saule izkarsēja visiem it kā zināmu dziesmu (lasi: seģeni): „Kalnā kāpu raudzīties, kas ar manu tēvu zemi.”

nāts no paplānas vilnas. To nēsāju no 20 gadu vecuma, šogad man būs 60, esmu viens no pirmajiem Amerikā dzimušajiem latviešu bērniem. Mājās runājām tikai latviski, vecāki sprieda tā: angļu valodu skolā iemācīsimies neizbēgami. Te, Milvokos, otro reizi savā mūžā Dziesmu svētkos esmu tikai skatītājos. Dejots un dziedāts visu laiku. Toreiz, kad man bija divpadsmit gadu, mūsu tautasdeju kopa no Ņudžersijas latviešu skolas svētkos Klivlandē bijām vienīgā bērnu grupa, turējāmies lielajiem līdzī, jo dejojot bijām sākuši četrus gadu vecumā. Nākamajos svētkos laukums bija pilns ar bērniem, un mums ar viņiem bija jādejo kopā! Bijām

teica. Es to sapratu, jo bijām ļoti dalīti ar savām pieredzēm: atšķirīgas spējas, zināšanas, atmiņas, cerības. Nesaprašanās un apvainošanās mūs šķīra, tas bija cilvēciski un saprotami. Un tomēr: visiem mums ir kopīga vēsture un līdzīgi raksturi! Bijām kā kauls, ko vajadzēja dziedāt: tā vieta sadzīja, palika stiprāka, varbūt citādāka.”

Ilzes domubiedre Maija Stumbre atgādināja, ka Latvijā šajā pašā laikā notiek folkloras festivāls *Baltica*. Tajā piedalās arī Maijas Zaeskas meita Amanda Jātniece, jau astoņus gadus ridziniece. Kopā ar Eriku Mālderu viņa vada folkloras kopu „Saviesī”. Rīgas skolās mācās viņas bērni. Amanda Jātniece ir arī viena no Mineapoles folkloras kopas *Lini* dalībniecēm.

„Mūsu kopa *Lini* ir gandrīz tikpat veca un dzīvotspējīga kā *Čikāgas Piecīši*, neesam tikai tik plaši aprakstīti un pazīstami,” stāstīja Maija.

Liniem ir, ko tautiešiem svešumā un Latvijā parādīt – izdoti vairāki lieliski tautasdziesmu tvarti, tos ar lielu interesi iegādājās dievtuļu domubiedri. Spuru Richards

izteica pravietisku vēlmi: „Nepietiek, ka daudzi latvieši simpatizē dievtuļu kustībai, bet ir tikai malā stāvoši atbalstītāji: Lūdzu, kļūstiet par līdzstrādniekiem!”

Tās plaukostas, kuŗas latviešiem dāvāja skaisto zemi Baltijas jūras krastā, noteikti ir sastrādātas un daudzu likteņrakstu izrotātas. Dievtuļi, latviskos rakstus un dainas pētīdami, cenšas šos rakstus salasīt, padarīt saprotamus arī mūsdienu cilvēkiem. Viņu nav tūkstošu tūkstošiem, bet viņi ir. Un viņiem pieder sava Mūžības daļa. Varbūt vislabāk to var pateikt ar dzejnieces Zinaīdas Lazdas vārdiem: „Kad tu vairs neesi, / Tu tomēr dzīvo, / Pa zemes krēslu / Staigā klusi.” Dievtuļu soļi nav skaļi, bet pasaules vējos nezuodoši.

Anita Mellupe, Astra Moora

Dievtuļu daudzīnājuma atklāšanā... un sadziedāšanās beigās

No kreisās: Ilze Kļaviņa un Maija Zaeska

Juŗa Kļaviņa vārds šajā rītā tika izrunāts ar īpašu goddevību, viņu var uzskatīt par Mineapoles dievtuļu ideologu. Šai dzīves gudrībai Juri pievērsa paša meita Ilze. Iesvētības mācībā viņa luterāņu mācītājam centusies uzdot ļoti svarīgus jautājumus, kādi viņu nodarbinājuši, bet garīdznieks atrunājis: „Jums par to nav jādomā!”

„Kā nav jādomā, ja es par to domāju? Mana tēva ceļš pie dievtuļiem bija smagāks nekā man, bet viņš, rotkalis būdams, studēja tautas dainas par greznošanos, satikās ar līdzīgi domājošiem – atbildes nedevās rokās uzreiz, tās bija katram pašam no dainu tekstiem jāizšifrē,” stāstīja Ilze Kļaviņa.

Ilzes tēvs ģeniāli vienkārši formulējis atšķirību starp latvieti, baznīcā ejošu kristietu, un diev-

Ilzei mugurā izcils tērps, jautājām, kālab tautisko kostīmu parādē neredzēts?

„Skatē nepiedalījos, jo tērps drusku apabružāts,” smaidot stāstīja Ilze. „Brunčus auda Mirdza Strausa no Ņudžersijas (savas prasmes un tēru paraugus viņa nodeva Lienai Kaugarei), šuva Paulīne Dūmiņa, viņa gatavoja arī teātra kostīmus un vadīja režiju Ņudžersijas skolas bērniem. Audumu dāvanā saņēmu 17 gadu vecumā no latviešu skolas bērnu darza vecākiem, viņi tā bija izdomājuši mani iepriecināt, man beidzot vidusskolu. Gadus vēlāk Sietlā sastapos ar Ilgu Gravu un ieraudzīju skapī savu tautisko brunču auduma otru galu! Grūti konkrēti pateikt, vai tas ir no Mazsalacas vai Bauņas, dai-

ļoti apvainojušies, gribējām dejojot kopā ar lielajiem. No tā bērnu pulciņa ir arī Ilze Jurkāne un Maira Bundža, *Facebook* redzu daudzus citus un viņu bērnu rosāmiešos Katskiļos un citviet.”

Ilzei liktenis sagādāja neparastu iespēju – strādāt Francijā, Abrenē, tur viņai nācās piedzīvot skaistāko tautasdziesmu „Div'plaviņas es nopļāvu” – ņemt izkapti rokās un saguldīt zālienu vālā, pat iemācīties izkapti asināt. Visu, kas aizritējušos gados noticis ar Latviju un Latvijā, Ilze sijājusi caur savu sirdi: „Pirms 20 gadiem man likās, ka ir divas Latvijas – fiziskā zeme Baltijas krastā un tā, kas sirdī. Toreiz bija grūti savienot jēdzienus *jūs* un *mēs*. Jūs tur tā un šitā, mēs te šā un citādāk. Vienalga, kuŗš to

Tekstu toni: raitis rakstnieku cēliens

(Turpināts no 4. lpp.)

Vērā ņemama ir Sarmas sabiedriskā darbība: jau septīto gadu viņa vada ALAs Kultūras fondu, ir Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības (ALMA) valdes locekle.

Ar mākslinieces un dzejnieces talantiem apveltīta ir arī Maija Meirāne. Viņa arī no *Jaunās Gaitas* redaktoru pulka. Rakstnieku cēlienā klausījāmies Maijas jaundarbus no topošā krājuma.

No Rīgas bija atbraukuši divi – pieredzējušais spalvas meistars Valters Nollendorfs un jauniņais Kultūras akadēmijas students Arvis Viguls. Valtera dzejā šoreiz vairāk smeldzes

un, kā pats bildis, „pateicībā atskatos uz to, kas vēl būs.” Arvis uz Ameriku atbraucis minūtes desmit pirms sava jaunā dzejas krājuma iznākšanas... Tā gadās! Pirmais jaunā talanta dzejas krājums „Istaba” (2009) tika apbalvots ar Dzejas dienu balvu, Arvi piepulcējot talantīgāko latviešu dzejnieku pulkam.

Andris Rītmanis kā allaž staro sirsniņā un mīlestībā pret cilvēkiem, mākslu, Latviju. Andra dzejoļi jau viņa paša lasīti skan melodijā – acimredzot mūzikālo tandēmu ietekmē, jo lielāko daļu tēva dzejoļu viņa talantīgās meitas Lolita un Brigita ietērpušas mūzikā. Milvokos kopkoŗis dziedāja iedvesmojošo „Dziesma pacelsies” ar

Arvis Viguls no Rīgas

Andra vārdiem un Lolitas Rītmanes mūziku.

Rita Gāle iepriecināja ar skanīgām, izkoptām frazēm, ar dziļumu un gaišumu, kas raksturīgs kā viņas dzejai, tā personībai. Ļoti sevišķīga dzeja. Kurpretim Jurim Kronbergam, viesim no Zviedrijas – izteikti vīrišķīga. Lielisks, ar dzirkstošu humoru un pamatīgumu apveltīts dzejnieks. Jāpiemin viņa nopelni latviešu literatūras popularizēšanā – Juris zviedru valodā

tulkojis 45 latviešu literāros darbus. Viņa paša dzeja tulkota 20 valodās.

Ar jauneklīgumu un vārsmu svaigumu pārsteidza Voldemāa Avena dzeja, ko ar uzteicamu māksliniecisko precizitāti nolasīja viņa meita Indra.

Ūn vēl dzejnieks un „putnotājs”, arī kolleģa no *Jaunās Gaitas* Juris Zommers – viņa pirmais dzejas krājums „Radību noslēpums” iznāca 2005. gadā. Acimredzot top nākamais. Cerēsim – uz Dziesmu svētkiem Juŗa mītnes pilsētā Hamiltonā būs gatavs.

Rakstnieku cēlienā dzeju, mūziku un iedvesmas pilnus mirkļus baudīja

Ligita Kovtuna

LATVIEŠI CEĻO

Peruvian Dreams

As I grow older, I can't help noticing that life seems to dovetail most smoothly with work obligations: bills, and chores. It is much less accommodating of dreams, yet nearly everyone of us has some whimsy. We dream of places we would like to visit, projects we would like to complete, activities we would like to try. Much of the time these whimsies never come to fruition, but this year, one morning in early May, one dream came alive for me.

I am standing in the Andes Mountains. Dense white clouds swirl around obscuring everything except the nearby stone walls and structures. As I climb the steep Inca stairs the winds thin the clouds into airy patches. For tantalizing moments there are brief glimpses of the Lost City. Then, as the first Watch Tower comes into view the clouds clear entirely and Machu Pichu shows itself. It is a moment straight out of National Geographic made more vast and magnificent by the surrounding volcanic cores. It is truly awesome – a dream moment.

Our group consisted of three veteran traveling couples from Chicago: Janis and Velta Lazda, Ivars and Ruta Freimanis, and Janis and Rasma Priede. Ohio's contribution to the group were Rasma's siblings, Inars Jurjans and Sarma accompanied by husband, Joe Orlowski. We had talked about a Peruvian trip for some time but unexpectedly last winter, talk strengthened into resolve, impediments thinned into mist and we were going! Ten days in May, before the brunt of the tourist season. None of us had ever been to South America. None of us spoke any Spanish. But, we had seen Indiana Jones movies – an adventure! Would we come across Pre Columbian artifacts? Would the Shining Path guerilla groups threaten us? Would less-than-youthful hips and knees stand up to the rigors of the trek?

Our varied flights bring us all together in Lima, the Peruvian capital, and from this very moment we are enthralled: the Pacific coastline with hang gliders taking flight from 1,000 foot bluffs, affluent suburbs with ancient olive orchards and European Tudor houses. Cathedrals around St. Martins Square, choirs singing, friars thronging for a celebratory mass, costumed natives dancing. It is absolutely a pageant to boggle the mind and dazzle the eye. We continue on to the family home of Pizarro's best chum. You can sit on the 16th century chairs and touch the Carevaggio-style paintings. Amazing! Makes me feel a part of the Conquest.

At the Franciscan cathedral, yet another mass is underway. Guitar accompaniment makes it sound rather "Peter, Paul and Mary." When we climb down into the 1st level crypts (very *Angels and Demons*) the air

shafts from the cathedral funnel the music down to us. The children's choir starts up and the experience becomes other-worldly. You can look up the shaft (is it called a demon hole?) and see clear up to the cathedral ceiling.

We visit the Inca Market, the first of *many* that we will be seeing. 80% of Peru's economy is based on tourism. That statistic alone speaks volumes. The vendors are pathetically friendly, the picture of eager child-like enthusiasm. Surely there is *something* that we need that we could buy from them. Hats, scarves, shawls, ponchos, blankets – all woven from "baby alpaca." T shirts, flutes, trousers, backpacks, pipes, purses, statues, jewelry, carvings, mummified llama fetuses (used by shamans.) We are told that we must haggle over prices. It is expected. However, the vendors are so polite that arguing a \$2.00 weaving down to .80 seems ridiculous if not downright insulting. Can't the big bad tourist afford the \$2.00? How far did the little old indigenous vendor have to walk to bring in her booth and wares? She has her children / grandchildren right there beside her. They all hiked in together early this morning from the village just over the ridge. If you do not buy anything they remain friendly and helpful. Charming people.

From Lima we fly up to Cuzco. This entails a dramatic altitude change, from sea level to 12,000 feet. There is reason for concern since we will remain at these heights for the next eight days. Altitude sickness is not predictable. We are warned to avoid alcohol, heavy meals, and strenuous physical activity. All the hotels offer coca tea, which is supposed to help ward off symptoms. We drink gallons of water as well as the tea and it appears to help. None of us collapses. We are frequently out of breath and sometimes sleeping is difficult; you wake up gasping for air. But none of us suffers from the debilitating headaches (only intermittent mild ones) and we do not have to make use of the "oxygen rooms" the hotels hold in reserve. It is true that we hike up steep inclines rather slowly. Even brushing teeth leaves one breathless as if tooth brushing were an Olympic sport.

To give our bodies time to acclimate we spend two days in the slightly lower elevation of the Sacred Valley along the Urumbamba River. It is glorious geography: snow capped mountains, Andean villages, hand built homes in various states of incompleteness. (If your house is done you have to pay higher property taxes. If it's still under construction you don't.) The people of the high plateau are nearly all indigenous or mestizo mix. They live very close to the land. Their homes are direct throwbacks to Inca structures. They are small, for the most part one-room, made from sun baked clay bricks

a la Egyptian. Some roofing is thatch, some is corrugated steel. All homesteads include a walled compound. The fanciest are eight feet tall and stuccoed. The simplest are two foot rubble piles topped with vicious spined cacti.

Livestock is plentiful and well fed but invariably tethered. The enclosures are more symbolic than functional, so animals need to be tied even when confined. They are also tied out to graze. The system consists of staking animals out in a previously ungrazed spot – along the road, on a ridge, in a harvested field, on top of a rubble pile, where ever. I

away to use as winter fodder. Nothing is wasted.

The clean, modern train takes us out of the highlands and into the cloud forest, forerunner to the rain forest. The vegetation begins to grow lush and green and Eucalyptus gives way to bamboo thickets and varied trees sporting bromeliads, orchids and mosses. We pass through three micro climates in just one hour. There are several ways to get to Machu Pichu. Most people take the train as far as Agua Caliente and then hop a bus for the last two miles of thirteen switchbacks up to the ruins. More in-

Solstice, or the secluded shrine to the Machi Mamma (Earth Mother) complete with offerings, or the sacrificial altar stones.

The buildings and temples are in excellent condition. The thatch and wood have disintegrated but other than that the city stands as it was 400 years ago. We take a second day to luxuriate in exploring it on our own. Thanks to yesterday's cram course we can orient pretty well. The afternoon train takes us, tired but happy, back to Cuzco. Then it is off by bus to Bolivia.

Lake Titicaca is our destination, world famous for its altitude, size, floating reed islands and spectacular setting. The lake lies between two ranges of the Andes. Snow capped jagged mountains rise along the eastern shore. It is the Royal Range. The guide book says that the sunrises and sunsets here are among the most vivid in the world. They do not exaggerate. The molten reds and oranges go mauve and indigo and reflect in the waters. As the sun actually begins to appear all of the colors change yet again. The birds start up as the light increases. A fisherman's boat appears... then two. We are awestruck.

The lake is so large the guides use hydrofoils to get from one island to the next. There are myriad sites to visit: several pre-Columbian museums, the necropolis, the Island of the Virgins, the Island of the Sun, mortuary towers, mud bee hive huts, an observatory, and a visit to a working shaman. Bolivia is the poorest of the South American countries. This is evident from the first day we cross the border. The population is 60% indigenous; native people pay no government tax. That doesn't leave much incoming cash to run a country. Our Peruvian hotels have been rather luxurious and cutting edge. Our Bolivian digs are much plainer and homespun. But, the people are marvelous – sincere, helpful and hard working. If they can't tell you where to buy tassels for your horse back home, they will find someone who can. You can't find the witchdoctor market? "Here let's see your map."

The ruins at Tiwanaka are what remains of the largest pre-Columbian city in the ancient world. The site is enormous but very little of it is excavated. The government doesn't have the money. The best they can do is throw a cyclone fence around the perimeter and leave everything buried. (That discourages looting.)

We begin to come down from the mountains on our way to La Paz. Time to go home. We rise tomorrow at 3:30 to catch our flight. I sit by my hotel window and watch the city lights twinkle all around me on the slopes of the mountains. The words of the song come to mind, "a dream is a wish your heart makes..." This has been a wonderful dream. My heart is content.

Sarma Jurjans Orlowski

The Moon Valley (Valle de la Luna), La Paz, Bolivia; from right to left: Joe Orlowski, Janis Priede, Inars Jurjans, Janis Lazda, Rasma Priede, Velta Lazda, Sarma Orlowski, Ruta Freimanis, Ivars Freimanis

Machu Pichu

am amazed at the number of bulls tied with a token rope on a picket line right next to their harem of heifers. They graze peacefully and offer none of the aggressive behavior one would normally associate with bulls. Dogs and chickens wander about in amiable freedom. In the evening you see processions of cows, pigs, goats and owners retracing their steps home. The animals carry their own teathers, looped nautically around the horns.

Every farmstead raises a variety of foodstuffs in small carefully tended plots: corn, peas, beans, quinoa, wheat, cukes and 200 varieties of potatoes. It is Fall in the Andes, so the harvest is in and farmers are cleaning up their fields. Everything is manual. Little 120 pound guys carry 90 pound bundles of corn shocks

trepid souls get off the train earlier and hike the last 27 miles of the Inca Trail. This requires a commitment of several days, a mandatory guide, and lots of Band Aids as evidenced by the hikers we met and talked to.) The effort must be spiritually rewarding, the views spectacular, but regrettably we have too many years and hip replacements behind us.

We have unreasonably high expectations of Machu Pichu. However it is even *more* than we anticipated. Yes, there are tourists, but it is possible to get away from them and lose yourself in the vastness of the Lost City. For the first go-round it is good to have a tour guide to orient you and cover the major archeological points of interest. Without her we would never know to look for the notch in the ridge that lines up the sun for the Summer

Trinidadā un Tobago atkal plīvoja Latvijas karogs

Rokasgrāmatā ceļotājiem *The Rough Guide to Trinidad & Tobago* nodaļā par zemes vēsturi ir apmēram šādas rindas: Kurzeme zaudēja Tobago savu pēdējo koloniju 17. gadsimta beigās, bet apbrīnojami, ka vēl aizvien latvieši organizētās grupās laiku pa laikam apmeklē vietas, kur kādreiz dzīvojuši kurzemnieki.

Trinidadā un Tobago latvieši ieradās arī šogad – no 16. līdz 26. jūnijam notika Guntara Geduļa vadītais 16. latviešu salidojums. Lielākā daļa dalībnieku iebrauca Portofspeinā jau 16. jūnijā. Lidostā ikvienu sagaidīja tūristu firmas *Banwar Experience Limited* pārstāvis un aizveda uz viesnīcu *Cascadia*, kur mastā jau bija pacelts no Karakasas atvestais Latvijas karogs, ko var uzskatīt par vēsturisku – to 1989. gadā dāvinājis ansamblis „Mantojums”, Atmodas sākumā tas plīvojis Rīgas pils tornī.

Profesora Edgara Andersona godināšana

Nākamā dienā pēc ekskursijas pa Portofspeinu salidojuma atklāšanas vakarā īpaši tika godināts profesors Edgars Andersons (1920-1989). Viņš dzimis 17. jūnijā un vadījis septiņus salidojumus, pirmo 1974. gadā, pēdējo – 1987. gadā. Pēc profesora bojāejas autokatastrofā 1989. gadā par salidojumu rīkotāju kļuva Guntars Gedulis. Svinīgajā salidojuma atklāšanas vakarā G. Gedulis pastāstīja, ka prof. Edgars Andersons pirmo reizi Tobago ieradās 1957. gadā un parādīja attēlus no iepriekšējiem salidojumiem. G. Gedulis kopš 1976. gada vadījis salidojumu kultūras programmu, sadarbība ar prof. E. Andersonu bijusi laba, viņš bijis ļoti daudzpusīgs, ar plašu vērienu, interesants sarunu biedrs ar vienreizēju humora izjūtu. Salidojumam īpašu nozīmi piešķir Latvijas vēstnieka ANO Normana Penkes un viņa ģimenes klātienē. N. Penke salidojuma atklāšanas vakarā teica uzrunu, apsveicot dalībniekus un uzsverot nepieciešamību atcerēties mūsu vēsturi. Vairāku citu valstu vēstnieki, kolēģas, pirms ceļojuma novēlējusi viņam labu atpūtu bijušajā Kurzemes kolonijā. Austrālijā dibinātā virtuālā koŗa „Atbalsis” vadītāja Marija Perejma isumā izskaidroja, kā koris darbojas. Koristi dzīvo, izkaisīti pa visu Austrāliju, arī citās zemēs, sakari notiek elektroniski. Driest pieteikties ikviens, un pamazām tas varētu kļūt par latviešu lielāko virtuālo kori. Marijas Perejmas e-pasta adrese: marija@adam.com.au Austrālijas koristi bija ārkārtīgi laimīgi, ka izdevies aizbēgt no ziemas.

Salidojuma dalībnieki priecājās par iespēju godināt un atcerēties E. Andersonu tieši dienā, kad viņš pirms 92 gadiem dzimis. Profesora ieguldījums latviešu vēstures pētniecībā ir nenovērtējams. Austrālijas koŗa „Atbalsis” 12 dalībnieki, Īrijas koŗa „eLVē” astoņas koristes un divas dziedātājas no Rīgas Kultūras un tautas mākslas centra „Mazā gilde” senioru sieviešu koŗa „Sudrabotā gaisma” nodziedāja Latvijas, kā arī Trinidadas un Tobago himnu. Tās ir mazliet līdzīgas. Mēs dziedam: Dievs, svēti Latviju!” TT himnā

ir vārdi: „And may God bless our Nation.” Salidojuma laikā tika pieminēti daudzi citi latvieši, kuŗi agrāk braukuši uz Tobago, piedalījušies salidojumos – Dzidru Šmiti, Eiženu Dzelzkalēju un viņa Tobago zīmētās kartītes, mācītāju Jēkabs Mekšs no Brazīlijas un mācītājs Alfrēds Gulbis no Venecuēlas. G. Gedulis atcerējās, ka dziedonis Jānis Kļaviņš sajūsminājis klausītājus Tobago ar savu vareno basbaritona balsi.

numu? Salidojuma dalībnieki piedzīvoja vairākus pārsteigumus. Vispirms – pelde angļu aristokrāta, dzejnieka, ceļotāja, pētnieka Valtera Rālija 1595. atklātajā asfaltā ezerā, kur aug brīnumskaistas zilās un sārtās ūdensrozēs. Kopš 1888. gada šajā ezerā industriāli iegūst naftu, katru dienu tiek eksportēti 300 tonnu asfalta. Latvijā arī šis asfalts ļoti noderētu. Žurnāla „IR” š. g. 13. numurā Ievas Lases rakstā „Necelī nokaitina

spaidis, ka krūmā, kur viņi apmetās, iedegas sarkanas liesmiņas.

Pašā vakarā devāmies uz vecpilsētu klausīties *Neil and Massey All Stars* jauniešu bundziņu orķestra mēģinājumu, kas notika lielā vaļējā telpā. Jaunieši mūzicēja ar apbrīnojamu degsmi un enerģiju. Šiem no metalla mucām izgatavotajiem instrumentiem ir brīnišķīga skaņa, ar tiem var nospēlēt jebko, pat Bēthovena 9. simfoniju.

Foto: Astra Moora

Kuršu jeb Pirātu līcis

Salidojuma programmu rotāja Gvido Augusta asprātīgie zīmējumi un Edgara Andersona izveidotā Tobago karte ar 1639-1693 gada vietvārdiem.

Trinidadā un Tobago jau pirms diviem gadiem Latvijas Ārlietu

arī ES” rakstīts par Latvijas divainību – asfaltā blīvuma prasības esot zemākas nekā citās valstīs.

Ne mazāku iespaidu atstāja ciemošanās *Caura Valley* dabas parkā pie brāļiem Babas un Modupes Onilu. Viņi gatavo sitamos

Gids lepojās, ka Trinidadā ir viss, kas citur pasaulē – gandrīz vai savs Tadžmachals un citi indiešu tempļi, Portofspeinā dvīņu tornī, šķībs tornis gluži kā Pizā, koncertzāle, kas atgādina Sidnejas operu, „lieliskais septiņnieks” – savrupmāju rajonā greznas ēkas, cita par citu skaistāka un īpatnējāka. Pa ielām staigā leģendāri cilvēki – izcili kalipso dziedātāji un slaveni *steel band* bundzinieki. Pārsteidza kontrasti – blakus bezmaz vai pilim nožēlojamas pussabrukušas būdiņas. Vecpilsētu pamazām remontē, bet darba vēl bezgala daudz.

Uz Tobago!

Uz Skarboru, Tobago galvaspilsētu, 19. jūnijā nepilnās trijās stundās pārceļamies ar ātrlaivu, ko Karību jūras vilņi pamatīgi šūpoja. Koristi jau Portofspeinā izmantoja katru brīvu brīdi, lai sadziedātos, un arī brauciena laikā notika mēģinājums, lai gan Guntaram Gedulim nebija viegli noturēties kājās. Viņš diriģēja, nemitīgi zvārojoties. Piesaistījām citu braucēju uzmanību, jo visi apģērbām Karakasā šutos salidojuma krekliņus ar krabja attēlu un uzrakstu *Im a Courlander*. Kādu vietu puisī latviešu dziedāšana ļoti ieinteresēja, viņš piesēdās līdzās un pievienoja savu balsi līgodziesmās. Virieša balss noderēja, jo kopkorī bija tikai dažī vīri, tāpēc dažām sievietēm bija jāklūst par tenorēm.

Skarborā sagaidīja ar lietu, par laimi tajā pasaules malā lietūs gāzes ir stipras, bet isas. Viesnīcā darbinieki atraucējus cienāja ar viesmīlības kokteili un aicināja vakariņās.

Nākamā rītā pirmais ceļš veda uz netālo Kurzemes liča mūzeju, kur daudz eksponātu par kurzemniekiem. Ekspozīcija krājas, mazajai ēcīnai steidzīgi vajadzīga piebūve vai otrs stāvs. Neapmeklētā nepalika arī putnu barotava *Grafton Caledonia Wildlife Sanctuary*, taču putni ēst nevēlējās, neparā-

dijās ne kokriko jeb čačalakas ne kolibri.

Vakarā noklausījāmies lieliskā *Signal Hill Alumni Choir* mēģinājumu diriģenta Džona Arnolda (*John Arnold*) vadībā, Koris ieguvis daudzas godalgas un gatavojās braucienam uz Ņujorku piedalīties koŗu festivālā *The Rhythms of One Word*. Dziedot koristi ārkārtīgi enerģiski nemitīgi kustējās, un viņu ķermeņu valoda bija ne mazāk izteiksmīga par dziedājumu.

Dabas brīnumu netrūkst arī Tobago, viens no tiem – Argaila ūdenskritums, pie kuŗa var peldēties un lēkt no paaugstām klintīm ūdenī, ko drosmīgākie arī darija. Salidojuma jaunākā dalībniece Estere Penke, kam ir tikai deviņi gadi, peldēšanā var sacensties ar zivīm! Agrāk ūdenskrituma apkaimē nekā nebija, tagad uzcelta divstāvu ēka ar ģērbtuvēm, suvenīru veikaliņu, mazu kafejnīcu. Izjūtas, kādas pārņem tādās vietās, varbūt vislabāk raksturo vārdi uz kioskā nopērkamā T-krekliņa: „Ja nomirstu un debesīs mani nepieņem, vediet mani tieši uz Tobago!”

Atpakaļceļā uz viesnīcu iegriezāmies Maikla Spensera Dabas parkā, (*Genesis Nature Park*) kuŗā mīt dažādi mazi dzīvnieki un putni, un mākslas galerijā apskatījām mājastēva darinātās skulptūras un gleznas. Vakarā viesnīcā viesus izklaidēja limbo deļotājs Džeimss Londons (*James London*), viņš mācīja arī citus, kā deļojot (nez vai to var saukt par deļu, drīzāk par akrobatisku vingrinājumu) izspraukties pa apakšu cauri latiņai, ko novietoja arvien zemāk. Limbo deļas radušās Trinidadā, un pasaules rekordiste ir 18 gadus vecā Ņujorkā dzīvojošā trinidadiete Šemika Čarlza (*Shemika Charles*). Viņa 2010. gadā veiksmīgi papsraucās zem latiņas, kas bija tikai 8,5 collas (21,5 cm) virs zemes.

Izbraukums uz Pidžepointa lūdmdali ir viens no visjaucākajiem, jo koralli un krāsaino zivju vērošana pa lodziņu laivas grīdā, pelikānu apbrīnošana Pelikānu salā, peldēšanās Nailona baseinā un iepirkšanās veikaliņos ir aizrāvīgas nodarbošanās. Jūras nokrāsu maiņa vien ir ko vērts – te tirkīzila, te smaragdzaļa, te tumša kā safīrs.

Atpakaļceļā uz viesnīcu šoferis izmeta likumu aiz Kraunpointa lidlauka, kur jūras malā atrodas Robinsona Kruza ala. Tai pagrūti piekļūt un daļa izskalota, jo pret akmeņaino krastmalu nemitīgi sitas vilņi. Profesors Edgars Andersons bija pārliecināts, ka Daniels Defo savā pasaulslavenajā romānā attēlojis Tobago salas ainavas.

Tobago galvaspilsēta Skarborā, uz kuŗu ekskursijā devāmies 23. jūnijā, ne ar ko īpaši neizceļas. Pilsētas centrā pie Tobago asamblejas ēkas ir pieminēklis abos pasaules karos kritušajiem, turpat līdzās vēl aizvien atrodas pussabrukušas mājas, ko sen vajadzēja nojaukt. Toties jauks ir Botāniskais dārzs ar daudzajiem mango kokiem. Fortdžordža mūzejs, kuŗā arī ir ekspozīcija par kurzemniekiem, diemžēl bija slēgts, pie tā no kāda tirgotāja varēja nopirkt glītas auduma somiņas, un to krāsas atgādināja latviešu tautastērpus.

(Turpināts 20. lpp.)

Foto: Astra Moora

Tāda izskatījās ligošanas vieta pie Bruņurupuču liča nākamā dienā

ministrija par Latvijas godu konsulu iecēla Kirbiju Antoniju Hosangu (*Kirby Antony Hosang*), Portofspeinā dzimušu ķīnieti. Konsuls agri no rīta 18. jūnijā aizveda Guntaru Geduli, koŗa „Atbalsis” diriģenti Mariju Perejmu un koristi Skaidriti Zaķi no Austrālijas, kā arī Īrijas koŗa „eLVē” dziedātāju Liānu Goldštrēmu televīzijas studijā uz interviju, ko vadīja Fazīrs Mohameds (*Fazeer Mohammed*). Viņš lūdza koristus dziedāt, bet tā kā intervijai atvēlētais laiks tuvojās beigām, viņi paspēja nodziedāt tikai „Bēdu, manu lielu bēdu” pirmo pantu. Pāris dienu vēlāk, kad jau bijām Tobago, vietējie iedzīvotāji stāstīja, ka par „kūrlanderu” ierašanos uzzinājuši no *Morning Edition* raidījuma televīzijā.

Kā importēt uz Latviju Trinidadas asfaltu?

Kur gan vēl vienā dienā iespējams redzēt tik daudz dabas brī-

un pušamos mūzikas instrumentus no dabā atrastiem materiāliem. Izrādās, skanēt var viss, pat sausu niedru pušķis un dobjais bambusa gabals, piepildīts ar kāda auga ērkšķiem. Tēvs Džadzā Oga Onils (*Jajah Oga Onilu*) kopā ar dēliem dibināja ansambli *Jewels of Nature*. Šogad janvārī tēvs 57 gadu vecumā miris, dēli turpina mūzicēt divatā, atdarinot dažādas dabā dzirdamas skaņas, un klausoties šķita, ka sadzirdam zāles čukstus, uguns plosīšanos mežā, putnu vītrošanu, pat rāpojam skudru vai gliemezi. Par instrumentiem un koncertiem viņi saņēmuši apbalvojumus.

Ikvienam salidojuma dalībniekam neaizmirstamā atmiņā paliks brauciens laivā pa Karoni purvu (tā platība ir 5000 hektaru), dziedot tautasdziesmas, apbrīnojot milzīgos mangrovju kokus un Trinidadas nacionālo putnu – sarkanos ibisus, kuŗi lidoja uz nakšņošanas vietām. Radās ie-

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Prezidents sola pārmaiņas

Intervijā aģentūrai LETA Valsts prezidents Andris Bērziņš norādīja, ka daži nākamie gadi pasaulē nesīs tādas pārmaiņas, kas tagad pat prātā nenāk. Latvijā un Eiropā būs jāveido jaunas rīcības jomas varas struktūras. Līdz tam prezidents sola panākt konkrētus rezultātus jau iesāktajos darbos. “Es jums varu droši apgalvot, ka pasaulē būs pārmaiņus, būs pavisam cita uzbūve un citas vajadzības. Esmu par to pārliecināts,” situāciju pēc trīs gadiem raksturoja valsts pirmā persona.

Prezidents ir pārliecināts, ka Latvijai būs vajadzīga citāda varas struktūra. “Starptautiskā Valūtas fonda paziņojumā teikts, ka Eiropa runā, bet nerīkojas. Es pieļauju, ka daudzu Eiropas pārvaldes struktūru konstrukcija pati par sevi neļauj rīkoties. Būs jāveido struktūras, kas ir rīcības jomas. Tajās struktūrās Latvijai būs liela nozīme. Es ceru, ka mēs tagad esam pietiekami izglītoti un sagatavoti, lai varētu tur piedalīties un teikt savu vārdu,” sacīja Bērziņš.

Valsts prezidents

Andris Bērziņš

Rīgas pili tikās ar Saeimas Sabiedrības saliedētības komisijas deputātiem, lai pārrunātu integrācijas jautājumus un īpaši – Otrā pasaules kara veterānu jautājumu. Sarunas laikā prezidents uzsvēra, ka neviena no Otrā pasaules kara veterānu organizācijām, kas viesojas Rīgas pili, nav izteikusi kategoriskus iebildumus pret iespējām meklēt pamatus izlīgumam starp abās frontes pusēs karojušajiem. Tāpēc valsts galva pauda pārliecību, ka izlīgumu būs iespējams panākt, kaut arī process

nebūšot ne viegls, ne ātrs. “Mana nostādne šajās sarunās bija tikai viena: mums ir jārod kopsaucējs ar skatu nākotnē, un visvairāk tas ir nepieciešams nākamajām paaudzēm. Ja gribam dzīvot drošā un savstarpēji tolerantā sabiedrībā, tad cita ceļa nav. Tas ir Latvijas nākotnes jautājums,” atzina Andris Bērziņš.

Runājot par kritušo karavīru piemiņas dienām, Valsts prezidents atzina, ka tieši 11. novembrim laika gaitā būtu jāklūst par visu Latvijas nākotnes vārdā kritušo karavīru piemiņas datumu, savukārt pret 16. martu un 9. maiju būtu jāizturas kā pret dažādās frontes pusēs karojušo kritušo biedru piemiņas un atceres sarīkojumiem, neiesaistot tajos politiskas idejas vai aktivitātes. “Tikai tad politiskā bāze, kas tiek mērķtiecīgi veidota ap šiem notikumiem, pazudīs uz visiem laikiem. Un tas ir mūsu visu uzdevums,” atzina Valsts prezidents.

Politologu ieskatā Valsts prezidents, šķiet, nav uztvēris būtisku niansi. Ir pieredzēts, ka šāda samierināšanās notiek, piemēram, starp britu un vācu kara veterāniem, tikai viņiem ikdienā nav jādzīvo blakus, netieši atgādinot pārdzīvoto. Satiekas vienreiz gadā, kopīgi noliek ziedus utt. Bijušie karavīri, viņu pēcteči Latvijā dzīvo sabiedrībā ar joprojām pretēju vēstures interpretāciju (izcēlums mūsu – red.), kas neizbēgami ietekmē bijušo cīnītāju statusu vienas vai otras sabiedrības daļās acīs. Nevajag aicināt uz to, kas nav iespējams.

Viesojas NATO spēku virspavēlnieks Eiropā

Divu dienu vizītē Latvijā bija ie-

radies NATO spēku virspavēlnieks Eiropā admirālis Džeimss Stavridis.

Valsts prezidents Andris Bērziņš, Rīgas pili tīkoties ar Džeimssu Stavridi, uzsvēra NATO nozīmi Latvijas drošības stiprināšanā. Prezidents pateicās NATO spēku virspavēlniekam Eiropā par viņa atbalstu Latvijai nozīmīgos jautājumos, īpaši Čikāgas galotņu apspriedes laikā. Viņš uzsvēra gandarījumu par to, cik labi Latvijas profesionālā armija integrēta NATO spēku sastāvā, atceroties savu pagājušā gada vizīti Afganistānā, kur par to pārliecinājies personiski. Admirālis Džeimss Stavridis pauda gandarījumu, ka NATO valstu vadītāji dodas pie saviem karavīriem NATO misijās un dzīvē iepazīstas ar viņu dienesta apstākļiem, kā arī uzzina viņu viedokli un redzējumu par notiekošo.

Stavridis tikās ar Latvijas aizsardzības ministru Arti Pabriku un Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieri ģenerālmajoru Raimondu Graubi, lai pārrunātu NATO iesaisti Afganistānā līdz 2014. gadam, kā arī pēc bruņoto spēku izvešanas no šīs valsts. Tika runāts arī par patrulēšanu NATO gaisa telpā virs Baltijas un par NATO militārajām mācībām Baltijas valstīs.

Džeimss Stavridis saņēma aizsardzības ministra apbalvojumu “Atzinības goda zīme” pateībā par nozīmīgo ieguldījumu un sniegto atbalstu Latvijai. Stavridis apmeklēja NBS vienības, devās arī izbraucienā ar patruļkuģi *Skrunda*.

Latviju apmeklēs Turcijas prezidents

Jūlija sākumā tika atcelta Latvijā plānotā trīs dienas garā Turcijas prezidenta Abdulla Gila un viņa kundzes Hairinisas Gilas vizīte. Ārsti Turcijas prezidentam bija ieteikuši ausu problēmu dēļ nelidot ar lidmašīnu.

Ir kļuvis zināms, ka Turcijas prezidenta vizīte Latvijā notiks 3. oktobrī. Latvijas prezidenta preses dienests, raksturojot gaidāmo Turcijas prezidenta vizīti Latvijā, informēja, ka Turcija ir būtiska Latvijas partnere NATO, tāpēc ir svarīgi veidot abpusēji uzticamas attiecības. Turcija ir potenciāli būtiska partnere Latvijai arī ekonomikas jomā un nozīmīga valsts savā reģionā.

Par referendumiem

Valdošā koalīcija ir vienojusies, ka līdz 2015. gadam referendumu iniciatoriem par saviem līdzekļiem parakstu vākšanas pirmajā posmā būs jāsavāc 50 000 parakstu. Pēc tam Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) sāks otro parakstu vākšanas posmu. Ja Saeima atbalstīs koalīcijas panākto vienošanos, tas nozīmēs, ka pārejas periodā līdz 2015. gadam tautas nobalsošanas rosinātājiem būs jāsavāc 50 000 parakstu, kuŗi būs jāiesniedz CVK. Pēc tam atlikušos parakstus, lai savāktu Satversmē noteikto 1/10 daļas vēlētāju apliecinājumu, vāks CVK. Ja CVK organizētajā otrā parakstu vākšanas kārtā tiks savākts nepieciešamais apliecinājumu skaits, CVK lems par referendumu izsludināšanu. Savukārt, lai rosinātu 1/10

SPILGTS CITĀTS

Jaunajam vilnim nav perspektīvas

No maestro Raimonda Paula intervijas NRA

Raimondam Paulam tika jautāts, kas notiks ar mūzikas festivālu *Jaunais vilnis*, ap kuŗu rīkotāji katru gadu sacel milzu jezgu.

Kas notiks ar *Jauno vilni*?

Tas nomirs pats. Organizatori kaut ko mēģina darīt, bet... Vienīgais, ko var darīt, ir – iesaistīt jaunus spēkus. Bet tas konkurss jau maz kuŗu interesē. Visus interesē tikai tas, kas notiek ap šo konkursu, piemēram, kādu skandalu uztaisīs Alla Pugačova. Sākotnēji tas tā nebija iecerēts. Arī tas nebija iecerēts, ka tik daudzi sacentīsies manis zākāšanā. Jaunā vilņa organizatori uzspiež mums savu stilu, bet mēs vienmēr esam atšķirušies ar to, ka mums pašiem ir savs stils. Viņi iejaucas mūsu solistu repertuārā, korrigē tērpus. Viņiem ir viens mērķis – reitings. Uz visu pārējo viņi nosplaujas. Un tad sākas problēmas. Lai viņi pamēģina Eurovizijā kādam aizrādīt par repertuāru – nekas nesanāks. Esmu viņiem jautājis: kāpēc jūs man liekat iet uz skatuves kopā ar kaut kādiem... špana? Es mierīgi varu nospēlēt koncertu viens pats vai kopā ar saviem mūzikantiem! Man nav vajadzīgas ne fonogrammas, ne fona dejotāji. Bet televīzija visu laiku diktē savus noteikumus. Sēž tur kaut kāds redaktoriņš un visu nosaka. Protams, krieviem ir ļoti daudz talantīgu cilvēku, taču viņu gaume visbiežāk nesaskan ar mūsējo. Viņi gan šķaida miljonus, bet neesmu pārliecināts, ka tas ir eleganti. Taču arī pārmest mēs neko nevaram, jo tā ir viņu nauda. Viņiem ir tā nelaipe, ka viņi neprot savus milzu līdzekļus izmantot citādi – daudz jēdzīgāk. Viņiem visbiežāk ir tā: vot, es jums tūlīt parādīšu, cik man ir naudas! Nē, Jaunajam vilnim nav perspektīvas.

vēlētāju jeb apmēram 150 000 nepieciešamo parakstu savākšanu Saeimas atļaušanas referendumam iniciēšanai, pārejas periodā līdz 2015. gadam tautas nobalsošanas iniciatoriem pašiem būs jāsavāc 10 000 parakstu. Pēc tam atlikušo parakstu vākšanu organizēs CVK.

Valsts prezidents Andris Bērziņš ar savu padomnieku starpniecību ir apņēmis sekot līdz, lai likumā “Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu” netiktu iekļauts nekas nelogisks. Intervijā aģentūrai LETA, atbildot uz jautājumu, vai nesķiet nelogiski, ka patlaban apspriestie likuma pārejas noteikumi paredz Saeimas atļaušanai mazāku parakstu skaitu nekā vienkārša likuma ierosināšanai, Bērziņš solīja: “Es esmu pārliecināts, ka mani pārstāvji to novērtēs. [Valsts prezidenta likumdošanas un juridiskais padomnieks] Edgars Pastars precīzi tam seko līdz. Mēs vērtējam, lai netiktu iestrādāts nekas pavisam nelogisks.”

Bērziņš atkārtoti pauda neapmierinātību, ka likuma redakcijā, kuŗu viņš ir atdevis Saeimai otrreizējai caurlūkošanai, paredzēts pārejas periods līdz 2015. gadam. “Nevar tā rīkoties. Konkrētu lietu, kas ir radījusi konkrētus problēmas, nevar pabīdīt pēc 2015. gada un sarakstīt vispārīgas frazes. Kāda jēga no tā?”

Interesants ierosinājums par referendumiem

Latvijas Avīzes lasītājs Rozenbergs Bauskā pievienoja Saeimas vairākuma skrūvju piegriešanas politikai par referendumu ierosināšanu. 50 000 parakstītāju, viņaprāt, ir mazākā norma, tomēr labāk nekā 10 000 parakstu. Varbūt vajadzētu lietot kvotas, lai liktu nepieciešamo parakstu skaitu savākt proporcionāli pa Latvijas apgabaliem? - prezidents ierosina. Citādi kādas aktīvistu kopas Rīgā vai Daugavpilī nodrošinās 50 000 parakstus un atkal uzspiedīs pilsoņiem piedalīšanos viņu populistisko ieribu junditos referendumos.

Zemkopības ministre uz Gruziju

26. un 27. jūlijā zemkopības ministre Laimdota Straujuma kopā

ar Latvijas uzņēmumu pārstāvjiem dosies darba vizītē uz Gruzijas galvaspilsētu Tbilisi. Ministrei plānota tikšanās ar Gruzijas lauksaimniecības ministru. Tiks pārrunātas abu valstu sadarbības iespējas lauksaimniecībā un pārtikas produkcijas eksporta palielināšanā. Ministre apmeklēs vairākas lauksaimniecības un pārtikas nozares saimniecības un uzņēmumus.

Veiksmīga operācija

Eksprezidentam Valdim Zatleram Briselē veikta sarežģīta operācija, kas noritējusi veiksmīgi. Zatlers telefonsarunā atzinis, ka pēc operācijas jūtas labi. Pagaidām nav zināms, cik ilgi viņam vajadzēs uzturēties Briselē.

Eksprezidenti sola vāģi par ... 80 000 latiem

Laikrakstā *Neatkarīgā Rīta Avīze* publicēts Elitas Veidemanes raksts „Karotīte, kas veicina rijību”. Eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga savulaik aizsardzības ministram Artim Pabrikam žēlojusies, ka viņas *mercedess* bieži tiek remontēts un būtu vēlamus veikt uzlabojumus automašīnas iekšienē. Aizsardzības ministrija Vairai Viķei-Freibergai apsolījusi 2013. gadā jaunu limuzīnu, kuŗā būšot gan navigācijas iekārta ar Baltijas valstu kartēm, karodziņu turētāji, aptumšoti stikli, parkošanas sensori, gan arī nakts redzamības iekārta. Šis *ekstras* izmaksāšot 13 000 latu, bet viss vāģis kopā - 80 000 latu.

Raksta autore vaičā: vai tiešām nevienam no tiem, kuŗi, pamatojoties uz spēkā esošo likumu, lemj par eksprezidentu sadzīvisko nodrošinājumu, nešķiet, ka šis automobiļu *ekstras* ir absurds? Veidmane raksta: „Mūsu dižparlamentam vajadzētu saņemties un jau rudenis sesijā sākt domāt par to, kā mainīt prezidentu nodrošinājuma likumu uz *saprāta pusi* (izcēlums mūsu – red.), atceroties, ka valsts galva, aizējot atpūtā, nav „visvienlīdzīgākais dzīvnieks”, bet gan ir tāds pats cilvēks kā visi pārējie. Cerība ir arī uz pašreizējo Valsts prezidentu Andri Bērziņu, jo viņš rosinājis pārskatīt neprātu, kas veicina nekontrolētu rijību.”

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc ritu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Sābrus aiz Piedrujas plosa identitātes krīze

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Tā tauta, kuŗas tēvzeme sākas aiz Piedrujas, ir latviešu kaimiņi - sābri, baltkrievu valodā *sjabri*. Pēckaŗa gados tā sanācis, ka baltkrievi nemaz īsti nezina, kas viņi tādi ir.

Baltkrievijas Augstākās padomes priekšsēdis Stanislavs Šuškevičs, kas 1991. gada decembrī Belovežas gāršā kopā ar Jeļcinu (Krievija) un Kravčuku (Ukraina) parakstīja vienošanos par PSRS likvidāciju, bija savas zemes patriots. Viņš atjaunoja šī novada vēsturisko emblēmu *Pohonya* - auļojoša jātnieka attēlu, kas identisks Lietuvas ģerbonim. Viņš panāca, ka valsts karogs ir balts ar sarkanu strīpu pa vidu (tāds bija īslaicīgajai baltkrievu demokrātikajai republikai 1918. gadā), un uzsvēra, ka ir tikai viena valsts valoda - baltkrievu... kuŗā tolaik gan sazinājās galvenokārt laucinieki. Šuškevičs dzimis 1935. gadā Min-

skā, toreizējās Baltkrievijas PSR galvaspilsētā, bet pēc konfesijas viņš ir nevis pareizticīgais, bet gan katolis, un tam, kā redzēsīm tālāk, ir sava nozīme.

1994. gada 28. janvārī Šuškeviču atcēla no amata, jo viņa ideoloģiskajam pretiniekam, nesenam t.s. padomju saimniecības (sovchoza) direktoram Aleksandram Lukašenko bija izdevies iepīt viņu kādā korupcijas afērā.

Tā nu Lukašenko 1994. gadā tika pie varas un kļuva par "Eiropas pēdējo diktatoru". Tīri padomiskā garā viņš gandrīz pilnīgi atjaunoja Baltkrievijas PSR karogu un ģerboni un, galvenais, 1995. gadā sarīkoja referendumu, pēc kuŗa krievu valoda tika pasludināta par otru valsts valodu. Iznāk, ka baltkrievi paši nobalsojuši par savas dzimtās valodas pakāpenisku iznīkšanu. Lukašeno uzrunā "savu tautu" tikai krieviski, visa lietvedība notiek vienīgi krievu valodā, un tikai plāksnītes pie valsts iestāžu durvīm un uzraksti uz nau-

dasīmēm ir baltkrieviski. Dīvaina, absurda situācija.

Vēl necik sen par *baltkrievikumu* rezolūti iestājās tikai Lukašenko politiskie pretinieki - nacionāli noskaņotie intelektuāļi un studenti. Taču pēdējā laikā šai sābru zemē aiz Piedrujas sāk pūst jauni vēji.

Par šīm jaunajām vēsmām nobažījies promaskaviski noskaņotais publicists Vladislavs Gulevičs, kas nācis klajā ar apcerējumu, kuŗa virsraksts ir tīri demagoģisks: *Baltās Krievzemes polonizācija*.

Nav jau te runa par pārpoļošanu: patiesībā aug to baltkrievu skaits, kuŗi apzinās, ka viņiem nav savas nacionālās identitātes, ka Lukašenko cenšas padarīt viņus par pareizticīgo lielkrievu asinsbrāļiem - ar skatu uz Kremli kā sava veida svētvietu.

Gulevičs ar nožēlu konstatē, ka no šīs krievināšanas sācis norobežoties pat viens no valdības locekļiem - kultūras ministrs Pāvēls Latuško, bijušais Baltkrievijas

vēstnieks Polijā (!). Latuško sācis atdzīvināt savas tautas vēsturisko atmiņu, atgādinot, ka visa tagadējā Baltkrievija vairākus gadusimtus, līdz pat 1772. gadam, ietilpusi spēcīgā valstiskā veidojumā - Lietuvas lielkņazistē, kas savukārt personālas ūnijas ietvaros ietilpa Polijas karaļvalstī.

Baltkrievijā uz šīs savdabīgās pagātnes pamata dzimusi jauna koncepcija - *litvinisms*: tas jāsaprot tā, ka baltkrievi ir īpaša nācija - *litvini*. Ne jau leiši - lietuvišķai, bet minētās lielkņazistes (*Grand Duchy*) pavalstnieku garīgie mantinieki - ar skatu uz rietumiem! (Iekavās atgādināšu, ka žīdi, kas cēlušies no šīs lielkņazistes novadiem, vēl šodien sevi dēvē par **litvakiem**.)

Baltkrievu vidū katolu īpatsvars ir 11 līdz 14 procentu, bet šīs konfesijas "pievilcība" pēdējos gados pieaugusi, īpaši tajos Baltkrievijas apgabalos, kas līdz 1939. gada 17. septembrim ietilpa starpkaŗu Polijas teritorijā. Tē nu atgādināsim,

ka raksta sākumā pieminētais Baltkrievijas valstsvīrs un patriots Stanislavs Šuškevičs ir katolis...

Prokrievisko publicistu Guleviču "besi" kultūras ministra Pavēla Latuško ierosme - Nesvižas miestā padarīt Radzivilu - slavenās poļu magnātu dzimtas - grezno pili par pastāvīgu nacionālu - valsts nozīmes kultūras centru, veltījot īpašu uzmanību teātrim. Šajā pilī grāfiene Ursula Radzivila 18. gadsimtā rīkoja teātra izrādes. un šī tradīcija esot jāatjauno.

"Litvinisma" entuziasti apgalvo, ka dižciltīgā Radzivilu dzimta esot "mūsējā", jo tajā sajaukušās poļu, lietuviešu un baltkrievu asinis.

Patlaban baltkrievus plosa identitātes krīze - viņi nav lielkrievi, viņi vēl tikai mēģina reizumis saprasties savā dzimtajā valodā, pareizticīgā Bizantijas mantiniece - Maskavija ar savu divgalvaino ērgli viņus sāk mulšināt un biedēt, - un te nu vakaros atkal spīd un laistās lepnā Radzivilu pils...

Franks Gordons

IZDZĪVOT

Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) ziņām, jūnija beigās bezdarba līmenis Latvijā bijis 11,9 procenti no visiem darbspējīgiem iedzīvotājiem. Protams, reālajā dzīvē bezdarbnieku skaits ir daudz lielāks, jo tie, kas pabalstu nevar saņemt, tāpēc ka darba devējs par viņiem nav maksājis sociālo nodokli, bezdarbniekos bieži vien pat neregistrējas. Tāpat bezdarbnieku rindās bieži „nepierakstās” tie, kas ik pa brīdim veic kādus gadījuma darbus, samaksu saņemot no rokas rokā, bez nodokļiem. Protams, publikajā telpā visu laiku tiek runāts, ka nodokļus vajag maksāt, ka saņemt naudu tā dēvētajās aploksnēs ir noziegums pret sevi un pret valsti. Jāpiekrit, ka tā tas tiesām ir, bet, pirmkārt, situācijā, kad naudas vairs nav, pat lai nopirktu maizi, cilvēki ir gatavi strādāt arī par „aplokšņu naudu”, un, otrkārt, ir tā dēvētie autoratlīdzības jeb honorāru līgumi, no kuŗiem sociālais nodoklis nav jāmaksā (ienākumu nodoklis gan tiek maksāts). Šie līgumi tiek slēgti bieži, un darba ņēmēji šādai praksei piekrit, lai varētu nopelnīt.

Taču, kad bezdarbs ir kļuvis par biedu, aizvien skaļākas kļūst balsis, ka darbaroku trūkst un ka drīz būsim spiesti tās ievest no ārzemēm. Ja ieskatās NVA mājaslapā, kur parādās darba devēju pieteiktās vakances, tad ir redzams, ka lielākoties tiek meklēti atslēdznieki, metinātāji, virpotāji, frēzētāji, celtna operatori vai arī pārdevēji un dažādu ar tirdzniecību saistītu profesiju pārstāvji. Visvairāk šo darbu darītājus meklē Rīgā, seko lielākas pilsētas un beigās pilsētiņas un pagasti. Lieki piebilst, ka lielāko daļu šo darbu sievietes ne prot un laikam arī nespēj veikt.

Turklāt visi šie fiziskie darbi vairāk piemēroti gados jaunākiem cilvēkiem, nevis tiem, kam jau ap piecdesmit. Par pārdevēju teorētiski gan var strādāt arī sešdesmit gados, bet maz ticams, ka darba devējs šāda vecuma pretendentu darbā pieņems, turklāt pārdevējiem nākas staipīt smagas preču kastes (kaut oficiāli sievietei nav jāceļ par 15 kilogramiem lielāki smagumi), jāstrādā ļoti garas stundas un alga ir minimālā. Baisie stāsti par to, kā Latvijas lielveikalos sievietes cilā smagas kastes, nav folklorā, - nesen kādai sievietei mazliet pāri trīsdesmit pēc smagumu cilāšanas lielveikala gaļas nodaļā nācās veikt mugurkaula operāciju. Strādāt viņa nevarēs vismaz pusgadu, smagumus celt vairs nespēs nekad, bet lielveikalā viņai tika paziņots, ka pēc darba nespējas lapas pabeigšanas viņu atlaidīs un lai viņa necer pierādīt, ka traumā guvusi darbā, - veikalā „visi papīri” ir kārtībā. Šis nav vienīgais man zināmais gadījums, kad lielveikals kļūst par cēloni sabojātai veselībai.

Te nu vietā ir atgādināt, ka Latvijā minimālā alga ir 200 latu mēnesī pirms nodokļu atvilkšanas, bet pēc tās pāri paliek 144 lati. Tā sauktais iztikas minimums, ar kuŗu patiesībā izdzīvot ir ļoti skarbi (domāju, ka tas nav iespējams, ja nav, piemēram, sava dārziņa ar augļiem, ogām un dārzeņiem) un kuŗa aprēķināšanas mehānisms jau sen būtu jāmaina, ir 177 lati mēnesī.

Intereses pēc ielūkojos NVA mājaslapā, kādi ir darba piedāvājumi vienā no skaistākajām Latvijas pilsētām, kuŗā kopš pagājušā gada dzīvoju arī es. Cēsis tiek meklēts palīgstrādnieks, mežstrādnieks, cauruļvadu montētājs, būvdarbu vadītājs, ekskavatora vadītājs, tīrītājs, mazgāšanas un gludināšanas operatori, noliktavas strādnieks... Sarakstu nav vērts turpi-

nāt, bet jāpiebilst, ka arī tuvējos pagastos darba piedāvājumi ir līdzīgi un paredzēta alga sarakstā lielākoties pat nav minēta, acīmredzot tā ir minimālā. Tātad, no vienas puses, darba piedāvājumi ir, kaut arī ne katrs tos prot un spēj veikt, un arī algas ir. No otras puses, fakts ir arī tas, ka daļa bezdarbnieku, kamēr vien saņem pabalstu, pat negrasās strādāt, jo vieni nemaz negrib rosīties, bet otri spriež - pēc ceļa izdevumu segšanas pāri paliek tik maza summa, ka pabalsts tomēr izdzīvošanu nodrošina labāk.

Šajā situācijā Labklājības ministrija nesen nāca klajā ar ideju par pārceļšanās jeb mobilitātes pabalstu. Tiem, kas savā dzīvesvietā - reģionā, pilsētā - darbu nevar atrast, bet to ir atraduši citā Latvijas vietā, tiktu izmaksāts pārceļšanās pabalsts. Ierosinājums sacēla sašutuma un protesta vilni - tātad valsts domā nevis par visu reģionu un novadu attīstību, bet par cilvēku koncentrēšanu dažās lielajās pilsētās. Latgale, kur bez darba ir gandrīz ceturtdaļa iedzīvotāju, paliks vēl tukšāka, laukos saimniekos vai nu ārzemnieki, kuŗiem jau tagad pieder liela daļa Latvijas zemes, vai arī tie būs pavisam tukši. Idejas aizstāvji savukārt skaidro, ka Latvijā ārpus pilsētām nav tik daudz iedzīvotāju, lai tur varētu attīstīt ražošanu, bet lauksaimniecība ar modernajām tehnoloģijām nepasa daudz lauku darbos strādājošo. „Ja neveicināsim iekšējo migrāciju, ārējā migrācija palielināsies un cilvēki no valsts aizbrauks,” skaidro idejas atbalstītāji.

Šķiet, taisnība ir gan vieniem, gan otriem. Nesen Cēsu novada domes priekšsēdis Gints Šķenders sarunā minēja dažus piemērus, kas liecina, ka darba vietu radīšana ārpus lielajām pilsētām ir sarežģīta un reizēm pat neiespējama. „Ir tāds teiciens, ka Cēsis ir pārāk

tuvu Rīgai un Rīga ir pārāk tālu no Cēsim. Protams, Cēsis ir tūrisma pilsēta, bet tas nenozīmē, ka te nebūtu vajadzīga ražošana vai, pretēji - ražošim, bet tūrisms ir tāds sīkums. Par investīcijām - tas nav vienkārši. Piemēram, atnāk investors un saka - viņš gribētu atvērt nelielu šūšanas ražotni, un viņam vajadzēs 65 šuvējas. Ar to saruna par investīcijām un šūšanas uzņēmuma atvēršanu beidzas, jo novadā nav tik daudz šuvēju. Un investors vēl piebilst - tās jūsu šuvējas ir ļoti dārgas, vai viņas ir gudrākas par citām? Jēlgavā gan viņas ir lētākas. Ko es varu teikt? Jēlgava ir strādnieku pilsēta, tur acīmredzot var gan atrast vajadzīgo šuvēju skaitu, gan arī algu tāpēc var maksāt mazāku. Var jau runāt ar uzņēmējiem, bet, dabiski, viņi meklēs sev izdevīgākus apstākļus. Turklāt mums ir dabas parks, aizsargājama teritorija, arhitektūras pieminekļi, bet 65 šuvēju nav. Ja runājam par investīcijām plašākā skatījumā, ne tikai par Cēsim, tad investori gaida lielāku valsts stabilitāti un skaidrību nodokļu politikā, tā tas ir visā Latvijā.”

Vaicāts, vai Cēsu novada skaistā, zaļā vide interesē investorus, lai tur veidotu rehabilitācijas centru, Šķenders pastāstīja: „Ir vide, ir pārtikas produkcija, piemēram, medus, citi sīkumiņi, kas labi noder mūsu novada cilvēkiem. Ir daudz kas tāds, ko jau esam sakārtojuši un ko joprojām sakārtojam, ir radīti labvēlīgi apstākļi dzīvei, bet atdevē jau nebūs uzreiz, nekur tā nenotiek. Turklāt es jau teicu un sacīšu vēlreiz, ka pašvaldība visu nevar. Ja runā par rehabilitācijas centru vienā no Latvijas skaistākajām un zaļākajām vietām, tad man ir jautājums - kas būs tie cilvēki, kuŗi šajā centrā uzturēsies un maksās par rehabilitāciju?”

Latvijā ar pašreizējo iedzīvotāju skaitu un zemo maksātspēju tāds centrs nevar nopietni darboties. Lai rehabilitācijas centrā būtu

vērts investēt un tas varētu darboties, gadā vajadzīgi aptuveni 30 tūkstoši pacienti. Arvalstu uzņēmēji mums saka: sakārtojiet vīzu režīmu, mēs tūlīt ieguldīsim savas investīcijas un nodrošināsim jums gadā trīsdesmittūkstoš pacientu bez problēmām! Būs jums pacienti, un labi būs visiem - gan mums, gan pacientiem, gan Cēsu novadam, kur paliks pacientu nauda, gan valstij, kas saņems nodokļus. Vai tas ir pašvaldības jautājums!? Diemžēl mēs gribot vai negribot atdujamies pie lielas un tukšas runāšanas valsts līmenī par to, ka kaut kas kaut kad būs. Kaut kas jau uz priekšu kustas, bet tas notiek pārāk lēni, mēs zaudējam laiku.”

Jāpaskaidro, ka ar ārzemju investoriem, kas varētu nodrošināt ne tikai finansējumu rehabilitācijas centra izveidošanai, bet arī vajadzīgo pacientu skaitu, lai centrs varētu darboties, pašvaldības vadītājs domāja investīcijas un pacientus no Krievijas. Protams, daļai mūsu valsts iedzīvotāju noteikti būtu iebildumi pret to, ka Latvijā ienāk gan Krievijas investīciju nauda, gan pacienti no Krievijas, kaut arī pacientu uzturēšanās laiks Latvijā būtu stingri ierobežots.

Labklājības ministrija tikmēr ir nākusi klajā ar skaidrojumu, ka iecerētais pārceļšanās pabalsts nenozīmē tikai pabalstu aizbraukšanai no savas dzīvesvietas uz citu Latvijas reģionu. Tas būšot arī pabalsts ceļa izdevumiem, ja cilvēkam katru dienu nāksies braukt lielāku ceļa gabalu uz darbu un atpakaļ vai arī pabalsts naktsmītnes ierīšanai, ja darba nedēļas laikā nāktos dzīvot vietā, kuŗā ir darbs.

Katrā ziņā skaidra ir jautājuma būtība - kā mēs visi kopā varam izdzīvot, saglabājot Latviju un tās cilvēkus. Acīmredzot no kaut kā būs jāatsakās, lai sevi saglabātu.

Sallija Benfelde

Dr. Juris Plēsums,
agronoms un ekonomists

LATVIJAS LAUKOS

Bieži dzirdam, ka Latvijas laukus pārņem ārzemnieki. Lauki neapstrādāti, aizaug ar krūmiem, jaunie cilvēki devušies strādāt uz Rīgu vai aizbraukuši uz ārzemēm. Kāda tad īsti ir situācija Latvijas laukos?

Šogad aprit divdesmit divi gadi, kopš sāku sadarboties ar Latvijas valdības pārstāvjiem, lasīju lekcijas Latvijas Lauksaimniecības universitātē un lauku konsultantu dienestā, vadīju seminārus zemnieku grupām, ilgādas individuālas konsultācijas. Tika rīkotas profesoru, studentu un jauno zemnieku apmācības, daudziem bija iespēja gūt pieredzi ASV universitātēs un praktizēt saimniecībā. Profesori iemācīto un vērojumu lika lietā. Varbūt vislielākā atdeve bija tieši lopu ēdināšanas zinātnē, arī veterinārmedicinā un citās nozarēs. Daudzi ASV lauku saimniecību praktikanti tagad saimnieko paši un prasīgi izmanto savus vērojumus un gūtās idejas. Arvien vairāk ir to, kuŗi atkārtoti atgriežas ASV, lai apmeklētu izstādes, piedalītos semināros un pētītu praktisko pieeju sekmīgās un progresīvās saimniecībās, labākās idejas piemērojot savās mājās.

„Neprātīgi” ieteikumi attaisnojušies

Man, zemnieku apmācību iniciatoram, ir milzu gandarījums, Latvijā redzot labi koptus kukurūzas laukus. Agrīno kukurūzu tagad Latvijā sekmīgi audzē daudzās saimniecībās gan lopbarībai, gan arī kā bioloģisko masu biogāzes ieguvei. Praktiski neviens vairs nemokās, audzējot lopbarības bietes. Neviens profesors universitātē vairs nemēģina trīs dienas no vietas studentiem iestāstīt, lai tikai neuzklausa to trako Plēsumu, kas, tāpat kā savulaik Čruščovs, grib Latvijā ieviest kukurūzas nelaimi un kam ir vēl citi „neprātīgi ieteikumi”. Pabraukājot pa Latviju, tagad bieži redzami dažādu sugu gaļas liellopu ganāmpulki. Slaucamās govīs arvien biežāk mitinās modernās, labi ventilētās kūtiņas, kur izslaukums ir trīs un četras reizes augstāks nekā sākumgados. Laikā, kad sākām rīkot seminārus, ieteicām izveidot gaļas liellopu ganāmpulkus. Toreiz Latvijā šādus lopus varēja saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem, un tie paši bija nožēlojami briesmīga izskata lopīņi. Tagad šādu liellopu skaits tuvojas trīsdesmit tūkstošiem un šī industrija ir izvērtusies par ienesīgu eksporta nozari. Latvijā nobarotu augstas kvalitātes liellopu gaļu gandrīz nekur nevar atrast, varbūt tikai „Latvijas stēku kluba” prezidenta Jāņa Ločmeļa Kocēnu pagasta „Mazdzērītēs” un viņa rīkotajās „grīlēšanās”. Slavenais pavārs Mārtiņš Ritiņš no Jāņa Ločmeļa varētu mācīties, kas ir labi nogatavināta, labi sagatavota Latvijā audzēta vēra gaļa.

Gaļas liellopu audzēšanas attīstībai Latvijā nākotnē var būt lielas iespējas, izmantojot mazāk auglīgas zemes un novārtā atstātos laukus un saimniecības. Nav jau viss jāapmežo, ko zviedri

cītīgi dara Latgalē, sev nodrošinot izejvielu pievienotās vērtības radošai industrijai. Pienācīgas saimniecības nozarē to pašu, šķiet, cenšas panākt krievu investori ar Šķēles kunga palīdzību. „Bizness” tomēr ir „bizness”, un peļņas iespējas noteic visu, vienalga, vai tas Latvijai ir izdevīgi un mūsu valsts interesēs vai nav.

Palīdz ES subsidijas

Visur vērojami uzlabojumi un kaut kas tiek celts un būvēts. Rosību parasti financē Eiropas Savienības maksājumi, kas arī līdz šim visvairāk nonākuši lielo saimniecību vadītāju rokās. Ar ES subsidijām, lai gan Latvijai tās ir viszemākās Eiropā, Ziemeļaustrālijā vidē, kā arī Kurzemē līdzīgās vietās daļa no labākajām zemēm nonākušas dāņu, vāciešu, vispār cittauteišu īpašumā, bet arī latviešu lielsaimnieku saimniecības izveidojušās par prāvām un lepnām muižām. Līdz ar to mazo un vidējo ģimenes saimniecību šais apvidos praktiski vairs nav, un arī iedzīvotāju skaits laukos samazinās; tā kā darba iespējas lauku rajonos, miestos un mazpilsētās ir ļoti ierobežotas, cilvēki dodas uz lielākām pilsētām, bet jaunāka gadagājuma ģimenes darbu un labāku dzīvi meklē ārzemēs. Jaunās muižas ir ļoti mehānizētas, daudz darbinieku tur nevajag.

Lielsaimnieki, kuŗi sākumā nereti privatizēja kolchozu īpašumus un kuŗi ir labi pārstāvēti *Lauku Avīzes* organizētā „Zemnieku Saeimā”, apgalvo, ka viņi ir ražotāji un līdz ar to viņiem pienākas lauvās tiesa no subsidiām, jo viņiem nepieciešama izejviela un attīstība, lai konkurētu ar dāsnāk subsidētām Eiropas valstīm. Tiesa, arī daudzi no šiem varenajiem ir iestīguši pārādos, bet nezinu gandrīz nevienu, kas loģiski un racionāli ievēro konservatīvos saimniecības vadības principus, līdz ar to daudzi ir kļuvuši ļoti bagāti, izmantojot politisko ietekmi un riskējot, labi zinot, ka valsts atbalsts viņus glābs, ja arī rastos kāda problēma. Gandrīz visas valsts ES subsidētās attīstības programmas bijušas mērķētas lielsaimniecību attīstībai. Tā ir daļa no iepriekšējo premjēru – Ivara Godmaņa, Andŗa Šķēles un Aigara Kalvīša „gāzi grīdā” politikas.

Pirms vairākiem gadiem kādā intervijā teicu, ka Latvijā visi grib divdesmit četru stundu laikā kļūt par miljonāriem. Toreiz tiku korrigēts. Pareizāk esot teikt – divpadsmit stundu laikā. Mēs bieži dzirdam, cik grūti laiki un nav nākotnes, bet kopumā tik labi neviens padomju laikos un iepriekšējos gados nav dzīvojis. Prasības ir augušas, un vairāk jācenšas. Labus strādniekus lauku rajonos praktiski atrast nevar, lai gan alga nemaz nav tik slikta un parasti atbilst darba ražībai. Padomju laika netikumi vēl arvien nav aizmirsti. Bieži dzirdama atruna – „viņi iedomājas, ka maksā, un mēs iedomājamies, ka strādājam”. Taču šāda PSRS laika domāšana sāk iznīkt. Laba mācība bijusi arī

ekonomiskā krīze. Cilvēki sāk saprast, ka viegli saņemtie aizdevumi tomēr jāatmaksā. Daudzi bija naīvi savā domāšanā, bet arī aizdevēji bezatbildīgi, un taisnīgi būtu, ka arī viņi cieš no savas pārgalvības.

Latvijā daudzviet ļoti lielu ievēribu guvusi ekoloģiski tīrā, naturālā saimniekošana, ko ES dāsni subsidē. Par to vēl arvien var diskutēt, ne vienmēr visiem apgalvojumiem pamatā ir zinātniski pierādījumi, bet tirgū pieprasījums ir, un sabiedrība par to ir ar mieru attiecīgi maksāt.

ku saimnieki pārsvarā ir gados samērā jauni, ar spēcīgām jaunām ģimenēm. Tāpēc nav brīnums, ka viņi ir mazliet nepacietīgi un vēlas, lai viņu saimniecības attīstās straujāk. Visi cenšas iegādāties jaunāko, modernāko un jaudīgāko tehniku, lai gan ne vienmēr šādu rīcību var ekonomiski attaisnot. Vērojama arī izteikta izšķērdēšanas tendence (*conspicuous consumption*), ko attaisno ar Rietumeiropas saimniekošanas un dzīves veidu.

Ja prioritāte ir lauku un lauku

J. Plēsums: "Padomju laika netikumi vēl arvien nav aizmirsti. Bieži dzirdama atruna – „viņi iedomājas, ka maksā, un mēs iedomājamies, ka strādājam”. Taču šāda PSRS laika domāšana sāk iznīkt. Laba mācība bijusi arī ekonomiskā krīze"

Esmu gan novērojis, ka bez ES subsidijām diez vai daudz no šim nodarbinātajiem būtu konkurētspējīgas. Jau tā visi brēc, ka pārtika ir pārāk dārga, bet, ja nebūtu subsidiju, pārtika varbūt būtu daudz dārgāka. Zemkopības ministrijas dati liecina, ka produktivitātes pieauguma tur nav bijis, ražība ir nemainīga. Visi it kā grib dabiskū pārtiku, bet kāpēc tik daudz trūcīgo ģimeņu nevīžo kopt savus dārziņus, arī vairākumā gadījumā, kad pašvaldības centušās sagādāt iespēju katram, kas vēlas savu dārzu. Ir indivīdi, kuŗi paši savu dārzu nevīžo kopt, bet nakti zog no tiem, kuŗi pacentušies ko izaudzēt.

Jāveido lauku finanču sistēma

Vēl arvien daudzi prāto par maksimālo ražu vai produkciju, maz uzmanības pievēršot robežu izmaksu principam, ka maksimālā peļņa iegūstama, ja ieguldījumu izmaksas nepārsniedz iegūtās ražības vērtību. Tomēr jāteic, ka kopumā vairākums zemnieku ir kļuvuši par izciliem saimniekiem. Latvijas lau-

rajonu uzplaukums, jārada iespēja veidot mazas un vidēja lieluma saimniecības, kas specializētos uz augstas pievienotās vērtības ražotni. Bieži esmu vērojis, ka sekmīgi izveidotie gaļas liellopu saimnieki atdūrušies pie savu ražošanas resursu robežām, kas neļauj saimniecībai paplašināties, līdz tā sasniedz līmeni, kur ģimene ir adekvāti finansiāli nodrošināta. Valstī trūkst mehānisma, finančuuma iespējas, lai varētu paplašināties daudzas pārlietu mazas saimniecības, kuŗu vadītāji apguvuši zināšanas un pieredzi. Tas nozīmē, nevis ka šīm saimniecībām arī būtu jāizaug par muižām, bet gan ka tās varētu izvērsties par vidēja lieluma ģimenes saimniecībām. Šo problēmu varētu atrisināt, izveidojot lauku finanču sistēmu. Šāds modelis nav jāizgudro no jauna. Labs, praksē pierādīts modelis jau sen eksistē ASV, kur arī bijušas problēmas, kā jau visā banku sistēmā, bet, piemērojot pārbaudītos lauksaimniecības finanču principus, šādu sistēmu varētu radīt.

Lauki – Latvijas nākotne

Esmu secinājis, ka bez spēcīgas ekonomikas izaugsmes laukos un lauku rajonos Latvija eventuāli nepastāvēs un nez vai izdosies saglabāt visas tās nacionālās vērtības, kas mums daudziem ir tik dārgas un par ko mēs cīnījamies un uz ko cerējam, atgūstot neatkarību. Varbūt skarbi teikt, bet jau tagad vērojams, ka Rīga lēnām, bet neatlaidīgi pārkrievojas un jau tagad ir kā valsts valstī. Latvijas nacionālisms vienmēr visvairāk ir uzturēts taisni lauku vidē, un bez tās arī šīs vērtības izzudīs. Bez spēcīgām vidēja lieluma un arī mazām, specializētām lauku saimniecībām izmirs arī mazās un vidējās lauku apvidu pilsētas un mazpilsētas. Tā tas ir arī citās valstīs, kur reģionus pārņem lielsaimniecības. Neesmu sociologs, bet tādām nav arī jābūt, lai saprastu, ka lauku apvidu cilvēki uztur un saglabā kultūrālo sabiedrību, kā arī veicina darba un uzņēmumu darbības iespējas rajonos ap mazpilsētām. Lauku ražojumi, īpaši no mazām un vidēji lielām sekmīgām saimniecībām sagādā izejvielas pārstrādes uzņēmumiem un pieprasījumu vietējam servisam, līdztekus arī izklaides un kultūras sarīkojumiem.

Galvenais iemesls ļaužu aizplūdei no laukiem uz pilsētām vai ārzemēm ir darba un peļņas iespējas, bet īpaši jaunākajai paaudzei arī sabiedriskā vide, izklaide un straujāks dzīves ritms, kad dzīve nav saistīta tikai ar vienmuļu darbu. Varbūt tas ir galvenais iemesls, kāpēc dzīve un darbs laukos vai tā dēvētajā provincē nav pievilcīgs. Iespējams, mazliet vainojama arī mūsu izglītības sistēma, ka mūsu ieskatā darbs laukos un lauksaimniecības profesijas ir kas zemāks un neievērojams. Lai moderni saimniekot, nepieciešams daudz tehnisku zināšanu un nepārtraukti jānācās visa mūža garumā. Jāsaprot, ka pirmskaŗa saimniekošanas veids, kas daudziem vecākās paaudzes cilvēkiem liekas izcils paraugs sekmīgas lauku vides veidošanai, ir vēsturiska un bieži arī maldīga nostālģija.

Ja tiek izveidota lauku finanču sistēma, tai jābūt politiski neatkarīgai, bet jāatbilst banku rēģulējumiem. Lai to radītu, nepieciešama valsts kapitāla piesaiste, kā arī privātkapitāla piesaiste, nosakot paju iegādi un līdzdarbību, līdzīgi kā tas ir kooperatīvajās sabiedrībās. Saņemot aizdevumu, paju iegādes summa top par daļu no aizdevuma, kas ir atgūstama, tikai dzēšot aizdevumu. Ieteicami ir īpaši ilgtermiņa aizdevumi, katrā ziņā, ja aizdevums ir zemes iegādei, priekšroku dodot aizdevumiem saimniecību paplašināšanai, līdz tā izveidojas par dzīvotspējīgu saimniecību, kur ģimene var nodrošināt adekvātu iztiku. Šādiem aizdevumiem vajadzētu subsidēt procentu likmes vismaz sākumgados un līdztekus izveidot apdrošinājuma sistēmu, kas aizsargātu no dabas stichijām un varbūt arī no nelaimes gadījumiem.

(Turpināts 14. lpp.)

Ilgonis Bērsons

Par četrām personībām divos krājumos

268. un 269. Jaunajā Gaitā

Ar ļoti bagātajām ziņām, izjūtām un domām piesātinātos jaunākos krājumus lasot, gribas pakavēties pie tām personībām, par kurām ir kas piebilstam un papildināms.

1. Kārlis Ulmanis

Nodaļā „Kiberkambaris” kāds apgalvo, ka Kārlis Ulmanis 1940. gadā rīkojies nodevīgi, jo viņš „nodeva Latvijas valsts varu, atņemtu tautai, nelietīgās Krievijas sarkanās imperijas rokās, bez cīņas, ziedojoš daudz latviešu dzīvības, kā kaujamo lopiņu, zem sarkano neliešu durkļiem” (JG, 269:47). Tātad Latvijas likteņgados (1939-1940) par visu atbildīga ir tikai viena persona, turklāt arī pēc tam, kad tā nonākusi svešas varas žņaugos? Ar vārdiem „kaujamie lopiņi” acīmredzot domāti deportētie lopu vagonos.

Raimonds Staprāns otro reizi rakstījis lugu par Ulmani, lai pa istam saprastu un pārdzīvotu lielo traģēdiju. Dokumentālā drāma „Gūsteknis pili” ievadā viņš uzrāda avotus: pils komandanta Neimaņa atmiņas, pulkveža Oša nostāsti, Kirchenšteina atstāstījumi (268:6). Saprotams, katrs stāstījis tikai to, kas viņu parāda viņam labvēlīgā gaismā. Bet dokumentālu materiālu vispār ir gaužām maz.

No drāmaturģiskā viedokļa sarežģīts ir autora paņēmiens Oskaru Neimani ielikt divās lomās: viņš ir gan atmiņu stāstītājs (Balss), gan tieša darbības persona. Luga sākas ar Neimaņa (Balss) vārdiem: „Ir trīsdesmit deviņi gadi oktobrī...” Ar draudiem zemi okupēt Staļins **slepeni piespiež** (izcēlumi mani – I. B.) Latviju slēgt līgumu par krievu militārajām bazēm Latvijas teritorijā” (6). Mazāk ticama ir Neimaņa atklātā saruna ar prezidenta adjutantu Lūkinu par Latvijas aneksiju (15).

R. Staprāns labi atsedzis Ulmaņa divdabību: viņš uzskata (un ne tikai viņš) sevi par tautas aizstāvi un ceļvedi (Vadonis taču!) un tajā pašā laikā ir politisks naīvulis un liels patmīlis. Īstenībā Ulmanis savu autoritāriumu ir zaudējis jau 1939. gada oktobrī, kad Latvijas robežu šķērso daudzgalvainais sarkanarmijas pūķis, kuŗa lielums pārsniedza pašmāju militāro spēku. Ārlietu ministrs Munters zināja par Ribentropa un Molotova neuzbrukšanas līguma slepeno papildu protokolu – par Baltijas valstu nokļūšanu PSRS interešu sfairā. To vajadzēja zināt arī dubultprezidentam Ulmanim, tāpēc viņš izvēlējās paklausības, nevis pretspēka ceļu. Es nepiederu pie tiem pārgudrajiem vēstures pagātnes gaisrēģiem, kas piekopj teoriju „Kas būtu, ja Ulmanis būtu rīkojies citādi (pavēlējis šaut vai laikus aizbēdzis no Latvijas)”.

R. Staprāns smalki atmasko PSRS imperisko vīru demagoģiju, piemēram, viņiem taču jāaizsargā Ulmanis un tautas iebūšana pili, lai tā atmaksātu par 15. maija apvērsumu.

Maza iebilde: kāpēc aktieris Ulmaņa lomā šajos drūmajos apstākļos smejas? (Sk. foto no pirmizrādes Dailes teātrī 2011. gada

15. novembrī, 7. lpp.)

Starp citu, Ulmaņa 1940. gada 17. jūnija runa izvilkmumos Staprāna drāmā sešās vietās stilā un saturā atšķiras no teksta Jaņa Ūdra grāmatā „Ulmanis” (Zvaigzne [2010], 33-35). Dažkārt Ulmaņa runu autori ieviesuši pavissam samākslotu izteiksmi. Valsts prezidenta vēstījumā 1939. gada 31. decembrī ir jaunvārdu virtenes: „...1939. gads vairāk par citiem bija kategoriskas izšķīres un izdares gads. [...] Smelsimies šim nacionālam uzdevumam pieredzi un noredzi pedējos vienības politikas gados...” (Mēneša Biļetens Statistikai un Konjunktūrai, 1940. gada janvāri; Nr.1).

2. Arvids Avots

Ivara Aļķa apskats „Cilvēka mūžs vēstures likteņgriežos” (269:49-51) rosināja izlasīt grāmatu par personu, kas cīnījies pret Ulmaņa diktatūru.

Ķīmiķis Alnis Arvids Avots (1930) uzrakstījis grāmatu par savu tēvu, Latvijas brīvības cīnītāju, avīžu redaktoru, publicistu Arvidu Avotu (1898-1942) un reizē par Latvijas vēsturi no Pirmā pasaules kara līdz Avota sen. nogalināšanai čekas cietumā Astrachanā. Darbs „Brīve – nebrīve” sastāv no divām daļām: I – „Brīve” (dzimta, mācības, darbs), II – „Nebrīve” (Ulmaņa apvērsums, nelegālā darbība, divi gadi apcietinājumā, darbs slepenā līdzautorībā, tulkošana, otrā apcietinājumā – no 1941. gada marta). Autors apguvis daudz vēsturnieku publikācijas, pats racies arhīvu materiālos, tāpēc varējis nopietni paust arī savu viedokli.

Vietumis jaunais Avots pārāk aizrāvies ar laikmeta fona zīmēšanu, tādējādi mazāk vietas atvēlot tēva daudzveidīgās publicistikas aplūkošanai. Bibliografija būtu vairāk noderīga nekā dažādie pielikumi. Darbs būtu turpināms, vēlams arī „skatiens no malas”. Taču vairāk jāuzsver labi padarītais.

Vispirms – iespējami daudz savāktas ziņas par Arvida Avota paša un ģimenes dzīvi, par uzticamo domu un cīņu biedru likteņiem.

Arvida sākumzvārds bijis Trijecs, viņu adoptējusi mātes māsa Karlīne Avota. Čekistu apsūdzība 1942. gadā pret Arvidu Avotu šāda: „1919. g. piedalījās kaujās pret Sarkanā armiju, strādāja par izmeklētāju Latvijas armijas štāba pretizlūkošanas nodaļā, cīnījās pret komunistisko

partiju. 1930. – 1934. g. bija avīzes *Latvis* redaktors” (No NKVD līdz KGB. Rudītes Viksnes un Kārļa Kangeras redakcijā: Latvijas Vēstures institūta apgāds. Rīga 1999, 37. lpp.).

Arvids Avots daudzkārt kritizējis arī norises demokrātikajā Latvijā. Lūk, daži viņa raksti periodikā no 1921. līdz 1934. gadam: „Partiju labirintā”, „Saeimas deputāti un tiesa”, „Solis pret agrāro reformu”, „Socialdemokratu jaunākās komēdijas”, „Politisko alķīmiķu virtuve”, „Svētā remdenība”, „Koalīcijas frakciju slepenā diplomātija”, „Valsts vai politikas budžets?”, „Vai arī Rīgas ielās būs jāliet asinīm?”. Gan Alnis Avots, gan Ivars Aļķis, kas ir arī grāmatas „Brīve – nebrīve” redaktors, vietumis velk līdzību linijas ar mūsu dienu notikumiem.

1933. gadā, kad dzejnieks Ābelītiņa Ziedonis sastādīja rokrakstu krājumu „Piemīņas grāmata”, Avots atstāja vēsturei un nākotnei šādus vārdus:

Redzāt jūs, nabokļās paandēs, kas fakiristijāt plāš lapas puķes: jūk dandz jaunku domu, jūktu un ideju mums bij tajā laikmetā, kad jūs piemīņas grāmata tapa.

Tik uīhu mums trūka! Uīhu, kas plāš idejas no dandz grāmata lapas puķem būtu pakrakstijūsi apīvē!...

27-8-1933. g.
„Latvija” redakcijā.

(RMM, 334022)

Pēc Kārļa Ulmaņa 1934. gada 15. maija apvērsuma arī Arvids Avots sākumā cerēja uz labām pārmaiņām, taču drīz vien savā avīzē *Latvis* izteica kritiskas piezīmes. Izdevumu slēdza. Pēc dažiem mēnešiem viņš un citi opozicionāri nodibināja apvienību „Latvju brīvības cīnītāji” un slepus izdeva vairākus žurnāla *Trauksme* numurus.

Grāmatas autors atklājis, ka tēvs lietojis pseudonimu O. Vilnis, ar kuŗu Longina Ausēja vadītajā žurnālā *Burtņieks* iespiesta apcere „Taleirans” (1936, Nr.2,3). Stāstījumā par franču valstsvīru (1754-1838), arī preses brīvības apspiešanu cenzūra saskatīja netiešu vērsanos pret ulmanismu, un arī šo izdevumu slēdza. Manuprāt, turpat ievietotie O. V.

rakstiņi par grāmatām (Nr.3) arī ir Avota darbi.

Problēmatisks paliek jautājums par Avota līdzautorību Longina Ausēja grāmatā „Ceļi uz laimi. Dzīves māksla” (1936). Pieņēmums prasa papildu pētījumus.

3. Kārlis Ozoliņš

Raimonda Staprāna lugā „Gūsteknis pili”, ainā, kas notiek 1940. gada 22. jūlijā, Višinska valdības ministru prezidents Augusts Kirchenšteins eksprezidenta Kārļa Ulmaņa priekšā, it kā taisnodamies par notiekošo, vervelē pusteikumu „bet tie īstie komunisti” (268:21).

To, cik dažādi viņi var būt, pauž rakstnieks un publicists Laimonis Purs rakstā „Uzdriktēšanās”, uzmanību pievēršot Kārlim Ozoliņam, kuŗš bija „komunists jaunībā, bet komunisma ideoloģijas ķeceris vīra gados” (268:39). Turpinājumā vēlreiz atgādināts: „Piebildīšu, ka dēvēt Ozoliņu par nacionālkomunistu nav īsti pareizi, viņš pārstāja būt komunisti, tāpat bija – ķeceris” (269:40). Purs sola mums, lasītājiem, atklāt šī cilvēka „vērsanos pret imperiālistisko krieviskošanu, viņa latvietības nostāju” (268:39).

Kārlis Ozoliņš bija Latvijas PSR galvenais (komunistu partijas) avīzes *Cīņa* redaktors (1940-1941, 1944-1951), žurnāla *Zvaigzne* redaktors (1950-1955) smagajos Staļina personības kulta laikos. 1951. gadā viņš par žurnāla redakcijas atbildīgo sekretāru pieņēma avižnieku Laimoni Puru (istajā uzvārdā Strazdiņš). Tātad viņi kļuva par darbabiēriem.

Pagaidām L. Purs parādījis tikai vienu uzdriktēšanās gadījumu. 1955. gada pavasarī Ozo-

līniņi kā padomju dzīves atmaskojumu. (Atcerēsimies A. Avota rakstu „Taleirans” un ulmanisko cenzūru.) Un secinājums: tāpēc LKP CK birojs nobalsoja par Ozoliņa atbrīvošanu no žurnāla redaktora pienākumiem.

Gaidīsim no L. Pura atmiņu turpinājumiem jaunus pamatojumus viņa dotajam Ozoliņa raksturojumam, kuŗam vispār piekritu. Tāpēc minēšu dažus piemērus – no vēlākiem laikiem.

Jēdziens latviešu nacionālkomunisti radās piecdesmito gadu otrā pusē, t.s. Čruščova „atkušņa” laikā, kad vairākas augstas amatpersonas, viņu vidū Eduards Berkļavs, Kārlis Ozoliņš, sāka vērsties pret PSK koloniālo politiku Latvijā, iestājās par nacionālās kultūras novērtēšanu un populārizēšanu. Piemēram, 1958. gada 4. marta LKP CK biroja sēdē Ozoliņš teica labus vārdus par Viļa Plūdoņa un Andrieva Niedras literāro devumu.

Protestētājus dažnedažādi sodīja. Ozoliņu piecdesmit sešu gadu vecumā (1959) atbrīvoja no LPSR APP priekšsēdētāja un LKP CK biroja locekļa pienākumiem, aizsūtīja pensijā. Kadu laiku viņam bija atņemta iespēja publicēties. Manuprāt, viņa vārds presē parādījās atkal tikai 1965. gadā, kad *Literatūra un Māksla*, 20. novembra numurā, iespiesta recenzija par Veltas Spāres stāstu grāmatu „Zilā roze”.

Laikā, kad Rolfs Ekmanis brīvas pasaules presē iespieda „Piezīmes par Aleksandru Čaku” (*Ceļa Zīmes*, Nr. 58, 1976), *Literatūra un Māksla* publicēja Ozoliņa apceri „Aleksandrs Čaks” (1971. 23.X), kuŗā aplūkoti arī oficiāli aizliegtie „Mūžības skartie”.

Esmu vairākkārt ticis ar Kārli

Ozoliņu, un pēc viņa nāves (1987) manuskripti tika nodoti manā glabāšanā. Tajos atrodas arī neiespiesta Ozoliņa recenzija par Kārļa Skalbes dzejas izlasi „Sauls vārdi” (1970). Atsauksme beidzas ar plašu un patiesu vispārīgumu: „Kas attiecas uz rakstnieka isto simto gada dienu, tad tā vēl ir diezgan tālu [1979. gada – I. B.]. Tomēr būtu **jau tagad laiks sākt gatavot K. Skalbes Kopotus rakstus** [izcēlumi mani – I. B.]. Šajos rakstos bez dzejām un pasakām vajadzētu ietvert arī tādus darbus kā „Mazās piezīmes”, kuŗas rakstītas ne tikai vienai dienai un vienai pārejai, bet kuŗām ir daudz plašāks diapazons un ne tikai vēsturiska nozīme vien.”

(Turpinājums sekos)

Satikšanās neklātienē

Viktors Hausmanis „Veronika Janelsiņa rakstos un darbos”. Rīga: Zinātne, 2011, 284 lpp.

Sējums ar Veronikas Janelsiņas melnbaltu zīmējumu uz vāka jau kādu laiku gaidījis apspriešanu. Tas nāca klajā pērnā decembrī autora 80 gadu jubilejā. Viktors Hausmanis, darbīgs un nenogurdināms litrātūras un drāmas pētnieks, savā goda dienā bija pacenties sagādāt dāvanu pats sev un citiem.

Likumsakarīga ir pievēršanās Veronikas Janelsiņas personībai, jo Viktora Hausmaņa pētījumu lokā ilgāku laiku bijis Anšlava Egliša literārais mantojums (sarakstīta monografija „Anšlavs Eglišis” Rīga: Zinātne, 2005; gādāts par rakstnieka darbu izdošanu dzimtenē), pēc pētnieka mudinājuma savulaik Veronika Janelsiņa rakstījusi atmiņas par dzīvesbiedru, un Latvijā tās iznākušas grāmatā „Atceroties” (Rīga: Zinātne, 2001). Mākslinieces un rakstnieces mūžs bija cieši savijies ar Anšlava Egliša dzīves gaitu, viņu kopdzīve raksturojama kā kalpošana vienam un tiem pašiem aistētiskiem ideāliem, turklāt radoša darbošanās noritēja ne tikai paralēli, bet nereti strādājot kopā. Un šis tandems – Janelsiņa un Eglišis – ir viens no tiem pāriem latviešu kultūras vēsturē, kas dažādos

veidos prata viens otra darbu ne tikai iedvesmot vai rosināt, bet arī papildināt, turpināt, viņiem izdevās strādāt kā vienotam veselumam. Šai tandēmā Veronika Janelsiņa ar savu daudzpusīgo talantu nereti gan palikusi Anšlava spožuma ēnā. Un Hausmaņa mērķis ir bijis apcerēt Janelsiņas dzīvi un darbu ne tikai kā daļu no „vienotā veseluma”, bet gan kā patstāvīgu, radoši daudzpusīgu un savdabīgu personību.

Grāmatas vāka atlokā lasām savdabīgu „sasveicināšanos”, tie ir izteikumi, ko viens otram vēltījuši Janelsiņa un Hausmanis.

Veronika Janelsiņa: „Kas man patiek pie Viktora Hausmaņa? Pirmkārt – bārda. Viktoram Hausmanim ir pareizā gaŗuma angļu lorda bārda. Tā man atgādina kādu angļu aktieri, ko karaliene iecēlusi lorda kārtā. Ne jau viņa bārda dēļ, bet viņa labās aktierības dēļ. Viktors Hausmanis skatuviskās spējas nav uzrādījis. Bet viņš varētu būt laba skatuviska persona, viņam ir labi izbalansēts balss tembrs, labas iejušanās spējas, kas ir katra aktiera galvenais noteikums.

Man bija pavisam viegli pāriet no Hausmaņa kunga un profesora uz Viktoru. Pabrīnījos tikai, kad biju jau nosaukusi viņu priekšvārdā. Teikumā Viktors kaut kā skanēja harmoniskāk nekā Hausmaņa kungs. (..) Ja es saku trīs reizes – Viktor, Viktor, Viktor –, mana ritma sajūta ir pilnveidota.”

Viktors Hausmanis: „Var jautāt, vai es labi pazinu Veroniku Janelsiņu. Grūti atbildēt. Nekad neesam tikušies, nekad tiešā veidā neesam runājušies, kāda viņa bija sadzīvē – nezinu. Mūsu sarunu veids bija vēstules, un sarakste iesākās tikai tad, kad Anšlavs Eglišis bija aizgājis aizsaulē. Iepazinu savdabīgu, īstu kultūras cilvēku ar visai plašu redzesloku. Kad viņa devās uz tikšanos ar Anšlavu mūžības

dārzos, dzima ideja par šo neparasto personību pastāstīt sīkāk un ielūkoties viņas literārajos darbos. Tad arī tapa grāmata par Veroniku Janelsiņu.

Grāmatas autors Veronikas Janelsiņas portretu veido, cieši pamatojot savus spriedumus ar citātiem no vēstulēm un literāriem darbiem. Vielū izpratnei par attiecībām ģimenē sniedz brāļa Pēterā vēstules mātai, kuŗas glabājas Rakstniecības mūzeja krājumā, taču pati vērtīgākā ir sarakste, kas vairāku gadu garumā vienoja autoru ar šīs grāmatas galveno varoni. Hausmanim bijusi iespēja jautāt, viņai – atbildēt, cik nu atklāti un izvērsti Veronika pati ikreiz vēlējusies. Rakstot par Veronikas Janelsiņas dzīves un radošā darba ceļu, lietpratīgi izmantoti argumenti no A. Egliša, pašas Janelsiņas un viņu laikabiedru publikācijām. Līdz ar to Viktors Hausmanis sniedz savu literatūrpētnieka versiju par radošu personību, kuŗu, kā pats uzsvēris, nekad dzīvē nav sastapis. Šis portrets tapis no tādas kā literāriskas mozaikas, un, jāatzīst, versija izdevusies pārliecinoša. Taču pilnīgi iespējams, ka tie, kas abus māksliniekus – Egliši un Janelsiņu – pazinuši personiski, tikušies ar viņiem vaigu vaigā un aci pret aci, savu versiju veidotu atšķirīgu. Tikai – kur tad ir šie portretējumi un visaptvērēji vērtējumi? Šai ziņā Viktora Hausmaņa paveiktajam darbam ir neapšaubāma kultūrvēsturiska nozīme.

Hausmaņa grāmatā izlasāma neveltota jūsmā par daiļo dāmu, kas, atsakoties no sava mākslinieciskā egoisma, pratusi arvien stāvēt līdzās savam dzīvesbiedram, tikai – pussolīti aiz viņa. Un šī attieksme pret portretējamo būtni visnotaļ nopietnā filoloģijas profesora grāmatai piešķir emocionāli siltu papildtoni. Līdzās jūsmai, protams, ir lappuses, kuŗas skrupulozi analizēts teksts, salīdzināti dažā-

di darbu varianti, izdarīti secinājumi par rakstītā vērtību un nozīmību.

Un visbeidzot – savstarpējā vēstuļu apmaiņā „apraduši” viens ar otru, pētnieks un pētījamā būtne atraisās, viņu vārdu apmaiņa kļūst rotaļīga, pat ar zināmu koķetērijas piedevu un visai atraisītu izteiles lidojumu. Tā, piemēram, 206. lpp. lasām: *Veronika patiešām bija neapreķināma, un ēverģēlības no viņas varēja sagaidīt vai katru dienu. Piemēram, viņa man „uzdāvina” melnu zirgu, ko nosauc par melni. Vēl vairāk – viņa man uzdāvina rančo, lai manam melnim būtu kur ganīties un sprīņgot. Kādā vēstulē Janelsiņa apgalvo: „Dižciltīgais melnis simbolizē manu fantazijas lidojumu.”*

Hausmanis stāsta tālāk: *Domās viņa mani skatīja meļņa mugurā: „Skatu Jūs izjādē savā rančo.” Pasarg’ Dievs, nekad nevienu zirgam – ne brūnam, ne melnam – neesmu mugurā sēdējis, kur nu vēl jājis! (..) Un šo mīlo melni viņa bija uzticējusi man – nu man bija zirgs. Es viņu diemžēl ne manīju, ne redzēju, Veronika gan. „Jūsu melnītis galīgi izmisis, daudzās pa rančo. Nav pieturas punkta. Nav vairs nekā,” – tā rakstīts vēstulē bez datuma. Citreiz Veronika par melni bija gauži norūpējusies: „Mani skumdiņa, ka melnis samācījies prasto krievu valodu. Jums vajadzētu ap savu rančo apbūvēt dzelondrāšu žogu, lai tie draņķi netiek iekšā. Kauns, ka dižciltīgs zirgs tā noietas. Kļūst par krievu huliganu. Vai nevarat uzdot, lai viņu Jūsu prombūtnes laikā uzmana Jūsu kundze.” (261. lpp.) Kad grāmatas autors vēstulē Janelsiņai savulaik vēstījis, ka saņēmis ielūgumu uz Vairas Viķes-Freibergas inaugurācijas balli Rundāles pilī, rakstniece atbildes vēstulē zīmē krāšņu izteiles ainu – ko pili darījis Hausmanis, ko pils tuvumā viņa melnis. Apskaužami skaistas rindas!*

Par to, ka literāru tekstu pēti-

šana un to autora personības izzināšana nav sauss rakstāmgalda darbs, liecina 263. lappusē lasāmais fragments, kuŗā Hausmanis atzīstas spējā lidot līdz Janelsiņas izteiles vīzijām: *1999. gada 12. jūlijā Veronika man rakstīja: „Lords un melnis nu vairs nav šķījami. Sakiet, lūdzu, ka arī Jums tie kaut ko nozīmē. Lūdzu!” Ko man bija atbildēt? Protams, ka ar melni biju saračdis, un vai tad tas nebija lieliski, ka ar tādu brīnišķīgu, mīļu zirgu es drasēju pa Zvejniekciema priedulāju. Pēc katras tādas izjādes garastāvoklis bija uzlabojies un elpojot viegli cilājās krūts. Protams, viss bija izdomāts, viss bija illūzija, bet vai ikdienā visvairāk nepietrūkst tieši šīs izdomas, fantazijas, sapņa? Varbūt tā ir vieglāk dzīvot?*

Izstāstījis līdz galam Veronikas Janelsiņas dzīvesstāstu (viņa no dzīves aizgāja deviņdesmit viena gada vecumā 2001. gada 29. maijā), autors grāmatas pēdējā rindkopā, pieminot rakstniece pēdējā darba – grāmatas „Vēstule” iznākšanu Latvijā, atkal atsaucas uz melno zirgu, kuŗš, kā jau katrs literārs tēls, joprojām dzīvo arī pēc sava radītāja nāves:

Mans melnis 2001. gada vasarā bija pavisam skumīgs. Mazdrusciņ priekā viņa acis ieraudzīju tikai tad, kad pavēstīju, ka iznākusi Veronikas Janelsiņas grāmata „Vēstule”. Viņš pat iezviedzās. – Loks noslēdzies. Nav vairs Veronikas, bet nav arī vairs meļņa. Pagaidām tikai vēl es. (284.lpp.)

Grāmata „Veronika Janelsiņa rakstos un darbos” īpaši vērtīga ir Latvijas lasītājiem – grāmatu draugiem un literatūras studentiem. Tajā ietvertais plašais dzīves un literāro faktu kopums palīdzēs labāk aptvert, izprast un novērtēt gan tautiešu likteņus trimdas gaitās, gan Veronikas Janelsiņas spilgto personību, gan viņas tuvākos laikabiedrus, tostarp arī Anšlavu Egliši.

Gundega Saulīte

PAR LAILU ROBIŅU LASA LATVIJĀ

Latvijas laikraksta Diena pielikumā – žurnālā Sestdiena (20.-26. jūlijs) – publicēta plaša mākslas doktore Ditas Rietumas saruna ar Amerikā pazīstamo latviešu izcelsmes aktrisi Lailu Robiņu (Robins). Krāsainajā izdevumā uz vāka smaida teātra un

kino vidē pazīstamā seja, attēlos pie intervijas – ainas no lomām.

Ieskatam dažī izvilkumi no šīs sarunas.

Jautāta, kāpēc viņa izvēlas tik smagas, drāmatisks lomas kā šopavasār, spēlējot izrādē „Lēdija no Dibukas”, Laila Robiņa atbild:

Es nezinu. Tāpēc, ka esmu traka (smejas). Man patīk izaicinājumi, patīk liela mēroga lomas, liela mēroga emocijas, arī ciešanas. Jā, es daudz spēlēju emocionāli nestabilas varones. Pirms pāris gadiem izrādē „Šī seja” (That Face) spēlēju ļoti smagu lomu – alkoholiķi, kuŗai ir sarežģītas attiecības ar māti. Tas ir jautājums, ko var uzdot psihoterapeutam. Nezinu, kā Latvijā, bet Amerikā cilvēki svēti tic psihoterapijas spēkam, katram ir savs psihoterapeuts!

Jums arī ir?

Protams. Visiem ir (smejas).

Esmu viņai uzdevusi jautā-

jumu: kāpēc es vienmēr izvēlos smagas lomas? Viņa man atbildēja tā – tāpēc, ka tu esi pietiekami stipra, lai ar tām tiktu galā. Ja pati nebūtu līdzsvarota un pavisam normāla, es nespētu emocionāli izdzīvot tādas ekstrēmās, mēnešiem spēlējot šīs lomas. Tikai tāpēc varu doties šajos „ceļojumos”, tajā pašā laikā saglabājot savu kodolu neskartu. Mans tēvs gribēja, lai kļūstu par atlētu, varbūt tas ir viens no iemesliem, kāpēc nemitīgi meklēju izaicinājumu. Jo būtībā es esmu atlēts...

Cik viegli vai grūti ir būt profesionālam aktierim Amerikā – zemē ar milzīgu konkurenci?

Ir tāds teiciens: you can't make a living, but you can make a killing. Tas lieliski atbilst aktiera profesijas būtībai – vai nu tu pelni miljonus, vai teju nemaz. Pa vidu ir nemitīga žonglēšana – no darba uz darbu. Pēdējos gados strādāju arī dublāžā, reklāmā,

manu aktiermeistarību. Man patīk mācīt, gribu nodot savas zināšanas jauniešiem. Tomēr kopš augstskolas beigšanas pelnu aktrises darbā, daudziem aktieriem ir citi darbi – viņi atrod citus dar-

bus un darba devējus, kuŗi ir tolerantāki pret viņu pamatprofesiju. Profesionāls aktieris Amerikā var būt skolotājs, masieris, sekretāre... Daudzi amerikāņi tā dzīvo.

Vai aizvadītā gada skaistākā grāmata jau ir jūsu grāmatplauktā?

Z. fon Fēgezaka grāmatu „Senči un pēcteči” varat iegādāties Latvijas grāmatirdzniecības vietās, arī Okupācijas mūzeja grāmatu galdā.

Redakcija mīļuprāt jums šo grezno izdevumu izsūtīs pa pastu. Maksa, ieskaitot pasta izdevumus, uz ASV – USD 56,-, uz Eiropas valstīm – Euro 35,-.

Sazinieties ar redakciju; tālr. - +371 67326761, + 371 29439423, e-pasts: redakcija@laiks.us

P.S. Eduarda Silkalna recenziju par Z. fon Fēgezaka grāmatu varat izlasīt mūsu laikraksta Nr.3, kā arī mājaslapas www.laiks.us sadaļā recenzijas.

Jaunpiebaldzēni izrāda savus dārzus

Daiļi, sakopti dārzi ir viena no tradīcijām, kas Latvijā aizvien ir ļoti spēcīga.

Par to varēja pārliecināties Jaunpiebalgas novadā, kur uz **35. Latvijas Puķu draugu saietu** pulcējās vairāk nekā 1700 apmeklētāju no visas Latvijas, tostarp no Rēzeknes, Rīgas, Jelgavas, Madonas, Tukuma, Dobeles. Dienas sākumā lija, bet Ķeņča teiktais, ka neesam jau no cukura un lietus neskādēs, pelēkos mākoņus izkļiedēja, un diena izvērtās skaista arī laika apstākļu ziņā.

Saieta dalībnieki viesojās desmit Jaunpiebalgas novada sētās – "Mazrītiņos", Skrāģu kroga "Piekalnēs", "Lielkrūzēs", "Jaunkūģos", "Žagaros", "Uzvaras kalnā", "Tirumjānēnos", "Stūrīšos", kā arī sētās Priēžu ielā 18 un brāļu Kaudziņu ielā 4. Apmeklētājus pārsteidza saimnieku idejas, kā ainavu veidot vienkāršu, tomēr krāšņu un interesantu. Bija iespējams apskatīt arī Jaunpiebalgas novada lepnumus – muzejus, pieminekļus un parkus, kā arī iegādāties sirds kāroto no apmēram 60 stādu tirgo-

tājiem, amatniekiem un mājražotājiem.

Puķu draugu **saieta krusttēvs, daiļdārznieks Aivars Irbe** uzsvē: "Latvijas vislielākā vērtība un bagātība ir kārtīgi apkopti lauki un tīrumi, meži un ūdeņi, māju pagalmi un dārzi. Puķu draugu svētkus aizsāka Dzidra Smiltenece 1978. gadā, kopš tā laika dažādās Latvijas vietās esam tikušies nu jau 34 reizes. Sarūpēt svētkus tik kuplam dārzkopju pulkam ir liela atbildība. Jaunpiebalgas novadam tas ir izdevies lieliski, un jāteic, ka tik daudz apmeklētāju nav bijis nevienā no saietiem."

Skrāģu kroga "Piekalnēs" saimnieki Guntis Gailītis un viņa dzīvesbiedre Lita Beiris, uzņemot viesus, atzina, ka abiem ir svarīga skaista vide un vēstures saglabāšana. L. Beiris neslēpa, ka bez dārza darbiem un ainavas veidošanas viņa nespējot. G. Gailītis pastāstīja: "Skrāģu krogā, kas ir manas dzimtas mājvieta, esam gandrīz katrās brīvdienās. Te nepieciešams ieguldīt daudz darba un laika, lai vide būtu skaista un sakopta.

Mums ļoti būtiski ir "netraumēt" vidi, bet saglabāt senās vērtības – reljefu, arī ēkas."

"Jaunkūģu" saimnieki Velta un Jānis Ciekuržņi uzsvē, ka sakoptas sētas veidošana viņiem ir iekšēja nepieciešamība. "Gribas dzīvot skaistā vidē, tāpēc arī stādām puķes, domājam par jaukiem nostūrīšiem. To darām sava prieka, nevis citu dēļ." V. Ciekuržne saka: "Puķes ir mana sirdslieta. Es neaizraujos ar daiļdārziem. Ir māju īpašnieki, kuŗi aicina daiļdārzniekus, lai izveido dārzu. Man labāk patīk pašai ieguldīt darbu, pašai izdomāt, ko un kā darīt. Man ļoti tik pipenes, no karaliskajiem ziediem – rozes. Manuprāt, lauku sētām ļoti pietāv vienkāršība." **Tam piekrit arī "Uzvaras kalna" saimnieks Ēriks Blūms**, atzīstot, ka nepieciešams ieguldīt lielu darbu, lai sēta būtu tik daiļa, un viņš piebilst: "Man tas patīk. Ir taču patīkami dzīvot skaistā ainavā!"

Latvijas Puķu draugu saietu projekta vadītāja Jaunpiebalgā Valentīna Dolmane pēc svētkiem laikrakstam *Druva* atklāja:

LATVIJAS LAUKOS

(Turpināts no 11. lpp.)

Eventuāli šai sistēmai ir jāklūst neatkarīgai no valsts un jāpāriet dalībnieku kooperatīvā īpašumā. Aizdevumi saimniecību paplašināšanai jau tagad tiek piedāvāti, bet ļoti jā rūpējas, lai ierobežotie līdzekļi atkal nenoplūstu lielsaimniecību veidošanai. Cerams, ka tādējādi arī varētu samazināt ārzemnieku ietekmi Latvijas zemes tīrū.

Līdztekus saimniecību paplašināšanai nepieciešams rīcības kapitāla pieaugums un tehnikas uzlabojumi. Līdzšinējā praksē bankas darbinieki pārbauda uzņēmējdarbības plānu un ņem to par pamatu rīcībai. Parasti šie darbinieki maz sajēdz no praktiskas lauksaimniecības un nav spējīgi novērtēt aizņēmēja saimniekošanas prasmi, kuŗā ietilpst arī loģika un riska novērtēšanas spējas. Ļoti vēlams izveidot īpaši apmācītus darbinieku kadrus.

Aizdevumu piešķirēju sastāvā ieteicu iekļaut dažus kvalificētus sekmīgus vietējos saimniekus.

Latvijas klimatiskie apstākļi lopkopībai ir īpaši piemēroti. Mūsu zemē salīdzinājumā ar daudzām citām vietām Eiropā ir lielas priekšrocības, un mums ir vēl daudz maz izmantotas, graudkopībai nepiemērotas zemes, no kuŗas ar uzlabojumiem var gūt ievērojamu atdevi. Jau minētie gaļas tipa liellopi, īpaši zīdītājgovju ganāmpulki, un aitkopība ir daudzsoļošanas nozares, ja vien saimniekiem ir zināšanas un griba.

Visa tā paveikšanai nepieciešama pamatīga attīstības programma. Tas nav izdarāms ne vienā gadā, ne ātrā tempā, bet to var paveikt, ja ir attiecīgs un reāls ekonomikas un lauku apvidu attīstības plāns un koncepcija.

Dr. Juris Plēsums, agronomis un ekonomists

Litas Beiris lielā puķudobe Skrāģu krogā "Piekalnēs"

Dolmaņu ģimenes dārzs "Lielkrūzēs"

Tekstilmāksliniece Dzintara Vilks savā dārzā "Tirumjānēnos"

"Sajūta ir viegla un pacilāta. Jaunpiebalgā tik grandiozs sarīkojums līdz šim nav organizēts. Tā bija liela uzdrīkstēšanās – uzņemt tik daudz puķu cienītāju no visas Latvijas. Labie vārdi un atsauksmes, ko saņēmām, spārnos un palīdz piemirst to, kas neiznāca tik labi, kā plānots. Saiets kopumā izdevās ļoti, ļoti labi! Par to liels paldies jāsaka visiem, kuŗi iesaistījās svētku organizēšanā." Un V. Dolmane piebilst: "Jaunpiebalgā nav daiļdārzu, mēs pārsteidzam ar ainavu, ar senatnes elpu un katras sētas īpašo atmosfāru."

Arī Jaunpiebalgas novada domes priekšsēdis Laimis Šāvējs atzīst, ka sajūtas un emocijas par svētkiem ir fantastiskas: "Latvijas Puķu draugu saiets bija vērienīgs, Jaunpiebalgā nebija notikums. Gribas teikt vairākus paldies. Paldies svētku apmeklētājiem – šī bija ļoti īpaša publika, pēc kuŗas Jaunpiebalga kļuva vēl skaistāka. Paldies visiem, kuŗi iesaistījās svētku organizēšanā, un paldies saimniekiem, kuŗi bija gatavi uzņemt tik daudz viesu savās sētās!"

Žurnāla Dārzs un Drava galvenā redaktore, saietu krustmāte Sabīna Alta atzīst: "Latvijas Puķu draugu saietu dzīvotspēja ir apbrīnojama. Neviens nav spiests šajā sarīkojumā piedalīties, tomēr visi brīvprātīgi tajā iesaistās gadu no gada, tā tradīcija turpinās. Ir ļoti liels prieks, ka tik daudziem cilvēkiem sva-

rīgs ir skaistums un sakoptība. Diemžēl Latvijā netrūkst arī dārdziem aizaugušu sētu, bet gribas domāt, ka šādi saieti mudina cilvēkus aizvien vairāk iemīlēties skaisto."

Irēna Kukute no Bauskas pušes saka: "Esmu bijusi vairākos Puķu draugu saietos, un vienmēr izdodas aizgūt kādas idejas, ko pēc tam īstenot savā dārzā. Šis sarīkojums ir ļoti jauks, labi noorganizēts. Prieks arī par to, ka bija iespējams apskatīt vienkāršas lauku sētas, nevis bagātnieku "pilis." I. Kukutes teiktajam piekrit arī **Digna Vilcāne no Priēļiem**, kuŗa tāpat rēgulāri apmeklē Puķu draugu saietus: "Šis saiets ir izdevies lieliski! Saimniecības, kuŗas varēja apskatīt, bija ļoti skaistas un īpašas!" Jau piekto gadu saietus apmeklē **Skaidra Dzene no Madonas**: "Arī šoreiz ir idejas, ko aizgūšu no Jaunpiebalgas novada sētu saimniekiem! Prieks par saietu!"

Saietā satikām arī svētku partneri un atbalstītājus AS **"Latvijas Valsts meži" pārstāvi Tomasu Kotoviču**. Viņš salīdzina: tāpat kā jākopj mežs, tā arī ainava un dārzi, sētas ir jākopj, jāveido skaisti. Un piebilst, ka šādi svētki populārizē laukus, parādot, ka laukos dzīvot ir jauki un brīnišķīgi.

Māra Majore-Linē
Foto Leonīds Gusevs

Pateicamies par sadarbību Cēsu novada laikrakstam *Druva*.

(Turpināts no nr. 28)

Vera Volgemute Rozīte

Apmēram puskilometra attālumā no avotiem atrodas *Klep-pjansreykir* ciemats, kur blakus vietējai skoliņai izveidots ne tikai pirmšķirīgs sporta baseins, bet arī karstā ūdens peldvieta, ko ciema iedzīvotāji izmanto bez maksas. Mums, tūristiem, ieejas maksa bija 1000 Islandes kronu par abiem, tātad pārrēķinot apmēram 6EU. Mēs tur bijām vienīgi svešinieki. Daži jaunieši un mātes ar bērniem bija vietējie.

Islande ir viena no Eiropas valstīm, kur ir visaugstākais dzimstības līmenis - vidēji trīs bērni ģimenē. Tā kā Islande nav piedzīvojuši karu, tad tur vīriešu ir vairāk nekā sievietes un sievietes ir daudz pārliecinātākas par sevi nekā citās valstīs. Viņas

tur ir neparasti vienotas un prot sevi cienīt.

Interesanti, ka 1975. gada 24. oktobrī Islandes sievietes neatkarīgi no izglītības līmeņa atstāja darbu un pulcējās ielās, lai vienbalsīgi protestētu pret vīriešu un sieviešu nevienlīdzību, paziņojot, ka netaisnība pret vienu ir netaisnība pret visām. Protesta akcijā piedalījās 25 000 sieviešu, bet 2005. gadā, 30 gadus vēlāk, Reikjavikas sieviešu streikā piedalījās jau 50 000 sieviešu. Šīs aktivitātes notiek, lai gan Islandē ir procentuāli augstākais nodarbinātības līmenis Eiropā.

2008. gadā, kad Islandē sākās politiskie nemieri, parlamenta vēlēšanās par premjermministri ievēlēja pirmo mūsdienās savu

seksuālo orientāciju atklāti atzinušo sievieti Johannu Sigurdardotiru.

Islandes Konstitūcija nosaka, ka valstī ir ticības brīvība. Taču tas ir nosacīti, jo turpat tālāk skaidrots, ka valsts oficiālā Baznīca ir evaņģeliski luteriskā Islandes nacionālā Baznīca. Nacionālajā reģistrā tiek atzīmēta katra Islandes pilsoņa reliģiskā piederība. Kaut arī regulāro baznīcā gājēju svētdienās ir krietni vien mazāk, skaitļi rāda, ka ap 80% islandiešu ir luterāņi, bet pārējās konfesijas, tostarp arī katoļi, – ir tikai apmēram 2%.

Līdz ar to kļūst labāk saprotams, kāpēc par pirmo sievieti bīskapes amatā tika konsekkrēta Agnese Sigurdardotira.

Reikjavikas katedrālē. No kr.: archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis, Vera Rozīte, Linda Peneze, Pēteris Leizāns un Mārtiņš Leizāns

Ledus ceļā uz okeanu

Luterāņu Baznīca Islandē ir arī tautas Baznīca, to varēja redzēt gan bīskapes konsekkrācijas dievkalpojumā, gan svinīgajos sarīkojumos, kuŗos daudzas sievietes bija ieradušās skaistos, ar zelta diegiem grezni izšūtos tautastērpos; galvā melna samta cepurīte, kuŗas labajā pusē sudraba ietvarā kā melna bize līdz pat plecam nokarājas smalku zīda diegu pušķis. Šajos tērpos sievietes izskatās skaistas un cēlas, varbūt tikpat pievilcīgas kā latviešu sievietes savos tautastērpos.

Islandieši lepojas ar savu tautu un savu seno kultūru.

Viena no tautas tradīcijām ir arī senā virtuves tradīcija, kad islandieši kūpināja aitas galvas,

mielojās ar trekno, pūdēto vai vai lika galdā auna sēkliniekus. Mēs nobiaudījām katru no tiem. Jēra galva patiešām garšoja pēc kupinātas gaļas, arī auna sēkliniekus, kas bija pildīti ar kaut ko līdzīgu maltas gaļas maisījumam, ļoti sausam un neparastam, vēl bija iespējams nobiaudīt, bet nogaršot pūdēto, trekno vaļa gaļas gabalu, kas drīzāk atgādināja šausmīgi smakojošu taukumu, mēs nekādi nevarējām sevi piedabūt. Ja nu kāds ceļo uz Islandi ar mērķi izbaudīt islandiešu virtuvi, droši var ieteikt dažādās zivis, arī saulē kaltētās, islandiešu vēzus vai arī jēra vai zirga gaļu, kas pagatavota pēc vietējām tradīcijām.

(Turpinājums sekos)

„Pilsonība nav dāvana”

Tieslietu ministra Jāņa Bordāna runa konferencē „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai,” 2012. gada 14. jūlijā

Pagājušā gada nogalē Latvijas valsts aktivizēja darbu, lai stiprinātu saikni ar ārzemēs dzīvojošiem latviešiem, veicinātu viņu pilsonisko aktivitāti un iesaistīšanos Latvijas sabiedriskajā dzīvē.

Par sākumu konkrētai rīcībai mēs varam uzskatīt pagājušā gada konferenci „Latviešu emigrācijas un diasporas problēmatika un risinājumi”. Pārrunājamās temas bija – pilsoniskā un politiskā līdzdalība, kultūra un izglītība, saiknes uzturēšana un repatriācija. Šī gada konferences saturs paplašināts ar **jauniešu** temu un **pašvaldību** lomu saiknes uzturēšanā.

Iepriekšējās konferences ieteikumi par pasākumiem atbalsta sniegšanai latviešiem ārzemēs un par savstarpējās sadarbības veicināšanu ir iekļauti Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs un valdības rīcības plānā.

Pasākumi ir plānoti šādās jomās: Veicināt bērnu un jauniešu piederību Latvijai un latvisko tradīciju apguvi, Latvijas kultūras pieejamību ārzemēs; Svarīga ir saiknes stiprināšana ar Latviju un dialoga uzturēšana; Izpētīt situāciju par iedzīvotāju migrāciju; Latviešu valodas apguve; Tiesiskā regulējuma pilnveidošana, proti, dubltpilsonība, repatriācija, – par šiem jautājumiem notiek detalizēta diskusija arī šajā konferencē.

Vēlos uzsvērt, ka ļoti svarīga ir ne tikai Latvijas valsts sadarbība

ar latviešu kopienām ārvalstīs, bet arī Latvijas atbildīgo ministriju – Kultūras, Ārlietu, Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī Ekonomikas un Tieslietu ministrijas savstarpējā sadarbība, lai ir skaidra katras institūcijas atbildība.

Konference „LATVIEŠI PASAULĒ - PIEDERĪGI LATVIJAI” man - Nacionālās apvienības izvirzītajam tieslietu ministram ir īpaši svarīga Pilsonības likuma aspektā, kuŗa grozījumu izstrādē esmu personiski aktīvi piedalījies, pirms tiku ievēlēts ministra amatā. Pats būtiskākais šajā likumprojektā ir izteikts konferences nosaukumā, kas ir īss un lakonisks, bet ar īpaši dziļu pamatojumu: „LATVIEŠI PASAULĒ - PIEDERĪGI LATVIJAI”! Mūsdienu **globālizācijas** apstākļos, kad cilvēki kļuvuši mobilāki, novērojama iezīme, ka aizvien vairāk valstu pārdomā dubulto pilsonību un lemj par labu tās ieviešanai. Arī Latvijas likumos jāparedz dubultās pilsonības principa pieļaujamību ar ģeopolitiski un kultūras ziņā tuvām valstīm. Tas ir nacionāls un valstisks jautājums. Esmu pārliecināts, ka dubltpilsonības pieļaušanu gaida **visi** aiz Latvijas robežām dzīvojošie latvieši. Un vilcināties ar to mēs nedrīkstam, jo tieši šobrīd tas var ietekmēt konkrētu cilvēku likteņus. Mēs varam zaudēt veselības dzimtas.

Pilsonības iegūšanas priekšnoteikums ir saikne ar Latvijas val-

J. Bordāns: „Tā ir mūsu atbildība un vēlme, lai turpmāk Ziemeļeiropas valsti Latviju sauktu par Ziemeļu Zelta provinci. Es vēlos, lai Latvija būtu sinonims ziemeļnieku mieram, pārticībai un drošībai”

sti – tādu Latvijas valsti, kādu to ir dibinājuši mūsu tēvi un vectēvi, pauzot savu **gribu**, un kādu mēs to esam atjaunojuši, – nacionālu valsti, kuŗā ir viena valsts nācija – latvieši un kuŗa atrodas latviešu vēsturiski apdzīvotā teritorijā, bet nekādā ziņā pilsonība **nav dāvana**. (..)

Manis pārstāvētās Nacionālās apvienības darbības mērķis ir **latviska Latvija**, tāpēc svarīgs ir katrs latvietis un viņa saikne ar Latviju. Latvijas **pienākums** ir nodrošināt šo saikni ar latviešiem visā pasaulē: gan ar tiem, kuŗi izceļo tagad, gan ar tiem, kuŗi izceļojuši jau sen. Latviešu

kopienas palīdz stiprināt Latvijas valstiskumu, tomēr tām ir grūti saglabāt savu identitāti, ja nav ciešas saiknes ar Latviju, tāpēc mums ir kopīgā vēlmē un motīvacijā jāspēj apvienoties, organizēties un būt aktīviem savas latvietības uzturēšanā.

Latvija ir maza valsts – pēdējā tautas skaitīšanā izrādījās, ka mūsu skaits ir tikai pavisam nedaudz virs 2 miljoniem. Starptautiskās emigrācijas ietekmē Latviju pametuši 213 tūkstoši cilvēku, un emigrācija turpinās. Tāda ir realitāte šobrīd. Daudzi cilvēki, ieguvuši Latvijā valsts samaksātu izglītību un papildu

profesionālo apmācību, mūsu valsti pamet un ir gatavi stiprināt citu valstu saimniecību, strādājot švešatnē. Mēs neesam ieinteresēti palielināt ārzemju latviešu kopienas uz to rēķina, kas izbraukuši no Latvijas. Mēs vēlamies radīt apstākļus, kuŗu dēļ viņi atgriezīsies. Tieši šobrīd veidojas starpministriju atbalsta komanda reemigrācijas pasākumu plāna izstrādei. Par būtisku šajā ziņā jau paveikto vēlos minēt darbu tiesisko, lingvistisko šķēršļu mazināšanā, latviešiem atgriežoties ar ģimenēm Latvijā. Īpaša nozīme piešķirta rūpēm par repatriantu bērnu sekmīgu iekļaušanos Latvijas skolās. Šādos gadījumos izglītības iestādes direktors ar rīkojumu nosaka bērnam nepieciešamos atbalsta pasākumus vismaz viena semestra ilgumā mācību priekšmetos, kas ir atšķirīgi bērna iepriekš apgūtajā izglītības programmā. Šajā sakarā vēlos pateikt lielu paldies visiem skolotājiem un skolotājām, protams, tās ir pārsvarā sievietes, kuŗas, nežēlojot ne savu laiku, ne enerģiju, ne arī gadus, rūpējas par mūsu bērnu latviešu valodas prasmi un kultūras izpratni, kas arī ir pats svarīgākais latvietības kodols.

Tā ir mūsu atbildība un vēlme, lai turpmāk Ziemeļeiropas valsti Latviju sauktu par Ziemeļu Zelta provinci.

Es vēlos, lai Latvija būtu sinonims ziemeļnieku mieram, pārticībai un drošībai.

NOVADU ZIŅAS

Kombaini dūc labības laukos

Latvijā 18. jūlijā graudaugu tīrumos devās pirmie kombaini. Šajā saulainajā dienā Jaunpils pagasta zemnieku saimniecībā „Joži” pirmos graudu kulšanas darbus apvienoja ar Lauku dienu „Kombaini - no teorijas līdz praksei”, ko rīko nodibinājums “Fonds Latvijas lauksaimniecības attīstībai”. Ieradās daudz lauksaimnieku no Latvijas novadiem un arī zemkopības ministre Laimdota Straujuma.

Z/s „Joži” laukā testa braucienā devās dažādu marku, jaudas un parametru kombaini. To darbību vērtēja īpaši izveidota ekspertu komisija un daudzie klātesošie lauksaimnieki. Varēja salīdzināt katra kombaina labības plaušanas augstumu, graudu kulšanas kvalitāti, kā arī bunkura iekūlumu. Zemkopības ministre Laimdota Straujuma un vairāki zemnieki izmēģināja arī ērto kabīni, lai novērtētu kombaina darba procesu no tā vadītāja augstumiem.

Jaunpils novada z/s „Joži” īpašnieks **Gunvaldis Sproģis** vairākkārt apbalvots Zemkopības ministrijas rīkotajā konkursā „Sējējs”. „Joži” jau kļuvis par Lauku dienu rīkošanas vietu. Kombainu izmēģinājuma lauks tur bija gluds kā galds, bet daudzviet Latvijā jūlija lietavās labība sakritusi veldrē.

Zemgale sensenī uzskatīta par Latvijas maizes klēti, kur ir visvairāk graudaugu lauku. Lielākā lauksaimnieciskās produkcijas ražotāja - Codes pagasta SIA

Zemkopības ministre Laimdota Straujuma izmēģina ērto kabīni, lai novērtētu kombaina darba procesu no tā vadītāja augstumiem

„Mālnieki” valdes priekšsēdis **Uvis Slakteris**, apsekojot labības laukus, secina, ka pēc lielajām lietavām un vēja brāzmām situācija ir diezgan bēdīga, jo daudzos laukos labība sagūlusi pie zemes. Novākšanai nāksies tērēt vairāk laika. Iespējama arī zemāka graudu kvalitāte un lielāki zudumi. Arī sēklu audzēšanas sabiedrības „Syngenta” agronome **Ingrīda Grantiņa** pauž bažas par ražas novākšanu. Pagaidām visvairāk cietuši tieši Zemgales labības lauki. Risks, kas lauksaimniecībā saistīts ar laika apstākļiem, Kurzemes zemnieku **Petru Indriekus** vairs nepārstē, ar to esot jāreķinās. Viņš atceras kādu gadījumu, kad pēkšņi uznākušās krusas graudi paspējuši „izkult” visu rapšu lau-

ku. Šogad būšot jādomā, kā saudzīgāk izkult ar vēja brāzmām un lietavām zemē noguldītos kviešus.

Lauku diena notika arī Latgalē – Viļānos, kur to rīkoja **Latgales Lauksaimniecības zinātnes centrs un tā pulcināja lielu skaitu lauksaimnieku. Piedalījās arī zemkopības ministre Laimdota Straujuma.**

Zemkopības ministrija seko visam, kas notiek Latvijas laukos. Lai attīstītu lauksaimniecības nozares risku efektīvu apdrošināšanas sistēmu, ministrija 2012. gada valsts budžeta grozījumos panākusi Ls 500 000 piešķiršanu sējumu un arī lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanai. Tādējādi tiek samazināti zaudējumu riski, piemēram,

nelabvēlīgiem laika apstākļiem izpostot sējumus,” uzsvēra ministrs. Šobrīd lauksaimnieki varot saņemt atbalstu 50% apmērā sējumu un lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai.

2012. gadā sējumu un lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanai bija paredzēti Ls 210 000. Ievērojot lauksaimnieku lielo aktivitāti un šogad strauji attīstījušos sējumu apdrošināšanas sistēmu, Zemkopības ministrijai no valsts budžeta tiks piešķirts

papildu finansējums Ls 500 000 apmērā. Tas dos iespēju jau šogad veicināt zemnieku iesaistīšanos nozares riska mazināšanā. Jāpiebilst, ka 2011. gadā 1938 lauksaimnieki izmantoja iespēju ar subsīdiju palīdzību apdrošināt savus sējumus un lauksaimniecības dzīvniekus.

Labības laukos dūc kombaini. Meteoroloģiskais dienests sola siltu un saulainu laiku. Lai apcirkti pildās ar jauno ražu!

Valija Berkina
Foto: **Andis Blinds**

ZIŅAS ĪSUMĀ

Balvu novada Bērzpils pagastu apmeklēja Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš. Tā bija pirmā tik augsta ranga amatpersonas vizīte pagastā valsts atjaunotās neatkarības 22 gados. Prezidents bija klāt ļaužu pārpildītajā Svētās Annas Romas katoļu baznīcā svētbrīdī – aizlūgumā par Latviju, pēc tam tikās ar iedzīvotājiem un novada visu konfesiju garīdzniekiem.

Atašienes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīcai šogad aprit 75 gadi. Svētķu dievkalpojuma piedalījās Rēzeknes - Aglonas diecēzes bīskaps Jānis Buls. Pirmā katoļu baznīca Atašienē uzcelta 1804. gadā no koka, bet tagadējais dievnams būvēts 1937. gadā, un to konsekroja bīskaps Jāzeps Rancāns. Baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Daugavpils dome iznomājusi 12,123 ha zemesgabalu SIA Hi Tech Energy biomasas rūpniecībai, ko paredzēts uzbūvēt 2-3 gadu laikā. Izmaksas būs ap 80 miljoniem latu. Biomasu ražos, pārstrādājot krūmus un vispār nekvalitatīvu koksni. Gada laikā iegūs līdz 160 000 t biomasas, nodrošinot līdz 200 darba vietu. Ražošanas blakusproduktu elektroenerģiju plāno pārdot „Augstsprieguma tīkliem”. Līdzīgas rūpnīcas jau darbojas Beļģijā, Spānijā un Nīderlandē.

Ļaviņu pilsētā šovasar paredzēts uzsākt pretplūdu aizsargdambja rekonstrukciju. Darbu kopējās izmaksas būs Ls 757 900; lielāko daļu finansēs Eiropas Reģionālās attīstības fonds, bet pārējo Ļaviņu novada dome.

Jelgavā jaunuzceltais uzņēmums „Latvijas piens” jau eksportējis uz vairākām ES valstu piena pārstrādes rūpniecām 125 tonnas vājpiena koncentrāta un 25 tonnas saldā krējuma. Rūpnīca darbu uzsāka š.g. 21. jūnijā, un tās īpašnieki ir vairāku kooperatīvu 600 zemnieku saimniecības visā Latvijā.

AS „Valmieras stikla šķiedra” apgrozījums 1. jūlijā sasniedzis 26,1 miljonus latu - par 5% vairāk nekā pērn 1. pusgadā, liecina biržas NASDAQ OMX Riga dati. Uzņēmums stikla šķiedras izstrādājumus eksportē uz ASV, Kanadu, ES valstīm un arī uz Ukrainu un Krieviju.

Biedrība „Cēsu rajona zemnieku apvienība”, ko atbalsta arī citi novadi Latvijā, Valsts meža dienestam, Zemkopības ministrijai un citām iestādēm nosūtījuši ārkārtas vēstuli, kurā pauž satraukumu par mežacūku nodarītajiem postījumiem. Virsmežniecības inženieris medību jautājumos **Laimonis Kļaviņš** informē, šogad plānots nometīt 1836 meža cūkas.

Ar septembri vairākās Alūksnes novada izglītības iestādēs uzsāks jaunas izglītības programmas. Piemēram, Alūksnes pilsētas sākumskolā būs speciālās pamatizglītības programma skolēniem, kuriem ir mācīšanās traucējumi.

Kuldīgas novada mūzeja rokdarbnieču kopa „Čaupe” Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļai nodos dāvinājumu – aditas zeķītes, cepurītes un zābaciņus jaundzimušajiem. Daļa košo adījumu tapuši jau Starptautiskajā publiskās adīšanas dienā.

Gulbenē viesojās Bente un Pers Larseni no Dānijas. Viņi atveda dažādus palīgīdzekļus cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kā arī veciem cilvēkiem. Dāņi vēlas šāda veida palīdzību gulbeniešiem sniegt arī turpmāk.

Skrīveros un Aizkrauklē viesojās Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Valdības vadītājs panašējās ar konfektēm un marciņpānu uzņemumā „Skrīveru saldumi”, kā arī apmeklēja par ES struktūrfondu naudu izremontēto Aizkraukles bibliotēku.

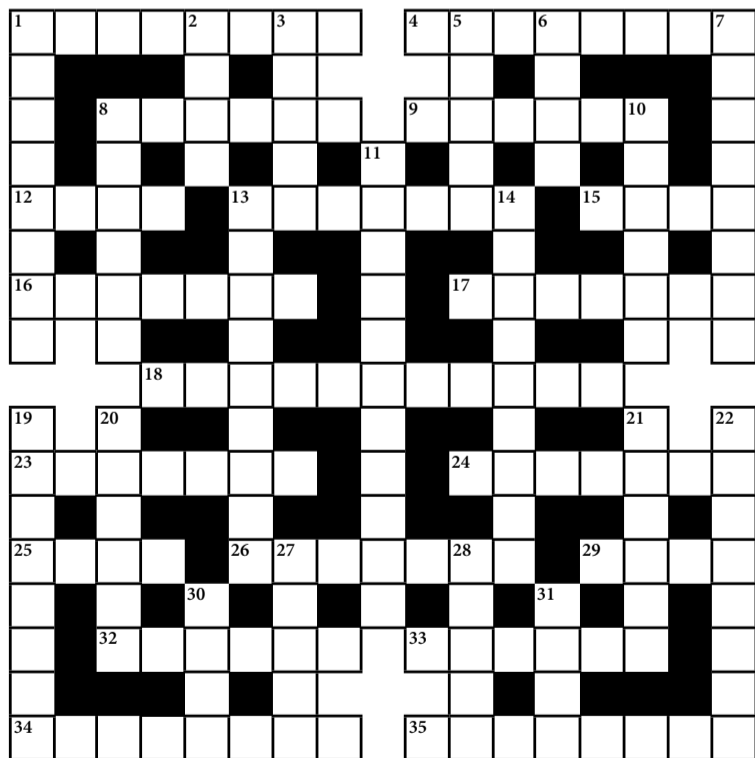
Oktoobra vidū Ļaviņu Sv. Pēteru ev. lut. baznīcas draudze svinēs dievnama 100 gadu jubileju. Draudze gaida Ļaviņiešu atmiņas, lai sakoptu baznīcas vēsturi, ziņas par mācītājiem, kuri kalpojuši draudzē, kā arī par notikumiem, kas saistīti ar brīvvalsts laiku un pēckara periodu.

Saskaņā ar ASV Bruņoto spēku Virspavēlniecības Eiropā Civilās sadarbības programmu sākts Aizkraukles ugunsdzēsēju depo remonts. Tajā plānots ieguldīt 417 tūkstošus ASV dolaru.

Valmierā no dažādām pasaules valstīm bija ieradušās sportistu delegācijas, lai Jāņa Daliņa stadionā piedalītos III Pasaules čempionātā jauniešiem un 37. Baltijas valstu čempionātā jauniešiem un pieaugušajiem ugunsdzēsības sportā. Sacensībās piedalījās sportisti no Igaunijas, Lietuvas, Krievijas, Baltkrievijas, Ukrainas, Čehijas, Polijas, pat no Turcijas un Dienvidkorejas.

Isziņas sagatavojušas **Valija Berkina** un **Māra Linde**

Krustvārdu mīkla Sastādījis Ēvalds Krollis

Līmeniski. 1. No cilvēka gribas neatkarīga dzīves gaita. 4. Daudzgadīgi, dekoratīvi akmeņlauziņu ģints augi. 8. Telpas cilvēka ķermeņa apkopei. 9. Apaļi perlamutra graudi. 12. No vairākiem posmiem veidots pinums. 13. Galda piederumi. 15. Ūdensputns. 16. Pavalsts ASV. 17. Knauķi. 18. Mācība par sakarībām starp cilvēka rokkrakstu un viņa raksturu. 23. Virieša vārds

(janv.). 24. Nepilnības, trūkumi. 25. Ūdens krātuves. 26. Sala Kaspijas jūrā. 29. Pastāvīgi dzīvot (kāda vietā). 32. Graciozs meža dzīvnieks. 33. Pūšamais mūzikas instruments. 34. Sastatnes. 35. Lielas kara kuģu vienības.

Stateniski. 1. Ļoti maza auguma cilvēki. 2. Starptautiska valūta. 3. Sievietes vārds (dec.). 5. Skaņdarba atskaņošana. 6. Satiksmi paredzēta josla pilsētā.

7. Lapsēņu dzimtas kukainis. 8. Pēkšņas, nepārvaramas bailes, kas rada apjukumu. 10. Bezdelīgām līdzīgi putni. 11. Mācība par organismu formām un uzbūvi. 13. Valsts Dienvidamerikā. 14. Pilsēta Krievijā, Pievolgā (dib. 1666. gadā). 19. Padarīts lietošanai derīgs. 20. ASV kinoakadēmijas balva. 21. Vērtspāpīrs, kas apliecina tā īpašnieka līdzdalību uzņēmumā. 22. Meža augi ar ložņājošu stumbru, spīdīgām lapām un sarkanām ogām. 27. Priekšmetu sakārtojums cits, citam blakus. 28. Vienā paņēmienā norītais dzēriena daudzums. 30. Drāmatiska darba cēliena daļa. 31. Dobja skaņa, līdzīga, piem., tālam pērkona grāvienam.

Krustvārdu mīklas (BL Nr.28) atrisinājums

Līmeniski. 1. Rapa. 3. Akrs. 6. Pāvests. 9. Lietuva. 10. Ilkss. 11. Steki. 13. Nesties. 18. Smalce. 19. Akmeņi. 20. Pieplakt. 21. Patriots. 22. Vienot. 23. Pliens. 25. Sastapt. 31. Asari. 32. Kurši. 33. Rāvains. 34. Stators. 35. Sēta. 36. Sust.

Stateniski. 1. Radiuss. 2. Apēst. 4. Kaisme. 5. Satikt. 6. Pavēle. 7. Elite. 8. Satikties. 12. Papeles. 13. Negants. 14. Sākties. 15. Iespēja. 16. Sastapt. 17. Melones. 20. Pavasaris. 24. Savilk. 26. Attāls. 27. Lakats. 28. Pelnīt. 29. Prast. 30. Kurlis.

Ar enerģiju un sauli sirdī atgriezāties Gaŗezera takās

Svētdienas rīta puse Gaŗezērā šā gada 24. jūnijā noritēja ierastajā kārtībā, jo Gaŗezera Vasaras vidusskolas (GVV) šīs vasaras audzēkņi pēdējās divās dienās bija sekmīgi nokārtojuši skolas iestāju formālītātes. Pusdienas notika Graša paviljonā, kur pēc tam bija arī skolas administrācijas, skolotāju, audzinātāju, audzēkņu un

kiem, klātesošie GVV direktore Sandras Kronītes-Sīpolas vadībā tika iepazīstināti ar šāgada GVV administrāciju, skolotājiem un audzinātājiem.

Pēcpusdienā Gaŗezera visu mācību programmu svinīgā atklāšanā Brīvdabas baznīcā pulcējās kā GVV audzēkņi, tā arī sagatavošanas skolas sākuma gada au-

derā, tā arī turpmākajā dzīvē. Kopējā lūgšanā izskanēja pateicība Dievam par iespēju vienoties kopēja mērķa piepildījumam šajā īpašajā vietā.

Izskanot kopēji dziedātai Latvijas Valsts himnai, uzrunu teica Gaŗezera padomes priekšsēdis Imants Ejups. Viņš apliecināja Gaŗezera administrācijas un visu

programmas orientācija būs aizraujošu sporta nodarbību virzienā. Visiem šī posma nometņotājiem vecumā no 8 līdz 14 gadiem, neatkarīgi no viņu latviešu valodas prasmes, šajā Olimpiskajā vasarā pieredzējušu sporta instruktoru vadībā būs iespēja attīstīt savas iemaņas dažādās sporta disciplīnās un, protams, arī papla-

iepazīstināja ar mācību programmu vadības sastāvu. Ar īpašu prieku tika apsveikta iepriekšējo skolotāju un administratīvo darbinieku atgriešanās iestaigātajās takās Gaŗezērā.

Visu beidzot, Brīvdabas baznīcas altāra priekšā tika aicināti GVV un Latvijas Valsts karognesēji, kā arī GVV ceturtās klases

Foto: Dzidra Tropa

Latvijas Valsts karogu Gaŗezera Brīvdabas baznīcā ienes 4. klases pārstāvji. Ar karogu Ādams Willems, ceļu uz Gaŗezeru viņš katru gadu atkārtoti ir mērojis no Parizes, Francijā

viņu vecāku savstarpēja iepazīšanās. Šī norise notiek jau otro gadu pēc kārtas. Nepiespiestā gaisotnē izklist audzēkņu vecāku šaubas un stiprinās uzticība GVV jauniešu sešu nedēļu mācību periodam. Pēc tam, kad GVV audzinātāji palīdzēja veikli izsniegt italiešu gaumē sagādātās pusdienas audzēkņiem un viņu vecā-

dzēkņi un Gaŗezera bērnu nometnes 1. posms. Viņus, kā arvien, pavadīja audzinātāji, skolotāji un mācību programmu vadītāji.

Mācību programmu atklāšanas svinīgajā aktā vārds vispirms tika dots Gaŗezera kapelānam Robertam Franklinam. Viņa uzrunā izskanēja doma par mērķa izvēli un tā piepildījumu, kā šeit, Gaŗ-

Foto: Dzidra Tropa

GVV audzēkņi, audzinātāji un administrācija Gaŗezera Brīvdabas baznīcā Svinīgā akta laikā

pārējo darbinieku nodomus pēc iespējas labāk pildīt viņiem uzliktos pienākumus: radīt paliekošas, pozitīvas izjūtas ikvienam bērnam un audzēkņim par aizvadīto vasaru saulē, vējā, dzidrajos ezera ūdeņos un par skolas mācībām. Jau ziemas mēnešos ar kopējiem spēkiem ir tikusi izstrādāta jauna vispārīgā izglītības programma *Latviešu Izglītība Visiem (LIV)*, kas tiks likta lietā vasaras sestajā nedēļā. Imants Ejups uzsvēra, ka

šīnāt savu izpratni par Latviju. Jau agrā pavasarī ar Gaŗezera draugu dāvinājumu latviešu centrs kļuva bagātāks ar tagad tajā iekļauto "Atbalsu" teritoriju.

Imants Ejups izteica pateicību bērnu un jauniešu vecvecākiem un vecākiem, bez viņu palīdzības un uzticības nav iedomājams veiksmīgs darba izkārtojums Gaŗezērā.

Gaŗezera Vasaras vidusskolas direktore Sandra Kronīte-Sīpola

pārstāves, lai skolas Goda apliecinājuma sējumu nodotu GVV direktorei, izsakot solījumu būt priekšzīmi visai skolai un Gaŗezeram.

Ar kopēju lūgšanu un dziesmu "Nevis slinkojot un pūstot ..." izskanēja Svinīgais mācību atklāšanas akts.

Gaŗezera 47. izglītības un atpūtas vasara turpinās.

Vilnis Trops

Aizritējuši desmit gadu, lasot grāmatas, mīlojoties ar neparastiem ēdieniem un ziedojot labdarības mērķiem

Neticami, cik ātri aizrit gadi, īpaši vecākai paaudzei. Vai tiešām jau pagājuši desmit gadu, kopš Sietlas latviešu grāmatu lasītāju grupiņa pirmo reizi sanāca kopā, gadriž kā „pa jokam”? Jā, tas sākas pa jokam. Satiekoties latviešu namā, šad un tad viens otrs ieteicās: „Kādreiz vajadzētu izlasīt to vai to latviešu grāmatu.” Tā tas turpinājās gadiem. Tad vienā pensionāru satikšanās pēcpusdienā tas „kādreiz” notika. Pie galda kopā sagādājās Ilma Apsīte, Vija Ozola un Vaira Pelēke-Kristofera (*Christopher*), kad atkal tika pieminētas latviešu grāmatas. Tikai šoreiz bija noteikta apņemšanās kaut ko darīt – izziņot cilvēkiem, kuriem būtu interese, sākt ar Kaudzišu „Mērnīku laikiem” un tikties pie Vairas 2002. gada 1. martā, lai dalītos iespaidos. Amerikāņi mēdz teikt: pārējais ir vēsture.

Pirmajā reizē pulksten vienas dienā sanāca vienpadsmit dāmas uz franču gardēžu pusdienām, kuŗās pasniedza pildītas sēnes, lasi skābeņu mērcē, franču augļu kūkas un vīnu. Vaira katrai dalībniecei par pusdienām lūdza ziedot 25 dolaru Vašingtonas universitātes Baltijas studiju programmai. Nevienai iebildumu nebija, taisni otrādi – tika nolemts, ka ziedot vajadzētu katrā tikšanās reizē.

Pēc maltītes palikām sēzot pie garā galda, kas bija rotāts ar veselu grupu Miķeļa Geistauta kokgriezuma tēliem – Liene, Švauksts, Pāvuls, Ķencis, Pietuka Krustiņš

un citi. Netrūka dažādu trimdā un Latvijā darinātu Ķenču. Visas bijām izlasījušas grāmatu un sākām pārrunas bez norādītās līdzības ar tām, kādas noritēja starp slāviešiem un čangaļiem. Lasītais bija pamatīgi pārdomāts, pat piezīmes pierakstītas. Demokrātiskā veidā katrai dalībniecei bija iespēja izteikt savas domas, patiku, kritiku, bez pārējo iebildumiem. Kopš pirmās sanāksmes šāda disciplīna kļuva par tradīciju.

Pirmās reizes interese un sajūsmā bija negaidīta, bet ļoti pacilāja un aizrāva. Nemanot pagāja vairāk nekā trīs stundas, nemainot pārrunu tematu. Projām ejot lasītājas noteica: „Par šo grāmatu varētu runāt vēl un vēl”, bet tuvojās pēdējai satiksmes sastrēguma laiks, un mājās vīri gaidīja vakariņas.

Gadu gaitā izlasīti tuvu pie piecdesmit rakstnieku darbu, bet grāmatu skaits daudz lielāks, jo Augustam Deglavam un Jēkabam Janševskim romāni vairākos sējumos. Galvenā interese ir par klasisko literatūru, kaut gan šad tad tiek lasīti arī kāds mūsdienu autora darbs. Caurmēra dalībnieku skaits ir 18, pārsvarā sievietes „labākajos gados”, bet reizēm iemaldās arī kāds vīrietis, par ko priecājamies, jo katrs, kam patīk lasīt, ir laipni gaidīts.

Grāmatu lasītāju grupiņa ievēro stingru rutīnu – tikšanās notiek sešas reizes gadā, četras reizes pārrunā prozas darbus. Marta saiets vienmēr veltīts 1949. gada

deportāciju atcerei, daloties iespaidos par attiecīgu grāmatu (Sandras Kalnietes „Ar balles kurpēm Sibīrijas sniegos”, Ilmāra Knaģa „Bij’ tādi laiki”, Melānijas Vanagas „Veļupes krastā” u. c.). Divi saieti gadā veltīti dzejai – viens vasarā pilnmēness laikā, parasti dārzā, kur tiek lasīti romantiski dzejoļi un tukšota glāze vīna. Otrs – adventa laikā, dziedot Ziemsvētku dziesmas un dzerot karstvinu.

Grāmatu lasītāju grupas saietus parasti vada Vaira Pelēke-Kristofera, vispirms pastāstot par autora dzīvi. Vairai ir apbrīnojamas spējas dažādos avotos sameklēt interesantu, reizēm „pikantu” informāciju par katru autoru. Bieži šie ievadi izraisa smieklus, izbrīnu,

dažreiz pat šoku, bet tie arī izgaismo lasīto un veicina pārrunas.

Vēl jāpiemin, ka dalībnieki nebagātina tikai savas dvēseles. Sanāksmes parasti notiek Vairas mājās pie „garā galda”. Sākumgados Vaira ļoti bieži visai grupai gatavoja maltīti, kuŗā bija neparasti ēdieni, kādi pieminēti izlasītajā grāmatā vai tika gatavoti laikmetā, kuŗā notiek grāmatas darbība. Vaira galdā lika grūdeni, kūki, batviņus, nātru viru, kuģeli u. c. Pēdējos gados lasītājas ēdienu atnes groziņos.

Kulminācijas sanāksme pienāca šī gada maijā – to varētu uzskatīt par pirmo desmit gadu nobeigumu vai arī nākamās desmitgades sākumu. Šī bija pirmā reize, kad pie grāmatu lasītājam viesojās li-

teratūrinātnieks, profesors Benedikts Kalnačs no Latvijas. Šā gada pirmos piecus mēnešus viņš bija Fulbraita stipendiāts Vašingtonas universitātē Sietlā. Gluži kā magnēts viņš pievilka vislielāko dalībnieku skaitu – 27! Todien tika pārrunāta Rūdolfā Blaumaņa novele „Purva bridējs” un luga „Uguni”, kuŗas profesors B. Kalnačs salīdzināja un analizēja. Pēc tam notika ilgas, interesantas pārrunas un pārsteiguma mielasts ar četriem ēdieniem, kādi pieminēti lugā „Uguni”. Tos rakstnieks pats pasniedzis aktieriem pēc izrādes Valmierā. Šajā saietā dāsnais ziedojums nozīmīgi palielināja grāmatu lasītāju grupas ziedojumu Baltijas studiju programmai Vašingtonas universitātē – drīz ziedojumu summa sasniegs 20 000 dolaru!

Profesors B. Kalnačs izteicās: „Par grāmatu klubu bija daudz dzirdēts, bet brīnišķīgi par visu pārliecināties klātienē. Gan par skaisto vidi un laipnajiem cilvēkiem, gan neparasto, lasāmajiem tekstiem pieskaņoto ēdienkarti, gan atsaucīgo līdzdalību pārrunās. Lai vēl daudz enerģijas un daudz jauku tikšanās!”

„Kā sacīt jāsaka” – kopš „Mērnīku laikiem” desmit gadu pagājuši, lasītāju interese vēl aizvien liela, enerģija nav apsikusi, un kārdina daudz jo daudz vēl neizlasītu latviešu grāmatu.

Foto: Līga Džerferda

Grāmatu grupas dalībnieces 2011. gada septembrī; no kreisās: Zenta Bergmane, Laila Galīņa, Līga Džerferda (*Jefferds*), Dzidra Upāna, Ināra Rogaine, Maija Atvara, Līlija Sankale, Gunta Ledīņa, Janīna Janševica, Inta Vīste, Vija Rogaine, Ilma Apsīte, Sarmīte Dāvidsone, Vaira Pelēke-Kristofera, Māra Džonsone (*Johnson*)

Līgo vakars Floridā

Līgo svētku rīts ir nomācies. Spožo Floridas saulīti šodien neredzēt. Lietum sākoties, bažījāties, kā Jāņa bērni atklūs uz St. Pētersburgas latviešu biedrības namu. Ko nu vairs darīt, ko bēdāt? Zāle jau izpušķota ar pārdēm un margrietīņām. Arī čaklās Dainas Jumiķes trīs Floridas ozollapu vainagi nopīti un Jāņu sieri sasieti cits par citu gardāki. Bet raizējāties veltīgi... pats mīlais Dieviņš pašķira mākoņus, lietus mitējās un uz svinēšanu ieradās 60 priecīgi līgotāji.

Svētku vakaru atklāja Richards Rollis, visus sveicot ar dziesmu:

*Visu gadu dziesmas krāju,
Jāņu dienu gaidīdams.
Nu atmāca Jāņu diena,
Nu dziesmiņas jāizdzied.*

Richards bija sagatavojis mazu Līgo vakara uzvedumu. Atveroties skatuves priekšskaram, pavērs skaists Latvijas sētas skats: pie svētku galda sēž Jāņa tēvs (Ikars Čakārnis) un Jāņa māte

(Skaidrīte Prince) kopā ar mājiniekiem, cilājot alus krūzes un nobaudot gardo svētku sieru.

Lielais Jānis (Andris Rītums), ģērbies skaistā tautastērpā, nāk dziedādams:

*Visu gadu Jānīt's jāja,
Nu atjāja šovakar.*

St. Petersburgas līgotāji

*Rībēj' zeme atjānot,
Skanēj' pieši nolecot.*

Viņš aizdedzina ugunskuru, un nu iet vaļā lielā dziedāšana. Labi skanēja solistu balsis, arī mājnieku līgošana un aplīgošanās, pateicoties Māras Rītumas klavieru pavadījumam un Kar-

menes Lūses ģitarai.

Mūsu uzveduma programma nebija gaļa, bet tā skanēja jauki. To apliecināja publikas aplausi un kopīgi nodziedātā Līgo dziesma no Čikāgas Pieciņu reper-tuāra:

Mūsu vienīgais Jānis – Jānis Donis

*Līgo veci, līgo jauni,
Kamēr Jāņu uguns deg.
Ligosim mēs šonaksniņu,
Kamēr rīta saule lec.*

Mūsu vidū vienīgo Jāni Doni apsveica Zanda no Latvijas, uzliekot gavilniekam galvā skaistu ozollapu vainagu.

Lai arī šogad nejaukā lietus dēļ, Jāņa bērni bija mazāk nekā citus gadus, svētku galda pārpilnību tas neietekmēja. Varējām mīloties ilgi un slavēt cits cita kulinārijas brīnumus.

Liels paldies mūsu vietējam maestro Ilmāram Dzenim, kas ar savu akordeonu palīdzēja mums no sirds izdziedāt vecos, mīļos šlāgerus un pat valsī uzdejojot.

Visi zinām seno latviešu sakāmvaru – list kā pa Jāņiem. Tā notika arī Floridā. Jāņu dienā no spēcīgām lietavām plūdoja visas ielas, bet tā kā mēs Līgo vakarā Jāņus bijām kārtīgi ieligojuši, tas mūs vairs nevarēja traucēt.

Irēne Ezeriņa

Rosīgs mēnesis bostoniešiem

Pēdējā laikā Bostonas latviešu sabiedrībā, tāpat kā citās ASV pilsētās, ir atskanējušas balsis, ka latviešu sabiedrība noveco, trūkst senā spara, un darbība apstājas. Šīs atziņas reizēm ir pamatotas, bet patīkami atzīmēt notikumus, kas šādus drūmus pareģojumus zināmā veidā atspēko.

gadā vēlējās nometni veidot Londonas olimpisko spēļu gaisotnē.

Nometnotāji ieradās piektdienas vakarā, diemžēl bargie laika apstākļi, kā pareģots, papildījās. Visā Jaunanglijas ziemeļaustrumu daļā ļoti spēcīgs lietus.

Nometnotājiem izpalika telšu celšana – tie pārcēlās uz īpašumā

priekšā... Vakariņas visi ieturēja Piesaulē ēdamzālē.

Nākamajā dienā lietus gāzes nemitējās un, kā atstāstīja gaidu vadītāja Karmena Ziediņa, visa agrāk izplānotā nometnes programma bija jāpārkarāto... Tā šaušanas nodarbības ar mazkalibra šautenēm vad. Ritvara Asberga vadībā notika skūņa pagrabā. Šķēršļu gājiens tika noorganizēts lielajā mājā pa istabām un ugunskura vietā notika sveču vakars lielajā skūnī.

Nometnes pēdējā dienā uzauza saule gaisis krievu iesila un peļķes izzuda. Notika skautu solījums, ko deva Vilhelms Veidis. Tā pieņēma vad. Aivars Oga un vad. Ē. Puriņš.

Sekoja izpeldēšanās ezeriņā, pēdējais azaidis un nometnes slēgšana. Pateicības un nometnes nozīmes saņēma darbinieki – jauniešu vecāki. Jādomā, ka visiem atmiņā palika izturētie pārbaudījumi.

9. jūnijā Piesaulē notika ļaužu sabraukšana – šoreiz talka – vietas uzkopšana, sagaidot Jāņus. Jājā pašā dienā Bostonā, Trimdas draudzes nama telpās notika Jāņa Boļa romāna „Likuma ēnā” svinīgā atvēršana Sarmas Muižnieces Liepiņas vadībā.

Svētdien, 10. jūnijā, pilsētā palikušie tautieši pulcējās DV Apvienības Bostonā organizētā Aizvesto piemiņas atcerē. Notika

kopīgs piemiņas dievkalpojums Trimdas draudzes baznīcā – DV karoga sardze ienesa Latvijas karogu ar sēru lenti, mācītāja Jogita Mazura vadīja sēru dievkalpojumu. Dievkalpojumā prāvs skaits dievlūdēju saņēma Svēto vakarēdienu. Ar Latvijas Valsts himnas nodziedāšanu un karoga iznešanu dievkalpojums beidzās. Pēc tam visi pulcējās draudzes nama sarīkojumā zālē, lai baudītu vanadžu sarūpēto azaidu, ko bija sagatavojuši saimniece Helga Jākobsone ar palīdzību.

Pēc azaida visi devās uz bostoniešiem pazīstamiem Getsamenes kapiem. Tur tautieši pulcējās pie Latviešu pieminēklā DV Apvienības noorganizētā piemiņas brīdī. DV apvienības Bostonā priekšnieks Aivars Oga atklāja piemiņas brīdi. Sekoja ziedu nolikšana, mācītāja Jogita Mazura noturēja aizlūgumu, to nobeidzot ar lūgšanu un kopīgi nodziedātu koralī „Vairo mums ticību”.

Jāņus Bostonas latviešu sabiedrība svinēja 16. jūnijā, ātrāk par īsto datumu. Tāpēc, ka nedēļu vēlāk sākās Garezera vasaras vidusskola. Šāds izkārtojums deva iespēju vecākiem būt abās vietās.

Piesaulē Jāņus var salīdzināt ar Jāņu svinēšanu Latvijas laukos – līgotāji apstaigāja un viesojās piecās Piesaulē mājās, kur tos cienāja ar alu, Jāņu sieru un da-

žādām uzkodām. Katrā mājā notika līgošana. Vēlāk laudis sanāca pļavā – tur, kā katru gadu, bija sakrauts milzu ugunskurs un netālu no tā – muca kārts galā. Pēc jāņuguņu aizdegšanas līgošana turpinājās. Vēlāk skūnī varēja dabūt vakariņas, pēc tam, uzdejojot, un tā – līdz rītam.

Otrā rītā, svētdien, 17. jūnijā, Piesaulē baznīcā notika dievkalpojums – mācītājas Jogitas Mazuras vadībā.

Labi apmeklēts bija koncerts, kurā mūzicēja Latvijas *Lauku mūzikanti* – Normunds Kietis un Inita Āboliņa. Trimdas draudzes zālē viņi spēlēja 21. jūnijā. Sarīkojumu organizēja Rūta Bibelniece, turpinot sava vīra, nelielā Jāņa Bibelnieka darbu, aicinot un izkārtojot Latvijas mākslinieku uzstāšanos Bostonā.

Mēneša beigās, 26. jūnijā, notika Bostonas latviešu pensionāru biedrības sanāksme – Līgo svētki latviešu centrā – Trimdas draudzes nama zālē.

Pārskatot šo viena mēneša darbību Bostonas latviešu sabiedrībā, ir vieta cerīgam optimismam, ka mēs vēl turēsimies un izdzīvosim.

Jāsaka paldies darbu darītājiem, palīgiem, un – galvenais – apmeklētājiem. Lai vairojas mūsu ticība nākotnei!

Aivars Oga

Pie Latviešu pieminēklā Getsamenes kapos, no kreisās: vanadzēs Velta Bērziņa, Valija Kučere, Helga Jākobsone, – māc. Jogita Mazura, Aivars Oga.

Laikā no 1. līdz 3. jūnijam Bostonas Trimdas draudzes lauku īpašumā Piesaulē, Ņuhampšīrā notika Daugavas (8.) skautu un Sauleskalna (7.) gaidu vienības nedēļas nogales nometne „Olimpiada”. Vienības savā 62. darbības

esošām kabinēm. Skauti gan vēl cerēja savā nometnes vietā pagatavot vakariņas, bet, kā atstāstīja vad. Ēriks Puriņš, kad vēja brāzma parāva gaisā četrus skautus, kas pie atsaitēm turēja nojumi, bija jāatkāpjas dabas varenības

Latvieši Hamiltonā, Kanādā, spara pilni gatavojas Dziesmu svētkiem 2014. gadā

Dziesmu svētku karoga saņēmēji kopkoņa koncerta beigās Milvokos. No kreisās: Zinta Auziņa, Mareks Nēgels, Miķelis Valdmanis, Rīcības komitejas priekšsēde Baiba Bredovska, Līzīte Valdmane. Visi jaunieši dzimuši un uzauguši Hamiltonā. Vienīgi Mareks Nēgels, kas nesa Kanadas karogu, ir no Latvijas, tagad dzīvo Toronto

Dziesmu svētkos Milvokos pie XIV latviešu dziesmu svētku Kanādā informācijas galda varēja daudz ko uzzināt par svētkiem Hamiltonā 2014. gadā; pie galda svētku Rīcības komitejas locekles, no kreisās: administratore Rita Sīle, Informācijas nozares vadītāja Astrīde Sīle, priekšsēde Baiba Bredovska

Saulespuķes, divi suņi un Kaķis

Pateicības zīme

Vispirms ieraudzījām saulespuķes: Milvoku ielās tās pēc sarīkojumiem bija redzamas čaklāko un pašizliedzīgāko tautiešu – diriģentu, deju kopu vadītāju, rakstnieku, aktiešu, režisoru, mākslinieku un taututēru cildinātāju rokās. Saulespuķe ir ļoti čakla, precīza un optimistiska puķe – lai kur dotos saule, tās vārdā nosauktā karaliskā un reizē vienkāršā māsa – puķe nenogurusi sekos savas virspavēlnieces gaitām, pat ja debesu pagalmu klāt drūmi mākoņu palagi. Lieliska ir bijusi svētku rīkotāju ideja – dāvināt tautiešiem ziedu pušķi ar saulespuķi viducītī!

Vai gan bez patiesiem vadītājiem, tautas garamantu kopējiem un kopā pulcinātājiem vispār notiktu Dziesmu svētku mistērija? Viņi visi pārstāv saulespuķu dzimtu. Milvokos saulespuķe varēja būt arī svētku dzīvā emblēma: absolūti viss bija precīzi saskaņots, un ir pamats apgalvot, ka jau vairākus gadus iepriekš svētku rīkotāji cēlās un gulās ar pulksteni pagalmā un saulespuķi sirdī. Tagad, katrs savās mājās atgriezušies, viņi var godistabas vāzē ielikt Milvokos saņemto, tveici izturējušo „saules meitu” un mazliet atvilkt elpu. Bet tikai mazliet, jo laiku sācis skaitīt Dziesmu svētku pulkstenis Hamiltonā: programmas jau iespēstas!

XIV latviešu Dziesmu svētku Kanadā, Hamiltonā, ricības komitejas vicepriekšsēdis Mūzikas nozares vadītājs Juris Ķeniņš smaidot atzinās: viņš šeit, Milvokos, staigājot ar vairākām cepurēm galvā, un pati galvenā esot „izlūka” cepure: kā svētki organizēti, kas veiksmīgi un lieliski, kas varētu būt labāks. PBLA Kultūras fonda priekšsēdes Vijas Bērziņas rīkoto brokastu laikā varēja just, ka Ķeniņa dēls par notikušo ļoti gandarīts. Ieklausoties viņā, uzreiz skaidrs, ka darīšana ar... dzīvu saulespuķi! Ķeniņa teiktie vārdi, lai cik vienkārši,

skanēja pacilāti himniski: Dziesmu svētki ir labākie un lielākie latviešu sabiedriskie svētki, tikšanās svētki. Deja un dziesma mūs vieno, vienalga, kur un kad mums katram saule lec un riet. Jaunieši priecājas, sirmie atceras labos laikus, domājot vienas domas, dziedot vienas dziesmas.”

Pajautājam, kādu dziesmu mūzikas un mūziķa dēls pamodies dungojis torīt.

„Parasti dziedu, kas dzirdēts pēdējais. Kopkorā koncertā spēlēju čellu un pirmoreiz visā krāšņumā dzirdēju Lolitas Rītmanes „Dziesma pacelsies” (viņas tēva Andra Rītmaņa vārdi) orķestrāciju, un man acis saskrēja asaras. Autori dziesmu salīdzina ar jaunu skuķi, kas pacēlusies pirkstgalos. Man gribas apgalvot – šajos svētkos mēs visi pacēlamies uz pirkstgaliem! Karogus ienesot, skanēja mana tēva „Svētku fanfara”, koris dziedāja „Ai, zaļā lidaciņa” viņa apdarē, tādējādi arī mana tēva klātie bija jūtama. Es spēlēju čellu atklāšanas, garīgajā un kopkoru koncertā. Mana sieva Māra (dzimusi Ozoliņa, brīvības cīnītāja Markusa Gailiņa mazmeita) dejo Toronto deju kopā „Dižais Dancis”, un bija dienas, kad līdz vēlam vakaram netika mājās: „Dižā Danča” dejojāji ir labākajos gados, tik augstu vairs nelec kā dažī citi, bet piedalījās jaundeju skatē, tautasdeju lieluzvedumā, Māra dziedāja garīgajā koncertā un kopkorī. „Dižais Dancis” jaundeju skatē pat ieguva divas balvas!

Kāpēc cilvēks zīmē puķi?

Nākamās saulespuķes ieraudzījām mākslas darbu izstādē viesnīcas Hyatt Regency pašā pēdējā stāvā – māksla bija pacelta pāri visam. Starp portretiem un ainavām, klusām dabām un marīnām pat visplašākajās izstādēs saulespuķes nekad nezaudē savu seju, tās vienmēr liek pie mākslas darba pakavēties un ieņemt savu

vieta kādā no sirds vai prāta kaktiņiem. Puķi, tāpat kā jūru, ir ļoti grūti uzzīmēt: tā saules un vēju rotaļas mainās katru brīdi, tās būtība ir elpa. Kā lai uzzīmē elpu, kā lai uzzīmē ziedlapas, uz kuņģam tūlīt tūlīt var nolaisties bitīte? To visu gribējās pajautāt Jurim Kaķim, saulespuķu gleznotājam, bet izstādes atklāšanas mirkļos un burzmā palika nespēts. Ko nu?

Mākslinieks Juris Kaķis pastaigā

Ceļu uz gleznotāja sirdi parādīja... divi lieliski skotu terjeri, kuņģi savu saimnieku rēgulāri izveda pastaigāties pa ielas ēnaino pusi, maršrutu gudri plānodami garām vācu alus krodziņam. Tur arī tikāmies. Jau pirmajās sarunas minūtēs uzzinājām, ka Dziesmu svētku galvenajā viesnīcā četrkājainus dalībniekus neizmīnīta, tālab bijis jāapmetas citur

„Jau pirms iestāšanās universitātē man bija kollīju pāris, vienu no kucēniem paturēju. Man bijis arī vilku suns, to ņēmu līdzī pat uz kolledžu,” stāstīja Juris Kaķis. Suņu īpašnieki īpašu nozīmi pievērs miluļu ciltsrakstiem: par melnajiem šnauceriem Andreu

un Kurtu to saimnieks bija gatavs stāstīt, elpu neatņemdam, bet gribējās arī uzzināt ko vairāk par viņa paša radurakstiem.

„Vectēvs Valdemārs Kaķis bija aprīnka ārsts, es piedzimu Rīgas 1. slimnīcā. Manī ir tikai ceturtdaļa latviešu asiņu, pārejās – no Berlīnes prūšiem. Tēvs Aleksandrs Kaķis ir no Valmieras, vecmāmiņa Marija Štaucere – no Rojas, manas mātes meitas uzvārds bija

Rozentāle. Latvijā dzīvojām līdz pat kara beigām. Tagad visi mani radi ieauguši Amerikas zemē: brālim Pēterim Kaķim sieva ukraiņiete, meitas Elizabete un Katarīne dzīvo Kolumbusā, Ohaijo, turpat, kur es. Māsai Olītai Kaķei Ķīnai ir divi dēli: Aleksis un Nikus Ķīni, viņi ir čikāgieši. Jau nākaī mātai Aleksandrai Kaķei Spalviņai un viņas bērniem Andrejam un Solveigai mājas ir Sarasotā, Florīdā.”

„Un kas ir jūsu maizes darbs?” jautājam, jo ir zināms, ka tikai retais mākslinieks var dzīvot no ienākumiem, ko gūst, rīkodamies ar otām un krāsām. Dižciltīgie un skaisti suņi pacietīgi gulēja pie saimnieka kājām, Juris Kaķis varēja turpināt savu stāstu: „Cetrdesmit gadu biju mācībspēks Dominikāņu universitātē Kolumbusā, Ohaijo. Biju viens no pirmajiem mācībspēkiem vīriešiem, turklāt luterānis. Par gleznošanas skolotāju, izvērtējot 600 pieteikumu, izvēlējās mani, varbūt arī tāpēc, ka mani universitātē jau pazina – biju tur rīkojis gleznu izstādi. Vasarās, kad ceļš uz Latviju vēl nebija atvēries, braucu

iespaidus gūt Griekijā, Francijā, Vācijā. Šād tad satiku latviešus Francijā, dibināju sakarus.

Un kā veicas ar latviskuma kopšanu?

„Kolumbusā dzīvodams, dejuju tautasdejas, esmu latviešu draudzes loceklis,” uz jautājumu atbildēja Juris Kaķis. „Man bijušas vismaz 25 darbu izstādes, latvieši tās atbalstījuši un nākuši skatīties. Pirms diviem Dziesmu svētkiem aizsūtīju uz Latviju gleznu „Kumeliņi, kumeliņ”, tajā redzami četri zirgi, un mūzejs vēlējās to iegūt savā īpašumā. Šoreiz izstādē ir manas divas gleznas – viena ar saulespuķēm, otra ar ozolu („Ozolīti, zemzarīti, kam tu augi lejiņā”), tās doma: dvēseles iet uz debesīm, galotni nedrīkst nolauzt! Ļoti ceru, ka nākamgad Latvijā arī ārzemju latvieši varēs piedalīties mākslas izstādē. Šajos svētkos man ļoti patika jaundejas un no Latvijas atbraukušie „Mārupieši”. Atceros, arī Indianapolē bija vienreizēji skaisti svētki.”

Cilvēki, kuņģi mil suņus, parasti ir ļoti devīgi. Vai tā ir? Juris brītiņu apdomājās: „Jā, savas gleznas esmu laidis tautās no sirds. Trīs darbus uzdāvināju korporācijai Lettonia. Ar korporāciju Lettonia mūsu dzimtai ir īpaši ciešas saites: vectēvs Konstantīns studēja Tērbatā, viņš ir viens no korporācijas dibinātājiem. Tēvs Aleksandrs bija letonis, mēs abi ar brāli esam letoņi, māsa apprecēja letoni Juri Ķīnu, izaudzināja divus dēlus – letoņus. Un vēl – mūsu dzimtai netrūkst dakteru: mans krusttēvs strādāja pie Paula Stradiņa, bet tēvs bija asistents chirurģijas nodaļas vadītājam Rīgas 1. slimnīcā, kur, kā jau pieminēju, ieraudzīju šo skaisto pasauli.”

Ir pamats domāt – pasaulē vērdamies, viņš drīz vien meklēja pēc saules šīs zemes māsas – saulespuķes.

Anita Mellepe,
Astra Moora

Cilvēku un dabas veidota svētnīca

Latvieši bieži dabu uzskata par svētnīcu. Vislabākais apliecinājums tam ir klasiku darbi: Brigaderes Annelei līdz ar pirmajiem soliņiem padomu dod katrs koks, Jaunsudrabiņa Jancim – no dabas materiāla darinātas lietas, Kārlis Skalbe dabas ritmus ieelpo un izelpo dzejas pantos. Kā ir mūsdienu cilvēkam? Kur viņam rast mieru un harmoniju? Pat ne katrs laucinieks var izrunāties ar dabu no sirds, jo, lai cik bagāta un dāsna arī daba būtu, tā ir trausla un caurskanīga – kaimiņa zāles plāvēja tarkšķis, malkas zāģa apnīcīgā dziesma, agresīvā motociklu rūkoņa, pat kaimiņpagalma automašīnā skaļi ieslēgtais radio uztrauc tos, kuņģi vēlas iegrimt atpūtā un pašapcerē, par meditāciju nemaz nerunājot.

Latvieši cenšas tverties parkos un pilskalnās, klejot pa dabas takām un uzņemt enerģiju Pokaiņu akmeņu krāvumos, bet visas šīs vietas ir un paliek tūristu un atpūtnieku pārslogotas aktīvās atpūtas zonas ar izklaides funkcijām...

Sigulda 22. jūnijā atkal pārstei-

dza ar ko nebijušu. Roķēnu ūdenskrātuves krastā, netālu no apdzīvotās vietas Peltas, Siguldas pagasta centra, Sokrata tautskola apmeklētājiem atklāja „Sevis izziņāšanas un harmonizēšanas parku”. Jaunais, unikālais parks ir privātpersonu dibināts Sokrata tautskolas lolojums. Parka galvenais uzdevums ir palīdzēt cilvēkiem iepazīt pašiem sevi – apzināties savas sliktās īpašības, problēmu un spriedzes cēloņus, harmonizēt sevi un uzlabot veselību. Sokrata tautskola jau ceturto gadu darbojas Rīgā, to vada Elvita Rudzāte. Tautskolas nodaļa viņa izveidojusi arī Siguldā, jo viņas ģimene pastāvīgi šeit dzīvo kopš 1992. gada, te ir dziļas viņas senču saknes. Sokrata tautskolas līdzdibinātāji ir Siguldas novada pašvaldības darbinieki Jānis Zilvers un Verners Bērziņš.

Meditāciju parki, dvēseles attīrīšanās vietas, dabas baznīcas pasaulē nav nekas īpaši jauns, toties Latvijā gan. Elvita atzīst, ka ir ļoti ticīga, viņa vienlīdz augstu vērtē visas konfesijas, bet baznīcā Dievu

nemeklē. Svarīgs uzdevums viņas dzīvē ir palīdzēt tiem, kuņģi garīgo ceļu vēl nav atraduši, bet meklē.

„Tie, kas gatavi mainīties, no teikti atradīs ceļu uz šo vietu arī bez skaļas reklāmas,” tāda ir Elvitas Rudzātes pārliecība.

„Harmonizēšanas parku” Rudzātu ģimene izveidojusi uz privātās zemes, tas redzams pa viņu mājas logu, un ideja par tā veidošanu arī radusies, Elvitai vēroties pa logu liela emocionāla pacēluma laikā – 2003. gada Dziesmu svētkos. Elvita ir uzņēmumdarbības konsultante, kas divreiz ieguvusi augstāko izglītību: ekonomikā un psiholoģijā. Viņa diendienā satiek cilvēkus, kuņģiem pār dzīves ceļu kā ēnas krit piedošanas un mīlestības trūkums. Elvitas lekcijas un sarakstītās grāmatas ir tieši par to, ar gandarījumu viņa var nosaukt cilvēkus, kuņģiem palīdzējusi atgūt sirdsmieru, veiksmi un veselību.

Roķēnu ūdenskrātuves krastā līdz ar jau izveidoto parku (liepas, ozoliņi, pilādži un citi kociņi te iestādīti jau pērn) un Meža baz-

nīcu paredzēti vēl citi objekti. Mazuļi un viņu vecāki visvairāk priecāsies par Bērnu fiziskās un garīgās attīstības laukumu (Dieva pasauli, Māras pasauli, Laimas pasauli), kas atbilst Sokrata tautskolas idejām un veicinās bērnos Latvju dainās paustās dzīvesziņas populārizēšanu.

Liels prieks ir parku apmeklēt tagad, kad viss jauniekārtots un laikapstākļu un cilvēka roku neskartas: katra koka daļa medaini dzeltena, dzelzī kaltās latviešu mītoloģijas zīmes kā no smēdes nākušas, zālīte gludi nopļauta. Parka mākslinieki ir Gints un Sandra Strēļi, daiļamatnieki Guna Zālamane un Aldis Duļbinskis.

Parka atklāšanas ceremonijā piedalījās liels ļaužu pulks, bet viņu soļi zālienu pasaudzēja. Atliek cerēt, ka Latvijā diezgan populārais vandaļu viesulis šo vietu neskar.

„Es visu uzticu Dievam. Un esmu pateicīga, ka šādi varu viņam kalpot,” teica Elvita Rudzāte. Gan fiziski, gan morāli palīgi siguldietei ir māte, dzīvesbiedrs

Elvita Rudzāte (vidū) Sevis izziņāšanas un harmonizēšanas parkā

un divi dēli, kā arī uzticami četrkājainie draugi – vilku sugas suņi. Informācija: www.sokratatautskola.lv

e-pasts: sokratatautskola@sokratatautskola.lv; elvita@zygon.lv
Sokrata tautskolas tālrunis: 29463326

Anita Mellepe

Trinidadā un Tobago atkal plīvoja Latvijas karogs

(Turpināts no 8. lpp.)

Līgošana bez ugunsкура

Viens no grūtākajiem uzdevumiem to vakar bija atrast jānuzāles vainagiem, īpaši puķes, jo lielākā daļa bija jau noziedējušas. Līgovakarā korim viesnīcā bija stundu ilgs koncerts, tika dziedātas līgodziesmas, ko diriģēja Guntars Gedulis, Austrālijas koŗa „Atbalss” diriģente Marija Perejma, Adelaides latviešu biedrības koŗa diriģente Lilita Daenke, Adelaides DV apvienības sievieti koŗa „Dziesmu laiva” diriģente Inese Laine, Īrijas koŗa „eLVē” diriģente Inguna Grietiņa un koŗmeistare Rasa Stonkus. Tikko beidzās koŗa koncerts, mūzicēt sāka bundziņu orķestŗa dalībnieki, arī viņu koncerts ilga vienu stundu.

Lielā Kurzemes liča krastā vīri no tuvējā meŗa sanesa kokus un zarus ugunskuram, taču tas tā arī palika neiedegts, lai neaizbaidītu bruņurupučus. Ādainais jeb ādmuguras bruņurupucis (*Dermochelys coriacea*) ir apdraudēta suga. Tie ir vislielākie jūras bruņurupuči, to gaŗums ir 4-8 pēdas, svars – 700-2000 mārciņu. Tobago plūdmales ir viena no šo bruņurupuču ligzdošanas vietām. Katrs bruņurupucis izdējo apmēram 80-100 olas tenisa bumbiņas lielumā, mazuli izšķiŗas no 70% olu. Vērot tādu lielu bruņurupuci Jāņu naktī izlienam no jūras un šņācot dējam olas ir liels piedzivojums, bet vēl lielāks ir skatīties, kā dabas draugi, organizācijas *Save Our Sea Turtles* biedri atrok bedri, kuŗā olas iedētas pirms 60-70 dienām un mazajiem rupucēniem pēc izšķiŗšanās palīdz sveikiem un veselēm nokļūt līdz

cam tevi, skaistā sala” (abas sacerētas 1976. gadā). Lieliskais duets – Inguna Grietiņa un Rasa Stonkus – nodziedāja Endrjū Loida Vēbera *Pie Jesu*, vairākas dziesmas visi koristi un „eLVē” koristu kvartets. Dievkalpojuma beigās G. Gedulis ikvienam salidojuma dalībniekam izsniedza aplieciņu par piedaliŗanos „svētā vakarēdiena svinībās Sv. Dāvida baznīcā, kas atrodas vietā, kur pācēlās pirmais luterāņu dievnamas Amerikā: Jaunkurzemes Jēkaba

„Mugurdanci”, taču bija jau sākusies dzīva atvesto dārŗeņu, augļu, sulu, gaŗŗvielu tirdzniecība, dziesmas un dejas vairs lielu interesi neizraisīja.

Brīvi kā putni ar Latviju sirdī

Kādā no pirmajām salidojuma dienām Portofspeinā bija iespēja noskatīties „Vecā Ratiņa” producentu grupas profesoram Edgaram Andersonam veltītās filmas „Rīga-Banjul- Scarborough:

apskatīja un noteica diagnozi – radiālā nervu paralīze, bet secināja, ka suņuks pēc laika izvesēļosies. Daktare Laima Raize paŗaizliedzīgi ārstēja salidojuma dalībnieku nobŗāzumus, sasitumus un noberzumus, raizējās par viņu paŗsaŗjūto un cietuŗajiem centās uzlabo gaŗastāvokli.

Līdzības un ne tik labas ziņas

Daŗi dati salīdzināšanai. Starptautiskās organizācijas „Report-

gadus vecu Latvijas pavalstnieci, kuŗas videokamerā bija noslēptas narkotikas 1,4 miljonu dolaru vērtībā.

Sentdzordzās ostā Bermudu salās 2011. gada augustā policija uz Latvijas pavalstnieka Jāņa Zēģeļa Londonā reģistrētās buruļaivas „Arturs” atrada 165 kilogramus kokaīna 48 miljonu dolaru vērtībā, 9 milimetru pusautomatisko pistoli *Beretta* un 192 patronas. Jānis Zēģelis narkotikas iegādājies Karību jūras salās, tostarp Trinidadā un Tobago. Bermudu tiesā J. Zēģelim pieŗpriests 25 gadu cietumsods.

Gīds stāstīja, ka TT ir liels kontrasts starp bagātājiem un nabagaŗjiem un uz ļautājumu, kā iegūt bagātību, atbildēja: jāklūst par politiķi. TT ir viena no ekonomiski visvairāk attīstītajām Karību baseina valstīm. Nafta un asfalts sagādā labus ienākumus, lai iedzīvotājiem nodrošinātu labklāŗību. Taču liela daļa no ienākumiem nokļūst atseviŗķu personu banku kontos.

Starp abām salām, Trinidadu un Tobago, ir diezgan liela atšķiŗība. Trinidadas gaisotne ir lieŗiŗķa, cilvēki steidzīgi, bet Tobago atgādina miera ostu, kur dzīves ritms rāmāks. Bija interesanti iemācīties vienu otru Tobago iedzīvotāju raksturīgu izteicienu, piemēram: *laiming* – neko nedarīŗ, kas Tobago tiek uzskatīts par mākslu; ļautājot kādam vietējam, cik tālu ir līdz noteiktai vietai, atbilde parasti ir: *down the road*, attālums kilometros vai jūdzes nekad netiek minēts; *to have good soil* – nozīmē, ka kādam ir spēcīgi mati. Kupli mati Tobago tiek augstu novērtēti, nereti no tiem izveidotās frizūras ir īsti mākslas darbi. Trinidadā un Tobago skolēni valkā uniformas, bija patīkami skatīties uz disciplinētajiem, kārtīgi sagēŗbtajiem bērniem ar bizītes sapītiem matiem.

Nākamais salidojums Gambijā?

Pēdējā dienā peldēšanās Kurŗu jeb Pirātu liŗi pie Œarlotsvilas bija kulminācija. Daŗi līdz liŗim aizbrauca laivā, citi izvēlējās grūtāku ceļu pa pa kalnainu meŗa taku. Sasniedzot plūdmali, pavēŗas neapŗakstāms skats uz jūru, kuŗā Œūpojas zvejnieku laivas. Gribējās, lai skaistais mirklis kavējas...

Atvadu vakariņās pulcējamies *Mount Irvin Bay* viesnīcā, kur iepriekŗējos salidojumos arī apmetuŗies latvieŗi. Agrāk pie viesnīcas bijis mūzejs ar daudzām kurzemnieku eksponātiem, tie nodoti Skarboras pilsētas mūzejam un, iespējams, daudzi pazuduŗi. Bija vienlaikus priecīgi par izdevušos salidojumus un skumji, ka jāšķiŗas. Atvadoties Īrijas koristi, kuŗiem dziesma lielā mēŗā kļūvusi par dzimteni, aicināja uz Kultūras dienām 2013. gada pirmajā maijā nedēļā. Austrālijas latvieŗi atgādīnāja, kur Kultūras dienas Adelaidē būs Œi gada beigās.

Pēdējos gados latvieŗi brauc uz Tobago laulāties, nodarboties ar nirŗanas sportu, apskatīt koŗaļļu rifus, bet vēl tikai varam sapņot par tieŗo reisu Rīga-Portofspeina kaut reizi nedēļā. Katru gadu Trinidadā un Tobago notiek vēŗienīgi karneŗali.

(Turpināts 21. lpp.)

16. latvieŗu salidojuma koŗis Raŗas svētkos

forta baznīcā, celta tā kunga MDCLIV Œelatības gadā kurzemnieku dvēŗeļu kopŗanai”. Varbūt neticami, bet fakts – pirmo evaņģeliski luterisko baznīcu Ziemeļamerikā un Dienvidamerikā uzcēla latvieŗi! Latvijas kolonijas Tobago salas mācītājs bija Engelbrechts Pēteris Heinrichs, vēlāk līdz 1692. gadam viņŗ kalpoja Vecumnieku draudzē.

Pēc dievkalpojuma devāmies fotografēties pie pieminekļa kurzemniekiem, diemŗēl fotogrāfēŗanos pārtrauca spēcīga lietus gāze.

Pa latvieŗu sapņu pēdām” pirmo daļu par Gambiju. Salidojuma beigās skatījamies otro daļu. Tajā ir zīmīgs epizods: filmētāji kādam zvejniekam ļautā, vai viņŗ apzīnās, cik tāls ir ceļŗ no Latvijas līdz Tobago, un zvejnieks atbild – nav svarīgs tālums, galvenais, ka latvieŗi laiku pa laiku atbrauc un piestāŗ pie sava pieminekļa. Salidojuma dienās pie pieminekļa piestāŗjam vairākkāŗt. Dr. Roberts Brutāns veidoja domubiedru grupu un ar viņŗiem kopā brida pāŗi Kurzemes upei, lai nokļūtu

tieŗi bez robeŗām” (*Reporters sans frontieres, RSF*) atzinuŗi, ka ievērojot Œurnālistu tiesību pāŗkāpumus, cenŗurŗ limeni, tiesības izmeklēt un kritizēt, finanŗiālo spiedienu, pasaules preses brīvības indekā TT un un Latvijs daļa 50./51.vietu.

ASV Centrālās inteligēnces aģentūras faktu grāmatas dati: salīdzinot ar TT, Latvijā ir 2,2 reizes lielāks bezdarbs; inficēŗšanās ar HIV/AIDS ir 46,67% mazāka; zīdaiņu mirstība 70,28% mazāka; latvieŗi patēŗē 47,3% mazā-

Foto: Astra Moora

Pirms intervijas Trinidadas televīzijā, no kreisās: Liāna Goldŗtrēma, Skaidriŗe Zake, Guntars Gedulis, Latvijas goda konsuls TT Kirbijs Antonijs Hōsangs, Marija Perejma

jūŗai. No rīta vietām smiltis redzamas viņu atstātās pēdas. Diemŗēl no 1000 bruņurupuŗiem izdzīvojot tikai viens.

Jāņu dienā salidojuma dalībnieki devās uz vietējās draudzes mācītāja Filipa Aizaka (*Philip Isaac*) vadīto oikūmenisko dievkalpojumu Sv. Dāvida baznīcā Plimutā. Mācītāja sprediķis lika padomāt – viņŗ aicināja nelieŗties, neapskaust, ja kādam klājas labāk, milēt citam citu, nebūt augstprātīgiem, kundziskiēmi, iedomīgiem. Guntars Gedulis spēŗēja paŗa komponēto Hercoga Jēkaba marŗu, dziedājam Ernesta Foldāta dziesmu „Kungs, atkal slavējam mēs Tevi”, Kārļa Dzelziŗa „Mēs svei-

Pēcpusdienā vienā no Portofspeinas skolām (*Signal Hill Secondary School*) notika Tobago metodistu baznīcas rikotie Raŗas svētki. Koncertā piedaliŗās daudz metodistu draudŗu koŗi un arī apvienotais latvieŗu koŗis. Katrs koŗis dziedāja divas dziesmas, daŗi draudŗu koŗi bija izvēļeŗuŗies ļoti gaŗas. Latvieŗiem pievienojās vietējā koŗa *Music Amateurs* dziedātāji, ar kuŗiem kopā jau vienu vakaru bija mēģinājumus, un visi nodziedāja „Pūt, vējīņi!”. Koncerta beigās koristi vēļējās vietējos iepazīstināt ar latvieŗu tautas mūzikas instrumentu, Lilita Daenke sāka spēlēt kokli, meitenes uz skatuves deŗoja

Foto: Astra Moora

Koŗa koncerts Tobago Bruņurupuŗa liŗa (*Turtle Beach*) viesnīcā ar vietējā koŗa *Music Amateurs* papildspēkiem

pie pieminekļa, un turpat netālu bija viesnīca *Cocrico Inn*, kuŗā dzīvoja koristi. Katrs salidojuma dalībnieks centās iepriecināt pāŗējos. Koristi bija gatavi dziedāt no rīta līdz vakaram. Juris Œikāns vakaros, vietējiem mūzikantiem spēlējot, Œarmanti izdancināja dāmas. Ar tādu partneri ikviena sieviete varētu lepoties. Dzintra Rācene dāvināja Ilgvara Ozola un Mirdzas Restbergas-Zaltas grāmatu „Latvieŗi Argentīnā, Čīlē un Urugvajā”. Ikvienam bija kas interesants pastāstāms. Daina Brunere aktīvi atbalsta dzīvnieku aizsardzības biedŗību, savā mājā izmīnina bez pārumtes palikuŗos kaķēnus un paauguŗos piedāvā adoptēŗšanai. Veterinārs Jānis Priedkalns izrādīja rūpes par klaiņoŗoŗajiem suņiem, kādu, kas stipri kliboŗa,

benzīna un 46,27% mazāk elektrības; pelna 37,23% mazāk; veselības aprūpei izdod 69,67% vairāk naudas; laiŗ pasaulē 31,11% mazāk bērnu; dzīvo 1,33 gadu ilgāk.

Mēs lepojamies ar Melno balzamu, TT – ar *Angostura Bitter*, kas satur 45% alkohola un kuŗā ir 40 dažādu augu sakņu, lapu un mizu sastāvdaļu. Recepte ir liels noslēpums, to zina tikai daŗi cilvēki, kuŗi nekad neceļojot vienlaikus.

Diemŗēl nesen pāŗis latvieŗu mūsu valstij cēluŗi neslavu. Laikrakstā *Trinidad Express* bija ziņots, ka Portofspeinā Piarko starptautiskajā lidostā 2010. gada decembrī organizētās noziedzības un narkotiku apkarōšanas no-daļas darbinieki aizturējuŗi 28

(Turpināts no 20. lpp.)

Kāpēc līdz šim neesam tajos piedalījušies? Latviešiem taču netrūkst izdomas, priecāties un liksmot mums arī ļoti patīk. Latvijas un Tobago sakarus veicināt varētu palīdzēt Latvijas institūts, un Latvijas vēstnieks ANO Normans Penke solīja pamudināt institūta darbiniekus, jo daudzko var panākt, neieguldot lielus līdzekļus. Tobago diezgan nabadzīga ir pastkaršu izvēle, nopērkamās nebija visai izteiksmīgas. Varbūt labākās bija izpirktas, tāpat te fotogrāfiem un māksliniekiem paveras plašs darba lauks. Pasta sakari gan vēl ir lēni – no Tobago nosūtītās kartītes uz Latviju ceļoja gandrīz tikpat ilgi cik 17. gadsimtā kurzemnieku kuģi!

Guntaram salidojuma laikā bija neskaitāmi pienākumi – viņš bija ne tikai komponists un diriģents, bet arī grāmatvedis, rēķinvedis, kasieris, gīds, nesējs, agrākos salidojumos arī šoferis u. tml. Guntara pirmā profesija ir arhitekts, un nav šaubu – ja kāds lūgtu viņu projektēt oriģinālu māju, viņš spētu izpildīt pasūtīnātāja visneparastāko vēlēšanos.

Nākamais salidojums notiks tikai (vai jau) 2014. gadā jūnija otrā pusē, tāpat pietiekami daudz laika izplānot atvaļinājumu. Tika pat spriests par iespēju rīkot latviešu salidojumu Gambijā. Kurzemnieki bija pirmie eiropieši, kuŗi Andrejsalā, ko tagad sauc *James Island*, uzcēla fortu, par to liecina vēsturiska plāksne. Sala iekļauta UNESCO Pasaules mantojumu sarakstā.

Kurzemes liča mūzeja Tobago pie sienas ir plāksnīte, uz kuŗas rakstīts: „Cilvēki bez savas vēstures zināšanām ir kā koks bez saknēm.” Tāpēc ikvienam latvietim ir svarīgi kaut reizi aizbraukt uz Tobago. Guntara Geduļa ieteikums – latviešu centros ārzemēs un Latvijā dibināt Tobago draugu grupas. Tiek meklēti cilvēki, kuŗi vēlētos sadarboties, palīdzot īstenot daudzus svarīgus projektus.

Am

TOBAGO PROJEKTI

Īstenot arhitekta Staņislava Borbala projektu – kurzemnieku kultūras un izglītības centru un restorānu; beidzot sākt šī centra celtniecības darbus, par ko daudz runāts un maz darīts. Centrā būtu profesora Edgara Andersona piemiņas bibliotēka ar materiāliem par kurzemniekiem, Latviju un latviešiem. Centrs gūtu ienākumus, ja tajā iekārtotu izīrējamās istabas (tāds projekts ir arhitektam Jānim Dripem). Tobago asambleja atvēlējusi zemi pie Lielā Kurzemes liča starp Sv. Dāvida baznīcu un kurzemnieku pieminekli (virs vecā forta drupām, tagadējā Plimutā (*Plymouth*)), bij. Jekabpīlī jeb Jākobusštātē. Zemi gan var atdot citiem, ja latvieši vilcināsies un tur nekā necels.

Arhαιoloģiski pētījumi. Jēkaba cietokšņa paliekas nav redzamas, bet tā kontūras manāmas apkārt Kurzemes piemineklim. Ventspils mūzeja darbinieki ieradās salā 2001. gadā un bija ieinteresēti izdarīt arhαιoloģiskus pētījumus Jēkaba forta atrašanās vietā. Atļaujas tika sadabūtas, bet ventspīlnieki neko vairāk nav darijuši. Pētījumi jāizdara arī citu agrāko fortu vietās – Šmolla, Monka, Karona, Beneta apmetnēs. Iespējams, ka prof. Edgara Andersona arhīvos saglabājušies 1960. gada ekspedīcijas materiāli.

Tūrisma u. c. materiāli. Tobago salā ierodas tūristi no visas pasaules. Tūrisma pārvalde un viesnīcas ļoti vēlētos informēt par kurzemniekiem, bet nav izdalāmu vai pārdodamu materiālu. Vajadzīgas brošūras, pastkartes, kartes ar senajiem, kurzemnieku laiku nosaukumiem, karogi, žetoni, suvenīri u. tml. Informācija, attēli ir, bet, lai materiālus varētu sagatavot, tie glīti jāapdarina un jāizdod. Īpaša uzmanība jāpievērš visām Kurzemes piekrastes viesnīcām, tostarp *Turtle Beach*, *Grafton*, *Le Grand Courlan*, *Cocrico* u. c. Tūrisma operatori arī vajadzīga informācija, ko viņi labprāt izplatītu, lai piesaistītu tūristus.

Latvijas Bankai ir ierosināts izgatavot Kurzemes monētu reprodukcijas, sudraba monētas ar Kurzemes hercogistes un Tobago motīviem, parasta apgrozījuma monētas ar līdzīgiem motīviem. Šīs monētas veicinātu lielāku interesi Latvijā un rosinātu apmeklēt Tobago salu. Bankas direktors nav atbildējis. Noderētu arī Latvijas pastmarkas ar Kurzemes un Tobago motīviem, tālruņa kartes u. tml.

Izdot profesora Edgara Andersona grāmatu par Tobago un kurzemniekiem latviešu un angļu valodā. Ligita Andersone ir atradusi profesora pēdējo manuskriptu latviešu valodā, ko varētu publicēt, bet vajadzīgs sponsors. Par šīs manuskripta versiju angļu valodā interesējās Trinīdadas un Tobago valdības vadītāji, prof. E. Andersons īsi pirms savas nāves bija nosūtījis angļu valodas manuskriptu savam draugam, bij. ministru prezidentam un bij. valsts prezidentam Arturam N. R. Robinsonam (*Robinson*). Diemžēl manuskripts ir pazudis, N. R. Robinsons ir slims, to neatrada arī viņa meita. Prof. E. Andersona materiāli ir pilnvērtīgi, viņš strādājis arhīvos vairākās Eiropas valstīs, arī Francijā. Patlaban tiek izplatīti citu vēsturnieku nepilnīgi un nepareizi materiāli. Angļi un holandieši vēlas mainīt vietu nosaukumu, piemēram, *Courland Bay* pārveidot par *Courtland Bay* vai *Cortlandt Bay*. Tikai latviešiem ir ar valdības atbalstu uzcelts pieminekļi, un dažiem, zināms, tas nepatīk!

Vietējo mūzeju un bibliotēkas nepieciešams apgādāt ar grāma-

tām un informāciju par Kurzemi, Latviju un latviešiem. Valdības Fortdžordža mūzeja kuratoru galvenokārt interesē afrikāņu vēsture, bet tā ir tikai daļa no salas vēstures. Šis mūzejs pārņēma latviešu materiālus no *Mount Irvin Bay* viesnīcas mūzeja, kur bija vitrīnas ar materiāliem par Latviju un latviešiem. Tagad gandrīz visi šie materiāli ir pazuduši. Pazūd arī veltes, ko dāvinājuši latviešu tūristi un atstājušas Latvijas valsts amatpersonas, piemēram, nav atrodamas vairākas Valsts prezidentes Vairas Viķes Freibergas veltes. No Skarboras pilsētas bibliotēkas pazūd materiāli par Latviju un latviešiem, daļēji intereses dēļ, jo latviskais ir daļa no vietējā mantojuma, bet varbūt tos pievāc citautieši, lai par latviešiem nebūtu liecību. Tāpēc svarīgi, lai mums būtu pašiem sava ēka, ko varam kontrolēt un uzņemt atbildību! Jauns projekts ir Kurzemes liča mūzejs Kūrlandē (*Black Rock*), ko vada privātpersonas, lai saglabātu vietējo mantojumu. Mūzejam ziedoti materiāli, ko savēduši latvieši. Taču mūzejs nedarbojas rēgulāri, jo tā īpašnieki dzīvo Vācijā.

Nepieciešama Kurzemes-Gambijas-Tobago filmas īsāka versija angļu valodā, ko izrādīt vietējās publiskās skolās. Skolotāji, kuŗi redzējuši filmu, atzinuši, ka tā būtu jāredz visiem skolēniem. Pagaidām TT vēsturi skolās māca no britu viedokļa.

Latvieši varētu piedalīties karnevāla svinībās, kas parasti notiek februārī. Par to jau agrāk interesējās karnevāla komisijas pārstāvji, jo latviešiem ir meteņa tradīcijas ar kostīmiem. Komisijas pārstāvji būtu ar mieru apmācīt latviešus karnevāla kostīmu gatavošanas mācās, tikai vajadzīgi uzņēmīgi cilvēki Latvijā, kuŗi šo projektu palīdzētu īstenot.

Jāmeklē veidi, kā stiprināt tirdzniecības un kultūras saites ar Trinīdadu un Tobagu, valsti, ar kuŗu mums ir kopējs vēstures posms un kas Latviju aizstāvēja ANO Drošības padomē grūtajos okupācijas gados, ilgus gadus pat respektējot vecās Latvijas pases latviešu iebraucējiem savā zemē.

Gādāt par pietiekamu budžetu latviešu salidojumiem, lai tajos varētu piedalīties latviešu mākslinieki un mākslinieku grupas, arī kultūras, izglītības un sabiedriskie darbinieki, jo Latvijas un Kurzemes iespaids salā nedrīkst zust.

PBLA izglītības padomes un KF loceklis Dienvidamerikā, Dienvidamerikas un Karību reģiona latviešu apvienības vicepriekšsēdis
Vencuēlā Guntars Gedulis
 Tālr.: +58-212 575-2874, fakss: +58-212 574-1228
 e-pasts: guntars.gedulis@gmail.com

Foto: Astra Moora

Latvijas karogs pie Bruņurupuču liča viesnīcas Tobago

**Lasiet
tīmeklī!**

www.laiks.us

ETNOGRAFISKI PAREIZAS

latviešu
tautas tērpu
brunču drēbes
no vairākiem novadiem
732-842-4867

MATIŠS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaiņņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
 +371 28390346

APDROŠINĀJUMI

IZDEVĪGI
 JUMS
 UN
 JŪSU
 ĢIMENEI
 KOPŠ
 1952. GADA

215.635.4137
info@LRFA.org
www.LRFA.org

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
 paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
 arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

FILADELFIJA (PA)

• 4. augustā plkst. 12.00 otrais Filadelfijas pensionāru kopas vasaras pikniks pie Dzintras un Andreja Baidiņiem (1104 Windon Drive, Wilmington, Delaware 19803, tālr.: 302- 478-7065), ziemeļosno Wilmingtonas pilsētas, Chatham ciemā pie Delaveras 261. ceļa. Līdzī nē mami groziņi. Viesi laipni gaidīti.

• 28. jūlijā un 11. augustā filmu maratons, Brīvo latvju biedrības 120 gadu jubileju gaidot (531 North 7th Street Philadelphia, PA 19123). Ik reizi izrādīs piecas filmas, sākot ar filmām no Latvijas kinematogrāfijas pirmsākumiem: „Zvejnieka dēls” (1939. g., ko papildinās galvenās varones, aktrises Ninas Melbārdes meitas Andras Zvargules komentāri) un „Dzimentene sauc: kāzas Alsungā” (1935. g.). Pēc tam rādīs filmas, kuŗu scēnārijam izmantota latviešu literatūras klasika („Purva brīdējs”, „Mērnieku laiki”, „Pūt vējiņi”, „Puika”, „Cilvēka bērns”), būs iespēja noskatīties agrīnos protesta darbus („Elpojiet dziļi”) un filmas, kas tautā jau folklorizējušās („Limuzīns Jaņu nakts krāsā”, „Ceplis”). Pēdējo izrādīs kādu no visjaunākajām Latvijas filmām. Skatītājiem būs iespēja pamieļoties ar tradicionāliem kinoteātru ēdieniem: popkornu, „karstajiem suņiem”, Filadelfijas mīkstajiem pretzeļiem. Gaidām skatītājus kinoteātri! Ziņas par BLB jubilejas gada notikumiem: www.latviansociety.com Sikāku informāciju par programmām var iegūt, rakstot Sandrai Milevskai, e-pasts: sandramilevski@hotmail.com Viesi tālbraucēji par viesnīcām un transportu aicināti sazināties ar Marku Liepu, e-pasts: liepama1@gmail.com

GAREZERS (MI)

• No 27. līdz 29. jūlijam volejbola nedēļas nogale.
• 28. jūlijā 31. golfistu sabraukums Garezerā Informācija – Svens Kins, tālr.: 312- 755-5603; e-pasts: skins@cookassociates.com

KATSKĪLI (NJ)

„ĪKŠKĪŠU” periodi:
Bērniem, kuŗi runā latviski:
No 29. jūlija līdz 4. augustam D-nedēļa.
Bērniem, kuŗi nedaudz saprot vai nerunā latviski:
No 5. augusta līdz 11. augustam valodas nedēļa
NOMETNES periodi:
Bērniem, kuŗi nedaudz saprot vai nerunā latviski:
No 5. augustam līdz 18. augustam valodas periods.
• Senču nometne no 12. augusta līdz 18. augustam.

KLIVLANDE (OH)

• 18. un 19. augustā Vidējo valstu meistarsacīkstes golfā Ironwood Golf Course (Hinckley Hills, Ohio). Riko Klivlandes golfā klubs. Vīriešiem un sievietēm būs balvas vairākās kategorijās. Lūgums pieteikties, zvanot vai rakstot Jānim Eglitim, tālr.: 440-391-9577, e-pasts: janiscl@aol.com vai Pēterim Gravam, tālr.: 440- 552-4949;

e-pasts: pgrava@ohiobox.net Gaidīti visi golfisti un golfa draugi.

LANSINGA (MI)

• 15. septembrī 15. Lansingas LHH golfistu sabraukums. Informācija: Ligita Ķepīte, tālr.: 517- 930-9131; e-pasts: ligita@voyager.net

LOSANDŽELOSA (CA)

• 26. augustā plkst. 3.00 Latvijas Dailes teātra aktieŗu viesizrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili” latviešu namā 1955 Riverside Dr., Los Angeles, CA 90039-3704. DKL B informācija: tālr.: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens timekli: www.biletens.com

SAGINAVA (MI)

• 8. septembrī plkst. 3.00 Saginavas latviešu kluba gadskārtējais „Ruksiša mielasts” J. Skābarža lauku īpašumā (3630 E. Curtis Road, Birch Run, MI); būs ruksiša cepetis ar piedevām, dzērieni jāņem līdzi. Dalības maksa \$20.00 personai, vidusskolas bērniem par brīvu. Pieteikties līdz 4. septembrim, zvanot: J. Skābardim, tālr.: 989-777-1607 vai R. Martinsonei, tālr.: 989-792-9716. Čekus izrakstīt ar norādi *Latvian Club of Saginaw*.

SIETLA (WA)

• Līdz 4. augustam Kursas vasaras vidusskolas programma Rietumkrasta latviešu izglītības centrā Šeltonā, Vašingtonā. Pieteikšanās un informācija: www.kursa.org

• No 5. līdz 11. augustam Mežotnes bērnu vasaras nometne Rietumkrasta latviešu izglītības centrā Šeltonā. Informācija timekli: www.mezotne.org vai sazinoties ar Inesei Graudiņu: inese@meztone.org

• 24. augustā plkst. 7.30 vakarā Latvijas Dailes teātra viesizrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili” latviešu namā (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125). Ieeja \$30, studentiem \$20.

• 8. septembrī Sietlas latviešu 11.golfasacensības. Informācija: Rolands Abermanis, tālr.: 425-398-9145; e-pasts: letinsh.rol@frontier.com

Informācija: www.seattlelatviancenter.com

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 Irving St., Brookline, Ma 02445): **5. aug.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. **12. aug.** plkst. 2.00 kapusvētku dievk. Ģetzemanes kapsētā. **19. aug.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. **26. aug.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. Piesaulē. Draudžu, ģimeņu un bērnu svētki Piesaulē. Pilsētā dievk. nebūs. Māc. J. Mazura.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): **29. jūl.** dievk. nebūs. **5. aug.** dievk. **12. aug.** plkst. 10.00 no rīta kapusvētki Woodlawn kapsētā latviešu (27.) nodalījumā, lūgums ņemt līdzi krēslus. **19. aug.** dievk. nebūs. **26. aug.** dievk. ar dievg. **2. sept.** dievk. nebūs. **9. sept.** dievk. ar dievg. **16.**

sept. dievk. **23. sept.** dievk. ar dievg., pēc dievk. draudzības stunda. **30. sept.** dievk., Latvijas Universitātes atcere. **Bībeles stunda: 28. sept.** plkst. 11.00 no rīta. Draudzes māc. A. Greiema, tālr.: 517- 614-4853. Ērg. R. Ozoliņš, Dr. S. Lizlova, L. Upīte.

• **Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.** (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704) **19. aug.** plkst. 11.00 dievk.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **29. jūl.** plkst. 10.00 dievk. **5. aug.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg. angļu val. **12. aug.** plkst. 10.00 dievk. **19. aug.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg.; pēc dievk. informācijas sapulce. Māc. I. Dzelzgalve. Informācija: www.latvianluthchurchphila.org.

• **Grandrapīdu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505; tālr.: 616-361-6003): **5. aug.** plkst. 10.00 kapusvētki Woodlawn kapos. **9. un 23. sept.** plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996): **29. jūl.** plkst. 10.00 dievk. **5. aug.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg. **12. aug.** plkst. 10.00 dievk. **19. aug.** plkst. 10.00 dievk. **26. aug.** plkst. 10.00 dievk. Māc. B. Puīķe.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414- 258-8070): **29. jūl.** dievk. **5. aug.** dievk. nebūs **12. aug.** dievk. ar dievg. **19. aug.** dievk. angļu val. ar dievg. **19. aug.** plkst. 2.00 kapusvētki Fondulakā. **26. aug.** plkst. 11.00 kapusvētki Viskonsinas piemiņas kapsētā. **2. sept.** dievk. ar

dievg. **4. sept.** plkst. 7.00 draudzes padomes sēde. **Bībeles stunda: 9. aug., 16. aug., 6. sept.** plkst. 10.00. Māc. L. Zusēviča, tālr.: 414- 421-3934 e-pasts: pastorlauma@gmail.com; draudzes priekšn. S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Informācija: www.milwaukeeedraudze.org

• **Minneapolis un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622): Par dievk. kalpojumiem un citām norisēm draudzē lūdzam sazināties ar draudzes priekšnieku Geroldu Lusu, tālr.: 612-333-1785, e-pasts: vgluss@gmail.com vai priekšnieka vietnieci Kristīni Konteri, tālr.: 952-412-4591, e-pasts: kkvk3447@msn.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** **29. jūl.** plkst. 1.30 dievk. ar dievg. draudzes bazn. **Īstbransvikā** (12 Gates Ave, East Brunswick). Māc. I. Pušmucāne-Kineiko, tālr.: 908-638-1101; e-pasts: latvianlutherchurch@gmail.com

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** **29. jūl.** plkst. 11.00 dievk. **Katskiļu nometnē**, prāv. A. Vārsberga-Pāža. **5. aug.** plkst. 11.00 dievk. **Katskiļu nometnē**, māc. L. Saliņš. Mājaslapa: www.ny-draudze.org

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Street): **12. aug.** plkst. 1.00 dievk. dr. dievnamā, viesmāc. I. Larsena; pēc dievk. kafija. **30. sept.** plkst. 1.00 jaunīšu iesvētes dievk. ar dievg. dr. dievnamā, prāv. L. Zušēviča un māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. Dr. sekretāre Vija Āriņa, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave.): **29. jūl.** plkst. 11.00 dievk. vadīs teol.

mag. R. Stone; pēc dievk. kafijas galds. Māc. K. Žols. Inf.: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa; pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšn. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **29. jūl.** plkst. 10.30 kapusvētki *Evergreen Washelli* kapsētā; pēc dievk. dāmu komiteja aicina uz pusdienām latviešu namā, dalības maksa \$10. **12. aug.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg.; pēc dievk. Bībeles stunda. **26. aug.** plkst. 10.30 dievk.

Māc. D. Cilne, tālr.: 206 -674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Informācija timekli: www.seattlelatvianchurch.org

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): **29. jūl.** dievk. ar dievg., pēc dievk. jūlija jubilaru apsveikšana. **12. aug.** kapusvētki *Rock Creek* kapsētā. **26. aug.** dievk. ar dievg., pēc dievk. augusta jubilaru sveikšana. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: m a c a v p @ y a h o o . c o m Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.** (76 Windham Rd., Williamantic, CT): **12. aug.** plkst. 10.00 kapusvētku dievk. Jaunajos kapos, lietus laikā baznīcā, dievk. vadīs I. Gorbants; pēc dievk. azaidis baznīcas lejas zālē. Dr. priekšn. V. Bachmute, tālr. 860-644-3268.

Aizsaulē aizgājuši mūsu mīļie vecāki

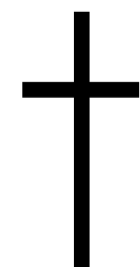
JĀNIS RONIS

**VALIJA RONIS,
dzim. MILLERS**

Dzimis 1918. gada 11. februārī Krimuldā, miris 2012. gada 10. februārī Pokipsija, NY Dzimusi 1922. gada 27. martā Pārdaugavā, Rīgā, mirusi 2012. gada 24. februārī Pokipsija, NY

Dieva dārzos mūžīgos
Viņš mums jaunu dzīvi dos.

Ar mīlestību paturēsim sirdī un atmiņā
BĒRNI RUTA, AIVARS, MAIJA UN MAZBĒRNI

**ANNA MELDRIS,
dzim. KITNENS**

Dzimusi 1922. gada 21. jūnijā Austrijā,
mirusi 2012. gada 6. jūnijā Elgin, AL

Mīlestībā piemin
MĀSAS HILDA, ELVĪRA, HEDY AR ĢIMENĒM
BRĀĻA BĒRNI AR ĢIMENĒM
RADI AMERIKĀ, LATVIJĀ, AUSTRIJĀ

Viktors Zemesarājs mūžībā

Klīvlāndē, Ohaijo, 2012. gada 16. jūlijā pēc ilgas slimības miris aktīvais sabiedriskais darbinieks Viktors Zemesarājs.

V. Zemesarājs dzimis 1924. gada 10. aprīlī Stendes pagasta „Pumpuros”. Pirmās četras ziemas viņš mācījās Gibuļu pamatskolā, 5. un 6. klasē Pūņu pamatskolā, ko 1938. gadā beidzis, devās uz Rīgu mācīties arodu dzelzceļnieku skolā. V. Zemesarājam negāja secen daudzu citu latviešu jaunekļu liktenis – 1943. gada pavasarī viņu iesauca Latviešu leģionā un pēc apmācībām Bātes lidlaukā Grobiņā aizsūtīja uz majora Leonarda Trēziņa prettankistu bataljonu Volchovā. 1944. gada janvārī viņu ievainoja, atlabšana notika veselības rotā Jelgavā. V. Zemesarājs piedalījās kaujās Kurzemes cietoksnī pie Džūkstes, Lestenes un Jaunpils, 1945. gada martā viņu ievainoja otrreiz un no Liepājas kuģi pārveda uz Vāciju. Viņš ārstējās Zasnica, Rīgenas salā un latviešu slimnīcā Šverinā. Tūlīt pēc kara beigām V. Zemesarājs nokļuva Neišatē un Putlosā, no 1945. gada rudenis līdz 1946. gada martam gūstekņu nometnē Cēdelhemā, Beļģijā. Atgriežoties Vācijā, kāds laiks bija jāpavada gūstekņu nometnē amerikāņu zonā Minsterē. Tikai 1945. gadā V. Zemesarājs nokļuva pārvietoto personu nometnē, visilgāk mitinoties Volterdingenā.

United Nations Relief and Rehabilitation Administration 1948. gada pavasarī sāka darbaspēka pārvietošanas akciju *Westward Ho*. Viktors Zemes-

arājs izceļoja uz Angliju un trīsarpus gadu bija ogļracis Jorkšīrā. ASV viņš ieceļoja 1951. gada novembrī, vispirms dzīvoja Bostonā, bet nākamā gadā pār-

Viktors Zemesarājs Dziesmu svētkos Klīvlāndē 1973. gadā

cēlās uz Klīvlāndi un darīja dažādus darbus, visilgāk strādāja par mašīnistu firmā *General Motors Terex*, pensionējās 1984. gadā. Viktors Zemesarājs 1956. gada februārī salaulājās ar Valdu Ezerigaili, ģimenē ir dēls Jānis un meita Līga.

Daugavas Vanagu organizācijā V. Zemesarājs iestājās 1946. gadā gūstekņu nometnē Beļģijā, par Klīvlāndes DV apvienības biedru kļuva 1953. gada 25. janvārī, bijis valdes loceklis, kasieris, priekšnieka vietnieks, bet visilgāk priekšnieks (1959-60 un 1973-2001), kopš 2002. gada līdz aiziešanai mūžībā bija valdes loceklis īpašiem uzdevumiem.

Līdztekus darbam DV apvienības vadībā, V. Zemesarājs

daudz laika veltīja Klīvlāndes latviešu sabiedrībai, īpaši Klīvlāndē rīkotajos četros Vispārējos ASV latviešu Dziesmu svētkos, kopā ar dzīvesbiedri Valdu un meitu Līgu, kā arī Gaŗezeram. Viņš nebija neviena darba, palīdzēja visur, kur vien vajadzēja darbaroku. Grāmatai par Klīvlāndes latviešiem „Mūsu mājas un patvērums” viņš sameklēja dažādus faktus. DV apvienībā viņa iesauka bija „virsaitis”, pie tās visi bija pieraduši, un tā viņš gandrīz vienmēr tika dēvēts.

Sākoties Atmodai, V. Zemesarājs septiņas reizes devās uz Latviju, lai palīdzētu Pilsoņu kongresam un citiem nacionāliem mērķiem. Viens no pirmajiem viņš saņēma atjaunoto Latvijas pavalstnieka pasi un ir viens no trim Amerikas latviešiem, kuŗi izpelnījās 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi. Latvijas Republikas Ordeņu kapituls viņam piešķīra otu Latvijas valsts apbalvojumu – Sevišķās pakāpes lielo Atzinības krusta goda zīmi. Tādu saņēmuši tikai divi ASV latvieši – Viktors Zemesarājs un viņa pēctecis Klīvlāndes DV apvienības priekšnieka amatā Zigurds Reineks. V. Zemesarājs ir apbalvots arī ar Latvijas Aizsardzības fonda „Lāčplēsis” goda zīmi, viņš saņēmis DV Atzinības, Goda, Pateicības rakstus un Zelta goda zīmi, kā arī ALAs, skautu un gaidu apbalvojumus. Pirmos apbalvojumus viņš izpelnījās, būdams leģionārs, – otrās šķiras Dzelzs krustu un sudraba ievainoto

medaļu. Pēdējās sava mūža nedēļās V. Zemesarājs, iespējams, sapņos atgriezās kara laikā Volchovā un Kurzemes cietoksnī.

Klīvlāndes DV apvienības ilggadējo priekšnieku Viktoru Zemesarāju uz pēdējo dusas vietu izvadīja no Apvienotās latviešu ev. luterāņu draudzes baznīcas 20. jūlijā. Draudzes namu pildīja aizgājēja laikabiedri un jaunie DV apvienības biedri. DV godasardzes karogu ienesa Gunārs Raņķis, viņu pavadīja Pēteris Raņķis, Oļģerts Kubuliņš un Zigurds Reineks. Dievkalpojumu vadīja mācītāja Sarma Eglīte, pastāstot aizgājēja dzīves stāstu. V. Zemesarājs bija vēlējis, lai viņu izveda kā kaŗavīru. Draudzes locekļi dziedāja dziesmu ar „Saulīt’ vēlu vakarā” melodiju, „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils”, „Tu, Kungs, kas mūsu gaitas lēmi” ar Arnolda Lūša vārdiem un „Dievs, svētī Latviju!” Ērģeles spēlēja aizgājēja meita Līga Zemesarāja. Godasardzē vispirms stāvēja Pēteris Noviks un Oļģerts Kubuliņš, pēc tam Ēriks Reineks un Vilnis Kubuliņš un, godasardzei atkal mainoties, Klīvlāndes DV apvienības priekšnieks Zigurds Reineks un DV ASV priekšnieks Zigurds Rīders.

Atvadu vārdus teica Klīvlāndes DV apvienības priekšnieks Zigurds Reineks, DV ASV priekšnieks Zigurds Rīders, bijušā DV jauniešu pulciņa pārstāvis un Filadelfijas DV apvienības priekšnieks Aldis Kubuliņš, Klīvlāndes latviešu biedrības pārstāvis Arturs Gra-va, Apvienotās ev. lut. draudzes priekšnieka vietniece Ieva

Daukša, pensionāru apvienības pārstāvis Uldis Kronītis, skautu pārstāvis Aldis Cers. Rakstveida līdzjutību bija atsūtījuši Latvijas vēstnieks ASV Andrejs Pildegovičs un aizsardzības atašejs ASV un Kanadā plkv. Juris Bez-zubovs, bet to nenolasīja, jo vēstule bija adresēta Daugavas Vanagu ASV valdei.

Bērinieki atvadījās no nelaiķa un teica līdzjutības vārdus aizgājēja atraitnei Valdai Zemesarājai un dēla Jāņa Zemesarāja ģimenei. No Indianapolises bija ieradies ASV DV bij. priekšnieks Juris Augusts, kuŗa meita Māra ir Zemesarāju vedekla, kā arī Ezerigailu un Zemesarāju piederīgie no citām pilsētām.

Zārka vāku pārsedza ar Latvijas karogu, zārku iznesa DV godasardzes dalībnieki, pārējie vanagi un vanadzēs nostājās baznīcas solū malās.

Nelaiķi apbedīja latviešu nodaļumā *Sunset* kapos, uz kapu kalniņu veda spēkratu gaŗš brauciens – pa Detroitas aveniju, cauri *Rocky River* parkam. Pēc dziesmas „Pie rokas ņem un vadi” bērinieki Klīvlāndes DV apvienības „virsaiša” kapā iemeta atvadu smilšu sauju.

Bēru mielasts notika Apvienotās draudzes zālē, lūgšanu teica mācītāja Sarma Eglīte, ceremoniju vadīja Gunārs Raņķis. Mielasta beigās izvadītājiem pateicās nelaiķa dēls Jānis, sirsnīgi pieminot tēvu, kas devies aizsaules ceļos. Viņš arī pateicās saimniecēm, kuŗas Veltas Šulcas vadībā sagādāja maltīti. Izvadītāji pakavējās, atceroties „virsaiša” gaitas. Vēlam viņam saldu dusu Dieva mierā.

Arturs Rubenis
Vilmārs Kukainis

Dieva mierā aizgājusi mūsu miļā māmiņa, vecmāmiņa,
vecvecmāmiņa un māsa

ILGA BIRZNIEKS

Dzimusi 1919. gada 22. oktobrī Smiltēnē,
mirusi 2012. gada 28. jūnijā Rockville, Maryland

Vienmēr ar mīlestību atcerēsies

DĒLS PAULS ALBATS AR PIEDERĪGIEM

DĒLS JĀNIS UNGURS AR PIEDERĪGIEM

MĀSA INESE BRIGHT AR PIEDERĪGIEM

MĀSA MARUTA RATERMANE AR PIEDERĪGIEM

*Kam izskanēšu, vecais zvans,
Vai tamdēļ tauta vainu manīs?
Vēl nebūs rimis sauciens mans,
Jau simtiem jaunu zvanu zvanīs.*

Ilgas vectēva Stērstu Andreja vārdi

Aizgājusi mierā mūsu miļā

HILDEGARDE ISOLDE BERGS, dzim. KRŪKLIS

Dzimusi 1914. gada 24. martā Pēterpīlī,
mirusi 2012. gada 31. maijā Fabius, NY

Miļā piemiņā paturēs

MEITAS INGRIDA GRAY, LILITA BERGS UN SILVIJA AR VĪRU JURIS ZARIŅŠ

MAZBĒRNI KRISTINA BARTLESON AR ĢIMENI, ERIK GRAY AR ĢIMENI

MĀSAS MEITA ANNIŅA NELSON AR ĢIMENI

*Cik jauks bij ceļš,
Ko visi kopā gājām,
Liels spožums pārklājies
Pār dienām tām.*

N. Kalniņš

Dieva mierā aizgājis

GUNĀRS CIMBULIS

Dzimis 1925. gada 7. septembrī Ogrē, Latvijā,
miris 2012. gada 24. maijā Ņujorkā, ASV

Mīlestībā atcerēsies

KRUSTMEITA VIJA,

ALVIS, DACE, GUNTIS UN LĪGA

AR ĢIMENĒM ASV, KANADĀ UN LATVIJĀ

*Ir tuvām sirdīm grūta
Šai brīdī šķiršanās,
Bet mīlestība gūta,
Tā nekad neatstās.
(Nikolajs Kalniņš)*

SPORTS

27. jūlijā atklāja 30. Olimpiskās spēles Londona 2012

Latviešu olimpiskās stafetes posmi Kentas grafistē

Londonas 2012. gada Olimpisko spēļu lāpas stafete Lielbritānijā sākās 18. maijā. Līdz pat olimpisko spēļu atklāšanai 27. jūlijā olimpiskā uguns 8000 lāpas nesēju rokās 70 dienu laikā apceļoja visu Lielbritāniju, kopumā mērojot 8000 jūdžu.

18. jūlijā Kentas grafistē, Lielbritānijā, olimpiskās lāpas stafetē piedalījās Latvijas pārstāvji – restorāna *Vincent's* šefpavārs un biedrības *Slow Food Riga* priekšsēdis **Mārtiņš Ritiņš**, sporta skolotājs **Aivars Čaklis** no Ventpils, tulkotāja **Ieva Liepiņa** no Rīgas, kā arī Valmieras SOS bērnu ciemata audzēkne **Linda Kļaviņa**. Latvijas lāpas nesēji Lielbritānijā kopumā mēroja nepilnu pusotru kilometru garu distanci. Ritiņš, gaviļu un foto zibšņu pavadīts, pieveica aptuveni 300 m garu distanci, nesot 800 g smago alumīnija sakausējuma lāpu. Viņš ceļā devās skriešus, distanci beidza raitā solī, olimpisko lāpu turot paceltu augstu gaisā.

Mārtiņš Ritiņš – olimpiskās lāpas nesējs

Pēc emocionālā pārdzīvojuma Ritiņš sacīja, ka nekad iepriekš nav izjutis tik lielu atbildību. Lāpas nešana bijis neaprazstāms piedzīvojums. „Sajūtas ir grūti izstāstīt, jo tajā brīdī nezināju, kur biju un atrados.” Lāpas nešanas laikā viņš dziedājis divas dziesmas – „Mēs jautrie pavāri” un „Daugav's abas malas...”

Olimpiskās stafetes laikā lāpas nesējus sagaidīja vietējie iedzīvotāji, kas bija nostājušies visas stafetes garumā, tērpušies olimpiskajā atribūtikā un svētku krāsās.

Pēc atgriešanās Latvijā Ieva Liepiņa stāstīja: „Negaidīju tik lielu atbalstu no vietējo puses – pirmskolas vecuma bērni bija izgājuši mūs sagaidīt, tērpušies olimpiskajos tērpos un ar sejas maskām. Skrienot gribējās visiem māt un sasveicināties.” Savukārt Arnis Čaklis un Linda Kļaviņa stāstīja, ka sajūtas pēc olimpiskās stafetes ir neaprazstāmas – vēl pirms brauciena uz Lielbritāniju nebija tik liels uztraukums, bet ieradoties un redzot priecīgos un smaidīgos atbalstītājus, lāpas nesēji bijuši ļoti lepnī pildīt tik godpilno uzdevumu, nest olimpisko uguni.

Lāpas nesēji izteica pateicību *Samsung* uzņēmumam par lielisko organizāciju brauciena laikā un iespēju piedalīties šajā lieliskajā sarīkojumā. Mārtiņš Ritiņš bija īpaši priecīgs, sagaidīšanas brīdī lidostā bija gatavs nodziedāt paša izdomātu dziesmu par godu

olimpiskās lāpas nešanai. Rīgā lāpas nesējus sagaidīja arī *airBaltic* pārstāvji, kuriem pateicoties lāpas bija iespējams atvest uz Latviju lidmašīnas salonā.

Lūdz mainīt NBC attieksmi pret Baltijas valstu sportistiem

Ģarēzera vasaras vidusskolas (GVV) skolēni un darbinieki ir nosūtījuši *National Broadcasting Company* (NBC) izpilddirektoram Stīvam Burkam atklātu vēstuli, ko parakstījušas 168 personas. Vēstulē tiek pieprasīts, lai Londonas Olimpisko spēļu ceremonija ir pilnīga, iekļaujot Igaunijas, Latvijas un Lietuvas komandas līdzdalību atklāšanas ceremonijas parādes tiešraidē. Vēstulē arī norādīts uz NBC ilggadējo politiku attiecībā uz Baltijas valstīm, sistematiski ignorējot šo valstu vienības. GVV skolēni un darbinieki ir paziņojuši par akcijas sākšanu, lai NBC mainītu tās ilggadējo politiku, un lūdz nodrošināt Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijas pārraidē dažādību, vienādu attieksmi un pilnīgu nacionālo komandu parādes atspoguļošanu.

„Mēs – Ģarēzera vasaras vidusskolas skolēni un darbinieki – M i ģ i g a n ā (ASV) aicinām visus Baltijas valstīs dzīvojošos un viņu draugus, kas dzīvo ASV, Kanādā un citviet pasaulē, sazināties ar televīzijas translācijas nodrošinātājiem *National Broadcasting Company* (NBC) un pieprasīt pilnu Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijas pārraidi nacionālo komandu parādes laikā.”

Latvijas Olimpiskā komiteja atbalsta ārzemju latviešu sākotu iniciatīvu, jo ir pret jebkādu Olimpisko komandu diskrimināciju vai ignorēšanu atklāšanas ceremonijās un Olimpisko spēļu laikā, kā arī uzskata, ka šajā gadījumā nekādas reklāmas devēju un komercintereses nevar stāvēt pāri olimpiskajām interesēm.

Pirms 2002. gada Olimpiādas ASV dzīvojošie latvieši jau vērsās NBC ar līdzīgu aicinājumu, panākot, ka Latvijas delegāciju parādīja ierakstā pēc reklāmas demonstrēšanas. Latvijas sportisti uz īsu brīdi bija redzami arī Atēnu Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā, uzreiz pēc tam sekojot reklāmai, bet 2006. gadā Turīnas Olimpiskajās spēlēs NBC pārraidīja visu trīs Baltijas valstu delegāciju iznākšanu atklāšanas ceremonijā. Olimpiādā Vankuverā Latvijas delegācija NBC pārraidēs laikā nebija redzama nemaz.

Orientierista Bertuka „kontrolpunkti” – medaļas

Šveicē, Lozannas apkārtnē, risinājās pasaules meistarsacīkstēs

orientēšanās sportā. Tajās Latvijas pārstāvis **Edgars Bertuks** atrada divus „kontrolpunktus” medaļu spožumā. Vidējā distancē Edgars izcīnīja zelta, garajā distancē – bronzas godalgu. Vidējā distancē Bertuks krievu Valentīnu Novikovu apsteidza par piecām sekundēm.

Tas ir mūsu orientieristu lielākais sasniegums pēc Latvijas neatkarības atgūšanas. Tiesa, vienu augstākā kaluma medaļu bija izcīnījis Alīda Ābola vēl padomju laikā – 1989. gadā.

Edgars Bertuks distancē

Ģarō distanci (vīriešiem 15,3 km, sievietēm – 9,5 km) Bertuks veica stundā 39 minūtēs un 13 sekundēs, par četrām minūtēm un 31 sekundi atpaliekot no uzvaru izcīnījušā norvēģa Ūlva Lundneša. Otrās vietas ieguvējam šveicietim Matiasam Mercam Edgars zaudēja apmēram pusotru minūti. Kalvis Michailovs izcīnīja 16., Inga Dambē – 21. vietu.

Pēdējā sacensību dienā notika stafēšu sacensības. Latvijas vīriešu vienība izcīnīja septīto vietu. Pirmajā etapā lieliski savu daļu darba paveica Mārtiņš Sirmāis, stafetes maiņā ierodoties tikai 36 sekundes aiz līderiem. Otrā etapā startējošajam Kalvim Michailovam trūka gan ātruma, gan precizitātes – 10. vieta, 5:23 aiz līderkomandas. Edgars Bertuks savu distanci veica pārliecinoši un ļoti ātri, atraujoties no sekotājiem un distancēs vidū noķerot Lietuvas komandu cīņā par septīto vietu. Bertukam bija ceturtais labākais rezultāts trešajā etapā, piekāpjoties pāris sekundes tikai līderu trio. Pasaulē čempioniem čehiem Latvijas trio – Mārtiņš Sirmāis, Kalvis Michailovs un Edgars Bertuks – zaudēja piecas minūtes un 31 sekundi. Sudraba un bronzas godalgas sadalīja attiecīgi norvēģi un zviedri.

Dāmām neveicās. Laura Viķe, Aija Skrastiņa un Inga Dambē pirmajos divos etapos pieļāva vairākas kļūdas, izšķirīgā izrādījās trešajā etapā pieļautā. Atzīmēšanās nepareizā kontrolpunktā Latvijas vienībai nozīmēja diskvalifikāciju un neieskaitītu rezultātu, kas būtu bijusi 11. vieta. Uzvarēja šveicietis.

Žolnerovičs cer labot Latvijas rekordu

Latvijas skrējējs **Valerijs Žolnerovičs** nesola, ka Londonas Olimpiskajās spēlēs sasniegs jaunu Latvijas rekordu maratonā, tomēr cer, ka viņam tas būs pa spēkam. Olimpisko spēļu B normatīvu Žolnerovičs izpildīja pagājušā gada beigās, kad

Frankfurtes maratonā distanci veica divās stundās 16 minūtēs un 29 sekundēs. Viņam tikai 33 sekundes pietrūka līdz Aleksandram Prokopčukam piederošajam Latvijas rekordam. Pekinas Olimpiskajās spēlēs Žolnerovičs startēja 3000 m šķēršļu skrējienā, tomēr vēlāk izlēma pārkvalificēties un pievērsties gludajai distancē.

„Sajūtas pirms Olimpiādas man vēl nav nekādas, jo uz Londonu lidošu tikai 10. augustā. Pašlaik no tā norobežojos,” stāsta Žolnerovičs, arī paskaidrojot savu izvēli mainīt pārstāvēto distanci. „Pēc Pekinas vēlējos saglabāt iespēju attīstīties, tāpat nomainīju treneri un sāku strādāt kopā ar Prokopčuku, kuŗš vislabāk tomēr ir zināms kā mara-

tona speciālists. Viņš nebija pārsteigts, ka ātri laboju viņam pašam piederošo Latvijas rekordu pusmaratonā. Manā izaugsmē viņš ir devis ļoti daudz, kas ir redzams arī manos rezultātos.”

Valerijs Žolnerovičs distancē

„Startējot savā pirmajā maratonā, par Olimpiādu vēl nedomāju, bet jau otrā cerēju uz olimpisko normatīvu,” piebilda skrējējs. „Lai arī karjērā esmu noskrējis tikai divus maratonus, Londonā tas nēko būtiski neietekmēs. Šogad cerēju tādu noskriet Rīgā, tomēr veselības apstākļu dēļ izlēmu, ka nevēlos riskēt ar savu vietu olimpiskajās spēlēs. Vēl nēsmu izpētījis Londonas maratona distanci, tomēr esmu dzirdējis, ka tajā būs daudz likumu. Trasē ar mazāku likumu skaitu, kā arī mazākiem kāpumiem un kritumiem ir vieglāk skriet, tomēr man īsti netraucē ne tas, ne iespējams karstums. Ceru, ka Latvijas rekords tiks labots.”

Futbols

UEFA Eiropas līgas kvalifikācijas turnīra otrās kārtas pirmajā spēlē Latvijas futbola klubs *Skonto* ar 0:2 (0:1) zaudēja Chorvātijas vienībai – *Splitas Hajduk*. Šajā turnīrā Liepājas *Metallurģs* pirmajā spēlē savā laukumā cīnījās neizšķirti 2:2 (1:1) ar Polijas vienību – Varšavas *Legia*. Sacensību atmosfāiru pamatīgi sabojāja *Legia* līdzjutēji, kas kuplā skaitā bija ieradūšies Liepājā. Viņi apķēpāja ēku sienas, publiski lietoja alkoholu un spridzināja piro-

techniku. Huligāniem noformēja administratīvā pārkāpuma protokolus.

Plūdmales volejbols

Izlozēti Latvijas plūdmales volejbola duetu pretinēki Londonas Olimpiskajās spēlēs. Aleksandrs Samoilovs un Ruslans Sorokins sacentīsies D grupā kopā ar amerikāņiem Džeikobu Gibu/Šonu Rozentālu, poļiem Gregoršu Fjaleku/Mariūšu Prudelu, kā arī Grantu Goldšmidu/Frīdomu Čivu no DĀR. Mārtiņš Pļaviņš ar Jāni Šmēdiņu spēlēs E apakšgrupā kopā ar Ričardu Šūilu/Reineru Numerdorū no Nīderlandes, vāciešiem Kaju Matisiku/Jonatanu Erdmanu un Igoru Ernandesu/Hesusu Viljafanu no Venecuēlas.

Pēc grupu turnīra izslēgšanas cīņām kvalificēsies 16 pāri – katras grupas spēcīgākās divas vienības un divi labākie pāri no tiem, kas paliks trešajā vietā. Viņiem piepulcēsies vēl divi trešajā vietā palikušie pāri, kuŗi savā starpā aizvadīs papildu sacensības.

Basketbols

Eiropas meistarsacīkstēs basketbolā junioriem (U-20) Ļubļanā Latvijas izlase turnīra pirmajā

posmā savā apakšgrupā ar 88:50 pārliecinoši pieveica Gruzijas līdzauzdū, pēc tam ar 51:64 samērā līdzīgā spēlē piekāpās spāņiem, ar 61:64 drāmatiskā cīņā pagarinājumā zaudēja Turcijas valstsvienībai, kvalificējoties otram posmam. Turpinājumā mūsu basketbolisti ar 62:69 zaudēja slovēņiem, ar 78:75 uzvarēja lietuviešus un ar 94:78 – itāliešus. kvalificējoties ceturtdaļfinālam. Spēlē par piekto vietu Latvijas juniori ar 63:80 piekāpās Vācijas līdzauzdūiem. Galarezultātā – sestā vieta. ***

Latvijas U-16 meiteņu basketbola izlase Tallinā Eiropas meistarsacīkšu B līgas turnīra spēlē par trešo vietu ar 42:35 pagarinājumā pārspēja Portugāles vienību. Līdz ar to Latvijas kadetes ieguva tiesības nākamajā sezonā spēlēt spēcīgāko sabiedrībā jeb A līgā.

Motosports

Financiālu grūtību dēļ pajūkusi pagājušā gada pasaules meistarsacīkšu motokrosā blakusvāģiem otrā spēcīgākā ekipāža – Jānis un Lauris Daideri. Brāļi pieņēmuši lēmumu šosezon vairs nestartēt pasaules meistarsacīkšu posmos. Lauris Daiders sezonu turpinās par deviņkārtējā pasaules čempiona Daniela Vilemsena (Nīderlande) līdzbraucēju. Vilemsens sezonu sāka ar latviešu kantētāju Haraldu Kurpnieku, bet pēc latvieša gūtās traumas startēja pāri ar savu tautieti Keniju van Gālenū. Viņš guvis savainojumu.

P. Karlsons